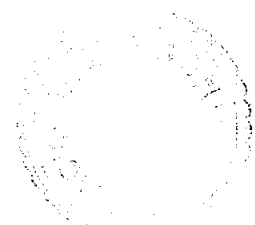

ASSAIGS SOBRE LA GUERRA CIVIL ESPANYOLA

G E O R G E   O R U E L L
=====

Introducció i traducció: MIQUEL BERGA I BAGUÉ

INDEX

- ✓ 1.- Introducció.
- 2.- Per què escric.
- ✓ 3.- Rememorant la guerra civil Espanyola.
- ✓ 4.- Cantant les veritats sobre Espanya.
- ✓ 5.- Notes sobre les milícies del P.O.U.M.
- 6.- Bibliografia:I.
- 7.- Bibliografia:II.

GEORGE ORWELL

1.

La societat anglesa de les primeres dècades d'aquest segle - era una de les més snobs i postisses de tot Europa. Probablement la que més. El primer test que havien de superar un jove davant - la possible mare política o un home a la busca de feina/constava necessàriament de preguntes per l'estil de "A quines escoles va - anar?", "D'on és?", "De què fa el seu pare?", etc., etc. No estic ma - ssa segur que aquestes actituds hagin desaparegut del tot a l'An - glaterra d'avui dia, però ben segur que durant els anys en què Or - vell rebé una educació, diem-ne convencional, aquest sistema asfi - xiant d'educació classista era promient. Per entendre l'actuació pública d'un anglès educat durant el primer quart de segle - cal referir-se inevitablement al tipus d'educació que ha rebut i a la posició social de la seva família.

El pare d'Orwell, Richard Walmesley Blair, treballava al departament d'oppi del Indian Civil Service a la Índia i, per bé que aquest serveis tenien un cert prestigi social, és un fet real que - els Blair tingueren dificultats econòmiques, sobre tot quan calia pagar puntualment les mensualitats del col·legi d'Eric i de les seves dues germanes. El mateix Orwell va autodefinir-se, amb una - precisió molt britànica, dient que ell pertanyia a la "baixa cla - sse mitjana-alta".

El 1.903, quan el seu pare tenia 46 anys, nasqué a Motihari -- (Bengala) el segon fill dels Blair, Eric Arthur Blair. Al cap de - quatre anys la família tornava a Anglaterra per a viure a Henley, encara que el pare continuà treballant a la Índia fins el 1.912, - any en què va retirar-se amb una modesta pensió. Eric escrigué -- més tard que pràcticament no havia vist el seu pare fins els vuit anys i que tret de la seva mare no havia sentit mai afecte per - cap persona adulta. Les seves relacions d'infant amb el seu pare - foren, segons recorda Orwell, poc cordials i molt difícils. Fou pre - cisament l'any en què Richard Blair tornà de la Índia quan la ma - re d'Eric, Ida Mabel Limouzin-divuit anys més jove que el seu marit - , va fer els arranjaments necessaris perquè el seu únic fill en - trés el Setembre del 1.911 a una escola preparatòria privada en - règim d'internat. Què era una escola preparatòria privada? I què pensaven els pares d'Orwell respecte a l'educació més adient per al seu fill?

Recordem que aquell any 1.911 era el primer del regnat de - George V, i els Blair eren una família que vivia a Anglaterra, la nació més rica i poderosa de la terra. Recordem també, que encara que mínimament i precàriament, pertanyien a la classe mitja-altà. D'aquest conjunt de circumstàncies es desprèn fàcilment que els - Blair desitjaven que el seu fill passés a formar part de la classe dirigent del país, cosa que no vol dir que hagués d'esdevenir necessàriament membre del govern o un gran propietari, però sí que s'hauria de convertir, si més no, en un home "d'els que comnten", - és a dir, part integrant de l'anomenat "Establishment", tal com - existia a Anglaterra abans de la primera guerra mundial.

Generalment, el passaport indispensable per entrar en aquesta èlite era haver estat educat en una Public School, a ser possible, - per descomptat, a una de les més prestigioses (Eton, Winchester, HA rrow..). L'educació i l'accent que hom aconseguia en aquestes ca - ríssimes escoles era inconfundible, i al sortir-ne s'estava prepa - rat per entrar a un Establishment d'aquells en què els antics a - lumnes de les Public Schools tenien gairebé l'exclusiva. Els Blair malgrat les indubtables dificultats econòmiques que aixó repre - sentaria, estaven disposat a fer que el seu fill anés a una d'a - questes escoles que asseguraven un esdevenidor brillant i ben re - tribuït.

El problema era que per a entrar a aques - tes escoles, deixant de banda la posició social, s'exigia un nivell de coneixaments con - siderable. Eric, que pretenia entra-hi becat, havia de superar unes proves d'un nivell elevadíssim, especialment en assignatures com - llatí i grec. El futur d'un noi depenia tant d'aquest exàmens d'admissió, que calia anar amb compte. Tal com advertien sovint - a Eric, només hi havia dues alternatives: aprovar els exàmens i a - ssegurar-se una posició respectable en el món, o suspendre i en - fonsar-se fins el nivell d'un oficinista o d'un dependent mal pa - gat. Calia, doncs, preparar el noi des de ben petit i fer-li apen - dre molt de llatí i de grec, de manera que als catorza anys estés preparat per entrar a una Public School.

Com a resposta a aquesta necessitat van crear-se arreu d'An - glaterra unes institucions peculiarment britàniques: les escoles preparatòries privades, col·legis cars on els nois dels vuit als - catorze anys adquirien l'elevat nivell que s'exigia per entrar - a una Public School. La majoria d'aquestes escoles eren internats i els alumnes només podien anar a casa durant les vacances. No -

és difícil imaginar que, degut a la pressió constant i a l'ambient competitiu que es produïa en aquest centres, els recursos pedagògics de la majoria dels mestres es reduïen a l'amenaça constant, la por i el càstig físic. Aquells noiets portaven una vida totalment espartana i sense gaires alegries. Un company de curs d'Orwell, Cyril Connolly, escrigué un llibre de memòries ("Enemies of Promise") on relata amb una ironia brillant les seves experiències d'alumne a St. Cyprian i Eton. El mateix Orwell ^{en} un assaig (1) - els seus anys a St. Cyprian d'una manera que sembla fins i tot excessivament cruel.

St. Cyprian era una d'aquestes escoles preparatòries privades. Quan Eric va entrar-hi només feia dotze anys que funcionava, però malgrat la seva breu història, ja era reconeguda com a una de les escoles privades millors i, també de les més snobs i més cares. La Sra. Blair va anar a Eastbourne, a la costa de Sussex, on estava situada l'escola i aconseguí que els directors (el matrimoni Wilkes) admetessin el seu fill el Setembre següent i pagant només la meitat de la mensualitat. Inqüestionablement, els directors van creure oportuna l'inversió en el jove Eric, que havia estat fins llavors un alumne notable i era, a més, un lector apassionat. Era molt probable que al cap de pocs anys aconseguiria superar les proves per entrar becat a Eton o Harrow. De manera que, encara que no pertanyia a la mateixa categoria social de la majoria dels altres alumnes, invertir la meitat de la mensualitat en aquell noieta podia representar ben aviat un considerable augment de prestigi per a l'escola.

Aquell Setembre, doncs, Eric, amb vuit anys acabats de fer, s'acomiadava a Londres dels seus pares i pujava al tren amb tota una colla d'altres noiets, que se sentien com ell desamparats i miserables, per incorporar-se a St. Cyprian. Tots els que han escrit memòries sobre aquells anys fan referència a l'estat de solitud i de constant ploriqueig en què es trobaven només arribar allà. Precisament, comentant les memòries d'escriptors que havien estat companys d'Orwell a St. Cyprian (2), Stansky i Abrahams afirmen "...aquells nois què eren capaços d'expressar la seva infelicitat sense inhibicions eren més afortunats que Eric Blair que, tot i ésser tan desgraciat com ells, no podia plorar essent com era massa vergonyós, massa reticent i massa orgullós". (3).

(1): "Such, Such Were the Joys", 1.946

(2): E.W. Meyerstein, Cyril Connolly, Cecil Beaton i Gavin Maxwell.

(3): P. Stansky and W. Abrahams, "The Unknown Orwell", Vegis Bibliografia.

El comentari resumeix amb molta exactitud l'estat d'opinió que existia entre els companys d'estudis d'Orwell, tant a St.Cyprian com a Eton.

Fos com fos, però, el jove Eric va pagar qualsevol possible deute que hagués conetret amb l'escola de St.Cyprian, ja que -- cinc anys més tard aconseguia la beca per entrar a Eton. Va haver d'esperar-se un trimestre, que passà a Wellington College, pel fet que no hi havien vacants, però finalment el maig del 1.917 va començar els seus estudis a Eton. Una vegada més, doncs, trobem al jove Eric barrejat amb nois més rics que ell.

A Eton va destacar com un especialista en les assignatures de ciències, cosa no excessivament admirada en aquella època, i era conegut com "l'ateu del grup". El seu tarannà de jove solitari, però amb aires de superioritat, el feren poc popular entre els companys d'estudi.

Tot i el "glamour" que envoltava l'educació a les Public -- School angleses de l'època, sembla que Orwell restà força impermeable a l'influència de l'educació Etoniana. Si exceptuem les cites en llatí, a vegades sorprenentment freqüents, a les crítiques literàries que publicava a diverses revistes, trobem pocs vestigis de l'educació típicament erudita que s'impartia a Eton. De fet, el propi Orwell parla d'ell mateix com d'un home que ha rebut una "pobre educació" ("Shooting an Elephant, 1.950), i responent a un questionari manifesta: "vaig ésser educat a Eton, -- 1.917-21, ja que havia tingut la sort d'obtenir una beca, però no vaig treballar gens i vaig aprendre-hi molt poca cosa, i no crec que Eton hagi estat una important influència formativa en la meua vida"(4). Aquesta indiferència cap una Public School per part d'un ex-alumne escriptor és una actitud molt efectiva i que devia provocar una considerable irritació.

Cal no oblidar, de totes maneres, que el 1.917 era el tercer any de la guerra a la qual s'havien allistat voluntaris molts nois dels cursos superiors als d'Eric (5) i que, per altre banda, una característica d'Eton d'ençà l'inici de l'imperi, a mitjans del s.XIX, havia estat una constant exaltació del patriotisme i de l'honor que significava poder morir per l'imperi.

(4): Collected Essays, Journalism and Letters, Vol 2, p.23, London 1.968.

(5): Hi ha qui diu que l'heroica conducta d'Orwell a la guerra espanyola, el 37, va servir d'alguna manera per cicatritzar l'humiliació de no haver pogut intervenir a la 1ª guerra mundial degut a la seva curta edat, mentre companys d'Eton només una mica més grans que ell morien continuament al f/

És per aixó que no sorprenen les declaracions d'Orwell en la mort del jove John Cornford al front d'Osca (6): "El jove comunista que morí heroicament a les Brigades Internacionals, era Public School fins a la mèdula" ("My Country Right or Left", 1.940). L'herocitat i patriotisme intrínsecs en el poema del jove Cornford, tenen una simptomàtica similitud amb el primer treball, - ple d'un encès patriotisme, publicat per Orwell al "Henley and South Oxfordshire Standard" (2 d'octubre de 1.914):

Awake! Oh! you young men of England,
For if, your country's in need
You do not enlist by the thousand,
You truly are cowards indeed. (7).

Amb tot, no cal dir que aquest patriotisme tan tradicionalment Etonià, Orwell l'adquirí lluny de les Public Schools angleses.

L'estiu de 1.921, Eric ja tenia divuit anys i començava a ser hora de decidir què havia de venir després d'Eton. Lògica - ment, i seguint la teoria de l'escola, no hi havia massa dubtes: aniria a la Universitat. Aixó era el més corrent. Del seu grup (els que van entrar amb ell a Eton el 1.916) onze decidiren a - nar a Oxford o Cambridge. Dels tres que quedaven dos es dedica - ren a negocis familiars, que és el que, d'alguna manera, també va fer Eric Blair, el tercer.

En efecte, Blair va veure's privat d'una educació universi - taria (8), per dos factors fonamentals: 1) no en tenia ganes; i 2) econòmicament hagués estat un problema de difícil solució. L'ú - nica possibilitat era que aconseguís una beca important, però da - vant les seves actituds en els últims anys i, sobretot, davant - el manifest desinterès que Eric mostrava cap a la vida acadèmi - ca i l'erudició, els seus tutors ja advertiren que les posibili - tats d'aconseguir-la eren remotes, per a no dir nul·les.

Així les coses, el desembre del 1.921 va deixar Eton per - sempre, però afanyem-nos a dir que Eton no el va pas deixar a - ell. Evidentment, vulgués o no, Blair va portar per sempre més - l'etiqueta de la Public School. Una marca que es distingia per les maneres segures i d'una certa autoritat que diferenciaven palesament un jove "educat com cal" d'un jove normal i corrent.

(5) /front. En una carta a Richard Rees, explica que "tota la - nostra generació ha quedat marcada per la frustració de - no poder lluitar al front".

(6): Autor del poema "Before the Storming of Huesca".

(7): Desvetllen! Oh! joves d'Anglaterra/Que si quan el vostre - país us necessita/No us allisten a milers/soa, en veritat uns covards.

En tot cas, el fet de que Eric no anés a l'universitat fou una part decisiva i diria que positiva, en la configuració del futur escriptor.

2.

Els companys d'Eton no van quedar tan sorpresos que Eric no anés a l'universitat, com del fet que escollís una alternativa tan inesperada. Si bé per motius ben diferents, Eric i els seus pares van posar-se ràpidament d'acord: entraria a la Policia Imperial Índia. Pel jove i inexpert "Old Boy" els prospectes d'embarcar-se cap a l'est, a la Índia, Birmània... tenien un deix romàntic i fantasiós. Recordem que fins a quatre anys havia viscut a la Índia i que, evidentment, el "Kim" de Kipling fou un dels seus llibres preferits d'infantesa. Per altra part, no sembla que Eric entengués o tingués cap idea clara sobre el que significava esdevenir un oficial de la Policia Imperial Índia, ni quina mena d'exigències comportaria la seva nova feina.

En canvi, és fàcil d'imaginar que els motius dels seus pares eren bàsicament realistes i plens de consideracions pràctiques i assenyades: havia acabat l'escola, tenia divuit anys, no havia manifestat interès per cap altra activitat professional, i tindria un sou fixe i permanent, hi havia una tradició familiar etc., etc. Evidentment l'única consideració que els pares d'Eric i ell mateix oblidaven era la de pensar si aquesta carrera s'adeia amb el temperament i el caràcter del jove Etonià. Ignoraven, de fet, la qüestió crucial. En efecte, tal com van poder adonar-se més tard, treballar d'oficial de policia al servei d'un imperi era per Eric Blair una activitat que traïa la seva pròpia natura.

En fi, un cop ^{superats} els exàmens d'admissió, Eric fou destinat a Birmània. De la seva promoció només hi foren destinats ell i dos més. El 22 d'octubre de 1.922 s'embarcava al S.S. Herefordshire, direcció Rangun. Les seves úniques experiències fins a llavors havien estat simplement les d'un escolar educat en llocs privilegiats que havia tingut per companys nois provinents de l'aristocràcia i l'alta burgesia. El seu desconeixament de les classes humils i treballadores era absolut. Només d'arribar a Rangun, però, va començar a adonar-se de quina manera es mantenia des de la base el gloriós imperi britànic.

(8)/Tan ppivat com Dickens, Virginia Woolf, Hemingway...

Efectivament, acabaven d'ancorar al port de Rangun quan una colla de nadius comandats per un sergent blanc va començar a descarregar i transportar l'equipatge. Un d'ells anava d'un cantó a l'altre, aclapant per la propia debilitat i el pes d'una enorme maleta metàl·lica. Quan el sergent se'n adonà, li ventà una guitza al cul tant imponent que home i maleta rodolaren per terra. Blair que presenciava l'espectacle des de coberta, enmig d'altres passatgers la major part dels quals eren dones, pogué observar les veus d'assentiment i aprovació que provocà l'acció del sergent. En definitiva, tots coincidien que a "gent d'aquella mena" calia tractar-los així.

Al jove Blair li xocà, no només la brutalitat física del sergent, sinó la freda reacció dels seus companys passatgers, fins i tot les dones, com si aquella desgraciada criatura no fos suficientment humana per merèixer ni que fossin unes paraules de compassió. No cal imaginar com s'haurien indignat si el sergent arribava a engegar la puntada de peu a un gos!.(9)

De totes maneres, ni aquest ni altres incidents havien de produir canvis radicals en el pensament i les activitats d'Eric. En tot cas, més tard, va fer-ne un ús específicament literari. No més la total experiència de Birmanïa podia provocar una crisi seriosa en la personalitat del jove, i per tant, un canvi de vida. Fou necessari l'efecte acumulatiu de cinc anys al servei de l'Imperialisme, perquè aquest Imperialisme li arribés a produir fàstic.

De la llarga història de les relacions Anglo-Birmaneses, Eric en va viure un dels períodes de més tensió a Birmanïa. Des del 1.752 en què s'establiren els primers contactes britànics amb el rei de Birmanïa fins el 1.948 en què l'últim governador anglès marxava del port de Rangun, els anglesos i Birmanesis foren amics fins al 1.919 i mers oponents polítics després del 1.930, però des del 1.919, any que s'aprovà el Government of India Act(10), fins el 1.930, en què esclatà una rebel·lió de pagesos contra l'intervenció britànica, anglesos i birmaneses foren enemics rabiosos. Eric, per tant, visqué uns anys de tensions i malestar, durant els quals pogué sentir en la seva pròpia pell l'odi i el menyspreu que el poble birmanès sentia cap als oficials britànics. Aquesta situació plantejava, naturalment, moltes dificultats i entrebancs a la Policia Imperial, que tenia com a conseqüència un sentiment d'odi perfectament recíproc.

(9): Orwell, "Notes on the Way", Time and Tide, 30 Març 1.940

(10): Segons aquest decret Birmanïa es convertia en una simple província d'Índia

El mateix Orwell, explicà més tard com ell, al mateix temps s'a-
sonava de la inhumana explotació i la bestiesa, en general, en -
què consistia la seva feina, sentia tot sovint un odi profund cap
als nadius que amb les seves queixes i protestes li dificulta -
ven les activitats rutinàries, pròpies d'un funcionari anglès des-
tacat a Birmània.

Fos com fos, l'estiu del 1.927 marxava de Birmània per dis-
frutar, en principi, d'un permís, però ja determinat a no tornar-hi.
La determinació de deixar la Policia Imperial va estretament al-
ligada a la determinació d'esdevenir un escriptor. Finalment -
doncs, trobem un jove madur i amb suficient iniciativa per a es-
collir el camí que més li agradava. Eric Blair està a punt de -
convertir-se en George Orwell.

3.

A finals d'agost d'aquell any retornava a Anglaterra per -
retrobar la seva família a Southwold. Els comunicà la seva deci-
sió de deixar la Policia Imperial amb el simple pretext de "vo-
ler dedicar-se a escriure". Naturalment la notícia, que de cap -
manera podien preveure els seus pares, provocà una reacció fami-
liar plena de serioses objeccions. L'ambient de tibantor que va
crear-se a la casa, augmentà les ganes de marxar-ne que Eric ja -
tenia. Acabat l'estiu, es traslladà a Londres amb la intenció d'
iniciar la seva carrera literària. Va posar-se immediatament en
contacte amb Ruth Pitter, una antiga amiga de la família que ha-
via publicat una pila de llibres de poesia en els darrers anys
i que començava a ser considerada una poetessa de gran qualitat.
Miss Pitter va aconseguir-li una habitació al seu mateix barri
(el nº 10 de Portobello Rd. a Notting Hill Gate).

Sol a Londres, amb una habitació pròpia - no cal dir que for-
ça diferent del seu Dak Bungalow a Birmània -, sense rebre ordres,
consells o suggeriments de ningú, l'home se sent per primera ve-
gada enterament alliberat de les institucions que fins aquell -
moment l'havien controlat d'una manera o altra. Ni família, ni E-
ton, ni policia. Només ell i una obstinada voluntat d'escriptor.

Començava escriure. Miss Pitter era l'única persona a qui
solia ensenyar els escrits i poemes que ella comentava i criti-
cava oportunament. La primavera de 1.928 Eric marxà a París.
D'aquest primer període a Londres no ha quedat pràcticament res
publicat. En tot cas, els dos temes fonamentals que preocupen -

Eric Blair, des del seu retorn a Anglaterra fins al gener del 1.933 (11), són la lluita constant per convertir-se en un escriptor i una mena de necessitat d'expiar el complex de culpabilitat que sentia per haver estat sevint a la Policia Imperial. Els dos temes acabarien per fusionar-se, i és d'aquesta fusió - que surten els seus primers treballs significatius: "A Hanging", l'únic escrit important signat Eric Blair, i "Down and Out in Paris and London", el primer llibre signat George Orwell.

A Londres, el jove aprenent d'escriptor intenta alliberar-se del sentiment de culpa que tregina des que ha arribat de Birmanïa. Ho veu molt clar, allà els birmanesos eren els oprimits i els anglesos els seus opresors. A Anglaterra els oprimits són els pobres. Blair vol quedar amb la consciència neta. Si anés a viure amb els pobres, amb els miserables, si l'acceptessin com a un d'ells, purgaria d'alguna manera els seus, diguem-ne, pecats d'Imperialista. Aquesta idea, a més la curiositat del jove escriptor a la recerca de materials pels seus escrits, és el que el porta a disfressar-se de pobre mendicant i anar-se'n al East End de Londres on malviuen en unes condicions increïblement precàries una bona colla de parats, alcohòlics, vagabunds i desvalguts. L'exentricitat que suposa tenir un "trajo de pobre" per anar de visita als barris més miserables i després escriure el que s'ha observat, té una indubtable tradició en la història literària anglesa. Per unes raons o d'altres, R.L. Stevenson, Conan Doyle, Oscar Wilde, o Jack London -autor d'un dels llibres més admirats d'Orwell, "The People of the Abyss"- havien utilitzat el mètode de la disfressa amb la intenció de reunir materials per als seus llibres.

A la primavera següent, Eric Blair, com havien fet tants joves escriptors abans que ell, se'n va a viure a París. Arriba a la capital francesa un any abans de la gran depressió econòmica del 1.929. La majoria de poetes, pintors i novel·listes que invadiren París durant la dècada dels 20 comencen la retirada. Blair visqué a París uns divuit mesos i entre altres coses tingué l'oportunitat de passar d'ésser un observador de pobres a ésser un pobre ell mateix. El febrer agafà una pneumònia i hagué de passar unes setmanes a l'hospital Cochin. Va treballar deu setmanes rentant plats en un hotel de luxe i a finals d'any va retornar a Anglaterra. Malgrat les condicions en què vivia, durant aquells mesos va produir una quantitat d'escrits que testimonien la seva decidida voluntat d'escriptor.

(11): Data de l'aparició del seu primer llibre.

Blair havia de convertir-se en un escriptor d'un estil gairebé oposat al més corrent entre els autors que vivien a París en aquella època. Com afirma Raymond Williams, "... va escollir el contingut abans que la forma, l'experiència abans que les paraules; va esdevenir l'escriptor socialment conscient dels anys 30, més que no l'escriptor estètic dels anys 20". Com el mateix Orwell deixa ben clar en el primer dels textos (12) això fou degut a les circumstàncies que envoltaren l'època que li toca de viure. Per al seu gust hauria estat un escriptor amb més preocupacions estètiques que no socials.

De retorn a Anglaterra, Blair s'instal·là a casa dels seus pares, a Southwold, on passava la major part del temps escrivint. Sovint, però, continuava anant a passar uns dies entre rodanons o visquent temporades curtes als barris obrers londinencs. No hi ha dubte que totes aquestes experiències les utilitzà, com ho prova el seu primer llibre publicat. Tot amb tot, també és cert que Blair mai fou acceptat del tot en els ambients que freqüentava. Tots els herois de les seves novel·les són personatges que intenten fugir d'un medi opressiu, però que fracassen en el seu intent. Mai són totalment reabsorbits per la comunitat a la qual pretenien integrar-se. Resten marginats. La pròpia vida d'Orwell és la història d'una marginació sistemàtica. Aquesta primera etapa de la seva vida queda molt ben il·lustrada amb la frase, breu i aguda, de Francis Hope: "El jove Eric fou un noi pobre a Eton i un Etonià entre els pobres" (13).

En fi, la qüestió és que a l'octubre del 1.930 Blair havia completat una primera versió de "Down and Out in Paris and London", i l'any següent havia començat "Burmese Days". El 1.932 - el primer llibre fou rebutjat per dos ^{editors} ~~escriptors~~, per Jonathan Cape i més tard per T.S. Eliot de Faber. Blair, sense un rol i convençut del seu fracàs després de cinc anys d'haver orientat tota la seva vida vers l'idea d'esdevenir escriptor, agafa -de mala gana- una feina en una petita escola privada dels afores de Londres. L'h fa sentir el desencant i el desànim de veure que els ~~seus~~ projectes que tenia no arriben a realitzar-se, i ell mateix es convenç que el llibre no té cap valor.

(12): "Perquè escric".

(13): a l'assaig de F. Hope a "The World of George Orwell".
Vegis Bibliografia.

Malgrat tot, però, no deixa d'escriure. El manuscrit que li havia tornat el poeta, T.S. Eliot, està en mans de Mabel Fierz, una vella amiga, a qui Blair va confiar el manuscrit perquè el llegís i després el cremés si li venia de gust. Afortunadament, Mrs. Fierz és una dona tossuda i no té ganes de cremar ros. Gràcies a les seves gestions, el 9 de gener de 1.933, l'editor Victor Gollancz publica "Down and Out in Paris and London". Blair, que no tenia cap esperança que el llibre es publicués, ratifica la seva opinió que el llibre és dolent i que no se'n sent gens orgullós. És per aquesta raó que demana que es publiqui amb un pseudònim. Envia una llista de possibles pseudònims (p.S. Burton, Kenneth Miles, George Orwell i H. Lewis Allways) als editors perquè ells mateixos escollissin, si bé manifesta una certa preferència pel tercer. Gollancz publica el llibre amb el pseudònim de George Orwell. Eric Blair inicia, per fi, una fecunda carrera literària.

El llibre va obtenir crítiques abundants i favorables i, essent com era autor desconegut, va aconseguir un nombre de vendes molt considerable (14). A "Down and Out ..." Orwell ens mostra el món més sòrdid de París i Londres. Dels seus contactes i vivències amb el "lumpenproletariat" en surt una narració viva, il·lustrada amb una successió de retrats curiosos i un gran nombre de comentaris pràctics sobre la vida del desarrelat. A vegades, sembla que Orwell hagués volgut escriure una guia per vagabunds.

A l'any següent publica "Burmese Days", una narració entre Kiplingnesca i de denúncia dels cinc anys que passà al servei de la Índia Imperial. La novel·la és una denúncia de la hipocresia i les tensions que dominaven la difícil relació entre birmanesos i anglesos. Orwell no trobà cap editor que s'atrevis a publicar-ho i, "Burmese Days", hauria de sortir a New York l'octubre del 1.934, editat per Harpers.

Malgrat el relatiu èxit d'aquestes primeres publicacions, s'ha d'anar mantenint fent crítiques de llibres (15) i periodisme per algunes revistes i, sobretot, gràcies a les classes que dona a escoles privades. Precisament la seva següent novel·la, "A Clergyman's Daughter", conté unes visions horripilants d'aquest tipus d'escoles.

(14): A finals del mateix mes se n'havia de fer una reimpressió.

(15): Especialment a "The Adelphi", revista editada pel seu amic Sir Richard Rees.

La protagonista és una mestra, filla d'un clerge, que viu horritzada per l'idea del sexe i del món en general, però que intenta d'entrar en contacte amb aquest món que li és esquerp. La noia acaba per perdre la memòria i, per tant, la pròpia identitat. El llibre segueix ^{els models} convencionals de la picaresca. Són, simplement una sèrie d'aventures que ocorren a l'heroïna mentre va anant - d'un lloc a l'altre.

El llibre fou publicat el 1.935 i el mateix Orwell el considerà la seva pitjor novel·la. A part que no la va incloure en les llistes d'obres publicades, sembla que durant una època es dedicava a cremar-ne les còpies que en trobava.

L'any següent publica "Keep the Aspidistra Flying". Aquí - l'escriptor intenta descriure les frustracions de Gordon Comstock, un jove solitari amb aficions literàries, però que mancat - de recursos econòmics i per tant de temps per escriure, ~~no~~, no pot tirar endavant les seves ambicions literàries. L'home, com també havia fet Orwell durant divuit mesos, es posa a treballar de dependent a una llibreria, després d'haver renunciat a una feina - en una companyia de publicitat. No cal dir que la nova feina es tà força més mal pagada - dues lliures a la setmana -, però Gordon ho fa amb la intenció de poder disposar de més temps per escriu re. La misèria i estretor amb què ha de viure dominen els seus pensaments i és incapaç d'escriure res de bo. L'home viu enmig d'una confusió que no pot superar. Finalment, enamorat d'una noia, Rosemary, intenta culpar-la de tots els seus fracassos. La noia queda prenyada i decideixen casar-se. Gordon descobreix els - - plaers de formar una família i la seguretat que dona tenir una casa ben moblada. L'Aspidistra, una planta quasi indestructible, és el símbol de l'hermetisme i el neguit de seguretat típics de la classe mitjana.

El juny del 1.936, Orwell es casa amb Eileen O'Shaughnessy, una mestra i periodista, i van a viure a Wallington, on viuen en una casa que fa a la vegada de botiga del poble. Aquesta fou, - sens dubte, una de les èpoques més felices de la vida de George Orwell.

Fins llavors, la seva reputació d'escriptor i periodista, es basava principalment en els seus relats d'ambients de pobresa i depressió. Les expedicions que feia, seguides de reportatges convinents, li havien donat una definida, per bé que limitada, iden-titat en el món literari. No és d'estranyar, doncs, que Victor Go

llancz, editor del Left Book Club, li fes un encàrrec molt d'acord amb les activitats previes d'Orwell. En efecte, Gollancz el convidà a fer un viatge per una de les zones més depressives de la Gran Bretanya amb l'objectiu de narrar després tot el que hagués vist. El resultat de l'encarrec fou "The ^{Re}to Wigan Pier". El llibre quedà clarament dividit en dues parts. En la primera, Orwell descriu la mena de vida que porten els treballadors, especialment miners, amb qui va intentar de conviure durant el seu viatge. La segona part del llibre, que conté moltes dades autobiogràfiques, és un assaig sobre el sistema de classes i el socialisme, que - constitueix el punt de partida i la primera afirmació de la posició política d'Orwell. A part del rebuig de l'imperialisme - ja prou manifest - i del sistema de classes, hi afegeix ara, uns conceptes de clara identificació amb les definicions socialistes - d'igualtat i llibertat.

En conjunt, el llibre fou durament criticat. Les critiques van centrar-se bàsicament en el fracàs d'Orwell a l'hora d'establir un contacte real amb la classes treballadores, que era el propòsit del viatge, i en "ridícula i exagerada humilitat que Orwell sent davant els treballadors. En un moment del llibre afirma, "si hi ha un home respecte al qual em sento realment inferior, aquest és un miner". Per altra part, el que va irritar a molts - lectors fou la segona part - recordem que era un encàrrec del Left Book Club -, on al mateix temps que defensa teòricament el socialisme, ataca la majoria de moviments socialistes organitzats i, - especialment, a diversos tipus de "socialisme anglès".

De tota manera, Orwell era un home d'acció i quan el llibre sortia a la venda, el seu autor ja no podia intervenir en les polèmiques. Havia vingut a Barcelona.

4.

Els textos d'Orwell que segueixen, juntament amb el ben conegut "homenatge a Catalunya", cobreixen d'una manera global - la visió i opinions que l'escriptor va tenir respecte a la guerra civil. Aquests escrits també expliquen detalladament les - circumstàncies que portaren a Orwell a lluitar amb les milícies del P.O.U.M.

Orwell, com a membre del P.O.U.M., va trobar-se implicat en una mena de guerra civil dins la guerra civil. El P.O.U.M. fou -

declarat llegal i ell, que com a record del front portava una bala feixiste al coll, és acusat de traïdor, feixista i mil coses més. Com els altres membres del partit és perseguit i s'ha d'amagar per poder fugir. Aquest fets li obren els ulls a moltes coses. S'adona que els comunistes, que lluiten com ell contra el feixisme, manipulen desvergonyidament la veritat per raons "d'estrategia política"; El famós slogan comunista "primer la guerra, després la revolució" li sembla una tactica més per esclafar els guanyys que fins llavors havien aconseguit els treballadors. Preveu que els comunistes, un cop guanyada la guerra, anirien deixant la revolució per un etern "més endavant", i que en lloc del socialisme implantarien un totalitarisme col·lectiu - amb un control absolut dels mitjans d'informació que convertiria la propaganda en veritat i la història en un requitzell de mentides. Després de les seves experiències personals, ell es decanta per un altre slogan, "la guerra i la revolució són inseparables". Segui com sigui, la guerra es va perdre al capdevall i no podem saber quina postura era la més correcta. El dilema resta obert.

El que cal remarcar aquí, és l'influència que tots aquests esdeveniments tingueren en la personalitat de l'escriptor i, - com a conseqüència, en els llibres posteriors a la guerra espanyola.

Abel de la publicació d'"homenatge a Catalunya", i després de diversos articles que diaris i revistes d'esquerrres es neguen a publicar, Orwell es converteix en el centre d'una aspra controvèrsia. Una vegada més - com de costum - se sent un perfecte "outsider". Rebutjat per les dretes per raons obvies, és mal vist per l'esquerra ortodoxa que veu com les seves denúncies poden ésser utilitzades oportunistament per les forces reaccionàries. És tractat de "liberal" "perfeccionista ridícul", "petit burgès"...

L'home queda envaït per un estat de decepció i profund pessimisme. El respecte a la veritat està desapareixent del món. Malgrat tot, les experiències al front d'Aragó i a Barcelona l'acaben de convertir en un socialista convençut. En una carta - que el 8 de juny de 1.937 envia, des d'un hospital de Sarrià, al seu amic Cyril Connolly diu "he vist coses maravolloses i, per fi, crec realment en el socialisme, cosa que mai havia fet abans. En general, encara que em sap greu no haver vist Madrid, estic -

content d'haver estat en un front comparativament poc conegut, entre anarquistes i gent del P.O.U.M., en lloc d'estar a les brigades internacionals, on hauria anat a parar si hagués vingut amb credencials del C.P. en lloc de les del I.L.P." (16).

Tot el que veu a Espanya li serveix de primera reflexió i punt de partida per les dues obres que el van convertir en un autor mundialment conegut "la revolta dels animals" i "mil nou-cents vuitanta-quatre".

5.

El març del 1.937, mentre era al front va publicar-se "The Road to Wigan Pier", i l'avril de 1.938 aparagué "homage to Catalonia", amb el qual, Orwell completava la ruptura amb l'esquerra ortodoxa.

De retorn a Anglaterra volia marxar de nou, ara a l'India per escriure un nou llibre, però va tenir una tuberculosi a finals del mateix any, que el va retenir en un hospital fins acabat l'estiu. Després, per recuperar-se de l'enfermetat, va anar a passar l'hivern al Marroc. Allà escrigué la quarta novel·la, "Coming Up for Air". El protagonista, George Bowling, és un home de mitjana edat, grassonet i sensual, que viu en una població totalment industrialitzada, lletja i bruta. Guanya uns diners a les juguesques de cavalls i decideix de gastar-los en un viatge al poblet de la seva infantesa, on intenta recordar els moments més feliços de la seva vida. Quan arriba al poblet, però, ja res no és igual com uns anys enrera; fins i tot una profunda cisterna que recordava amb especial interès, i que havia nodrit les seves millors fantasies d'infant, ha quedat convertida en una fossa d'escombreries... La novel·la és molt pessimista i poc convincent. Massa sovint la veu de George Bowling sembla més la del propi Orwell, que no la d'un agent d'assegurances de quaranta-cinc anys.

Orwell viu un període de desesperació quasi total. Quan torna a Anglaterra escriu alguns dels assaigs més coneguts, sobre Dickens, sobre revistes juvenils, "Inside the Whale" - on fa entusiastes elogis de l'obra de Henry Miller-, etc.... Esclata la 2ª guerra mundial i Orwell que ja n'havia predit la possibilitat (16): C.P. Communist Party; I.L.P., Independent Labour Party.

litat anys enrera, vol participar-hi activament, però degut al seu estat físic se'l considera inútil. El maig del 1.940 es trasllada a Londres i l'agost del 41 s'incorpora als serveis de l'est de la B.B.C. com a productor de programes a la secció de la Índia. Continua amb aquesta feina fins a finals del 1.943. Aquest anys fou molt important per diverses raons. El març morí la seva mare, va deixar la B.B.C. per treballar d'editor literari del "Tribune", va dedicar-se regularment a la crítica literària i, sobretot, va començar a escriure "la revolta dels animals". L'obra quedà enllestida el febrer del 1.944, però diverses editorials es negaren a publicar-la per raons polítiques. Finalment, el llibre sortia l'agost del 45, a punt d'acabar-se la guerra.

"La revolta dels animals", és una fàbula que protagonitzen els animals d'una granja. Guiats pels porcs, els demás animals fan la revolució i s'poderen totalment de la granja, desterrant-ne l'amo que els esclavitzava. De mica en mica, però els porcs, utilitzant tota mena de demagògies, van agafant els costums de l'antic amo i acaben per explotar els altres animals tal com sempre havia fet el propietari de la granja. L'eslogan "Granja dels animals. Tots els animals son iguals" és finalment substituït pel més convenient "Granja dels Animals: tots els animals son iguals, però alguns son més iguals que els altres". És el fracàs d'una revolució que havia començat amb uns ideals justos i molt d'entusiasme. Òbviament, Orwell satiritza el procés polític a l'Unió Soviètica. Com afirmà el professor Geoffrey Best (17), "molt possiblement no hi ha hagut en els darrers cent cinquanta anys cap altre obra a Europa i als Estats Units, que hagi influenciat tant les actituds polítiques de la gent del carrer com "la revolta dels animals". Efectivament, moltes idees i conceptes versats en el llibre d'Orwell han esdevingut, sobretot als països de parla anglesa, expressions corrents del llenguatge popular.

"La revolta dels animals", malgrat la seva simplicitat (18), és l'obra més ra de George Orwell. Com diu ell mateix en un dels textos que segueixen (19), és la primera vegada que aconseguí de fusionar l'art amb la intenció política.

(17): "Orwell and war", conferència del 23 de juliol de 1.975 a la Universitat de Londres.

(18): Igualment que les sàtires de Swift, el llibre té un gran èxit entre la mainada. A Anglaterra s'utilitza freqüentment com a llibre de lectura escolar.

(19): "Perquè escric."

La intenció política hi és clara, i l'art és conseqüència de la frescor de la narració i de la naturalitat amb què l'autor fa actuar als animals que protagonitzen aquesta brillant paràbola política. Cal no oblidar, que els animals i les feines de pagès foren una constant passió en la vida d'Orwell.

El llibre constituí un extraordinari èxit comercial i va significar el final de les preocupacions econòmiques que mai l'havien abandonat des que decidí dedicar-se a escriure. El 1.944 ell i la seva dona van adoptar un fill, però el març del 1.945 la seva dona, Eileen, moria en una operació quirúrgica. Orwell es va fer càrrec del nen ~~a l'any~~ i a finals d'aquell any va fer el primer viatge a l'illa de Jura, prop de la costa escocesa, on s'instal·là el 1.946 amb la seva germana Avril. Anava a passar els hiverns a Londres, però la tuberculosi el va tornar a atacar i va entrar en els darrers anys de la seva vida enmig d'una malaltia contínua i dolorosa. Durant aquest anys escrigué "mil nou-cents vuitanta-quatre".

La novel·la és la versió que Orwell dona del futur que espera l'humanitat. L'escenari és Anglaterra, coneguda ara com a una part d'Oceania. Una guerra inacabable i sense sentit enfren- ta Oceania, aliada amb Asia Oriental, contra Euràsia. El món ha quedat reduït a tres grans blocs que estan en guerra permanent, si bé les aliances entre ells van canviant periòdicament. És- tà molt clar que només quatre anys abans Oceania estava aliada amb Euràsia contra el comú enemic, Asia Oriental. Al final del llibre la situació s'ha tornat a capgirar. En realitat, si ex- ceptuem les notícies constants de glorioses victòries o dràma- tiques derrotes, que el Ministeri de la Veritat s'encarrega de- divulgar, no passa guaire res. Així sí: la vida es torna cada dia més sòrdida, més magra, les cases són cada cop més brutes i més- plenes de gent, el menjar empitjora progressivament. L'única - distracció que diàriament permet la gent evadir-se dels seus - sofriments són els dos minuts d'odi. En aquest dos minuts la - gent es desfoga cridant i insultant amb tota la força la figu- ra mítica de Goldstein (una mena de cap de l'oposició contra el Gran Germà que de fet ja no existeix. El personatge està cla- - rament inspirat en la figura de Trotsky i el seu conflicte amb Stalin). Tot és controlat pel Partit, que és a la vegada contro- lat pel partit intern. Els tres sílgans del partit són "La gue- ra És Pau", "Llibertat És Esclavitud", "Ignorància És Força".

El govern està concentrat en quatre ministeris: el ministeri de la Veritat, que té cura de la propaganda i de la creació d'un nou llenguatge, Novoparla, que evitarà a l'individu tota mena de divergències ideològiques, el ministeri de l'Amor, que gràcies a la temible Policia del Pensament manté la llei i l'ordre, el ministeri de la Pau, que s'ocupa de la guerra, i el ministeri de l'Abundància, que estableix els racionaments procurant que tothom disposi únicament del més essencial per a sobreviure.

Winston Smith, l'heroi, treballa en el ministeri de la Veritat. La seva feina consisteix bàsicament en anar escrivint la història de manera que sempre lligui amb les prediccions del Partit, i a fer desaparèixer dels diaris, arxius, etc. els noms de persones que per una o altra raó s'han "vaporitzat". L'home està secretament en revolta contra el Partit i contra la miserable vida que porta. D'amagat, intenta conservar un diari on va escrivint els seus pensaments i sentiments. La cosa és perillosa ja que totes les habitacions ténen unes pantalles de televisió a través de les quals es pot observar qualsevol acció. Winston, a més, es permet la bogeria de sentir-se atret per una jove que treballa a un altre departament del ministeri.

Un dia la noia li fa arribar un troç de paper amb la frase "t'estimo". Aconsegueixen passar un dia junts i, gràcies a l'habilitat de la noia, fan l'amor a l'aire lliure. Les relacions sexuals tenen funcions estrictament reproductives i trobar-hi plaer era un delictes. A partir d'aquell dia van concertant trobades i finalment lloguen una petita habitació sobre la botiga d'un vell antipuari. Aquí, coaspiren contra el Partit i, creient que un altre company de treball -un cap de departament anomenat O'Brien-, és també un revolucionari, confien en ell. Dissortadament O'Brien resulta ésser un membre del Partit Intern i Winston és empresonat i torturat bestialment fins que no li queda cap mena de resistència, física o moral, i se'l considera "curat", convençut, ara ja, que estima al Gran Germà. Finalment denuncia la noia, Julia, que de totes maneres i amb l'ajut d'unes subtils tortures ja l'havia traït a ell.

La novel·la, sobretot per qui ha viscut sota governs totalitaris i repressius, no ens sembla gens un llibre de ciència-ficció. Es tracta, més aviat, d'un avís. L'avís desesperat d'un home malalt i decebut. Potser gràcies a avisos com el d'Og

well, aquest any 1.984 no arribarà mai. El primer títol que ell havia proposat pel llibre era "The Last Man in Europe" (l'últim home a Europa). L'esgarrifós pessimisme que envaïa Orwell, el va portar a fer d'aquest "home últim", un Winston feble, desvalgut i amb una marcada incapacitat per estimar profundament Júlia. Sortosament, Orwell s'equivocava pensant que pel 1.984 tothom seria covard, espia o traïdor. Continuament podem constatar actes de solidaritat i rebel·lió contra sistemes establerts. Molt sovint aquets actes són esclafats, però la història ens demostra que allà on hi ha repressió, tard o d'hora, hi ha revolució. Per altre banda, Orwell tampoc podia oblidar que en un món brut i repressiu també hi ha formes de resistència personal molt més profundes que l'"affair" temporal de Winston i Júlia.

El Juny del 1.949 es publicava a Londres i a Nova York "Mil nou-cents vuitanta quatre". El setembre es complicà la seva enfermetat i fou traslladat al University College Hospital de Londres. Un mes més tard es casava amb Sonia Brownell, periodista de la revista "Horizon", i amb la qual havia tingut freqüents contactes d'ençà del 1.945. El 21 de juny de 1.950, com a conseqüència d'una hemorràgia, moria de tubercu losi pulmonar. Encara no tenia 47 anys.

Orwell fou un home amb moltes contradiccions i amb greus crisis d'identitat, resultat inevitable d'haver assumit, contínuament, papers gaire bé irreconciliables: oficial a la Policia Imperial, Etonià enmig de pobres, milicià revolucionari, intel·lectual desclassat. . ., però com afirma Raymond Williams, "No arribarà mai un temps en què podem desentendre'ns de la seva franquesa, la seva energia, la seva voluntat de participar" i afegeix, "...la lluita en què va participar i de la qual va desesperar ha estat renovada, s'ha estès, i ha guanyat molt de terreny nou. El que cal fer amb la seva obra, amb la seva història, es llegir-la, no imitar-la" (20)

R.B.

Els Textos.

"per què escric", el primer dels textos, serveix una mica d'introducció als altres tres ja que a part de les referències concretes a la guerra civil espanyola, Orwell hi exposa la seva teoria literària particular. Ell, degut a l'època que li va tocar de viure, hagué d'escriure una literatura lligada a la vida i als fets històrics i polítics que agitaven el seu temps. Aixó justifica l'antèior introducció, fonamentalment biogràfica, a la personalitat d'Orwell.

Fou publicat l'any 46, és a dir, quan l'ha havia publicat "La revolta dels animals" i ja era, per tant, un escriptor consagrat. És un assaig dels més coneguts i citats d'Orwell.

Els altres tres assaigs ("rememorent la guerra civil espanyola", "Cantant les veritats sobre Espanya" i "Notes sobre les milícies del P.O.U.M.") vénen a completar pràcticament la seva obra referent a la guerra civil, iniciada al nostre país, amb la publicació d'"Homenatge a Catalunya". Tots tres foren escrits durant la guerra o pocs anys després, de manera que, a part del seu interès general, són documents de gran valor per qualsevol historiador de la guerra civil. La visió d'Orwell, forçosament parcial i mancada de perspectiva històrica, constitueix l'indispensable opinió d'un testimoni.

Les traduccions s'ha fet a partir dels textos apareguts a "The Collected Essays, Journalism and Letters of George Orwell" - (4 volums), editat el 1968 a Londres per Sonia Brownell i Ian Angus.

PERQUÈ ESCRIC

Des de molt petit, potser de l'edat de cinc o sis anys, sabia que quan fos gran seria un escriptor. Entre els disset i els vint-i-quatre anys vaig provar de treure'm l'idea del cap, però ho vaig fer amb el coneixament que estava ultratjant la meva veritable natura i que més tard o més d'hora acabaria per dedicar-me a escriure llibres.

Era el segon de tres germans, però tots tres ens portàvem cinc anys, i fins a l'edat de vuit anys pràcticament no havia vist el meu pare. Per aquesta i altres raons em trobava un xic sol, i aviat vaig crear-me unes maneres desagradables que van convertir-me en un noi impopular durant la meua vida de col·legial. Tenia el costum del nen solitari que s'inventa històries i manté converses amb persones imaginàries, i em sembla que des d'un bon començament, les meves ambicions literàries van barrejar-se amb el sentiment d'estar isolat i d'ésser menyspreat. Sabia que tenia facilitat a l'hora de fer servir paraules i un poder per afrontar els fets desagradables, i creia que això creava una mena de món privat en el qual em podia sentir justificat del meu fracàs en la vida de cada dia. No obstant, la quantitat d'escrits seriosos-és a dir, que intentaven ésser seriosos- que vaig produir durant la meua infantesa i primera adolescència, no arribarien a mitja dotzena de pàgines. El meu primer poema el vaig dictar a la meua mare quan tenia quatre o cinc anys. No en puc recordar res, llevat que tractava d'un tigre i el tigre tenia "les dents com cadires", una frase prou bona, però imagino que el poema era un plagi del "Tigre, Tigre" de Blake. Als onze anys, quan va esclatar la guerra del 1.914-18, vaig escriure un poema patriòtic que va sortir al diari local, com un altre, que vaig escriure dos anys després, en la mort de Kitchener.

Quan era una mica més gran, de tant en tant escrivia "poemes naturalistes" dolents i generalment inacabats, en l'estil Georgianà. També vaig provar un parell de vegades, d'escriure una narració curta, que va ésser un fracàs terrible. Aixó fou tot el treball suposadament seriós que en realitat vaig deixar escrit durant tots aquells anys.

Malgrat tot, durant aquesta época em vaig comprometre d'alguna manera en activitats literàries. Per començar hi havia el material que et manaven fer i que jo feia ràpidament, amb facilitat i sense trobar-hi massa plaer. A part dels deures de l'escola, escrivia "vers d'ocasion", poemes semi-comics que podia escriure a una velocitat que ara em sembla sorprenent -als catorze anys- escriure en una setmana una obra de teatre enterament en vers, imitant Aristòfanes -i col·laborava en l'edició de revistes escolars, a vegades impreses i a vegades manuscrit. Aquestes revistes eren d'allò més llastimosament burlesc que us pugue -ssiú imaginar, i m'hi vaig prendre moltes menys molèsties de -les que ara em prendria amb el periodisme més ordinari. Però -mentrestant, durant més de quinze anys, anava practicant una classe d'exercici literari totalment diferent: la contínua inven-ció d'una "història" sobre mi mateix, una mena de diari que no -més existia en el pensament. Em sembla que aquest és un costum força comú entre nens i adolecents. Quan era molt petit solia imaginar-me que era, posem-hi, en Robin Hood, i em veia convertit en l'heroi d'emocionants aventures, però ben aviat la meua "història va deixar d'ésser narcissista d'una manera tosca, i va esdevenir cada cop més, una descripció del que estava fent i de -les coses que veia. Tot de cop, i durant llargues estones em passaven pel cap coses com aquesta: " D'una batzegada va obrir -la porta i entrà a l'habitació. Un raig de llum groga es fil-trava a través de les cortines de mussolina, inclinant-se sobre la taula, on hi havia una capsa de llumins, mig oberta, al cantó del tinter. Amb la mà dreta a la butxaca, és dirigí cap a la finestra. A sota el carrer, un gat perseguia una fulla morta" etc.

Aquest hàbit el vaig seguir tenint fins els vint-i-cinc, és a dir, durant tots els meus anys no literaris, Encara que havia de buscar, i de fet buscava, les paraules justes, semblava que estigués fent aquest esforç descriptiu quasi còntre la meua voluntat, portat per una mena de compulsió exterior. Suposo que la "narració" devia reflectir els estils dels diversos escriptors que vaig admirar a diferents edats, però si recordo bé, sempre tenia la mateixa meticulosa qualitat descriptiva.

Quan tenia uns setze anys, sobtadament vaig descobrir la joia de les paraules per elles mateixes, és a dir, els sons i l'associació de paraules. Aquestes ratlles tretes del "Paradise Lost":

So hee with difficulty and labour hard
Moved on: with difficulty and labour hee.

que ara hja no em semblen tan extraordinàries, em feien tremolar de dalt a baix; i el fet d'escriure "hee" en lloc de "He" constituïa un plaer més. I quant a la necessitat de descriure coses ja ho sabia tot. De manera que estava molt clar quina classe de llibres volia escriure, sense oblidar fins a quin punt es podia dir, en aquell moment, que jo volia escriure llibres. Volia escriure enormes novel·les naturalistes que acabessin malament, plenes de detallades descripcions i somriures impressionants, i plenes, també, de passatges purpurats en els quals s'escolliessin les paraules segons llur sonoritat. I, en realitat, la meua primera novel·la completa, "Burmese Days" que vaig escriure als trenta anys però que havia estat projectada des de molt abans, és més aviat un llibre d'aquesta mena.

Dono tota aquesta informació perquè no crec que es pugui entendre els motius d'un escriptor sense saber quelcom de la seva evolució primerenca. La temàtica dels seus escrits estarà determinada per l'època en què viu -almenys això és cert en èpoques tumultuoses i revolucionàries com la nostra- però sempre, abans que comenci a escriure, haurà adqui-

rit una actitud emocional de la qual mai podrà lliurar-se del tot. Indubtablement, la seva feina consisteix a disciplinar-se el temperament i evitar de quedar-se estancat en un estadi immadur o en un estat d'ànim pervers; però si s'escapa del tot de les seves primeres influències, haurà matat el seu impuls per escriure. Deixant la necessitat de guanyar-se la vida, em sembla que hi ha quatre motius importants que et porten a escriure, almenys a escriure prosa. Els trobarem, en diferents graus, en tots els escriptors, i en cada escriptor les proporcions variaran segons l'ambient en què visqui. Són els següents:

1. Pur egoisme. - Desig de semblar llest, que es parli d'un mateix, d'ésser recordat després de la mort, de venjar-se d'aquella gent gran que ens menyspreava de petits, etc., etc. Pretendre que això no és un motiu, i un de molt fort, és una farsa. Els escriptors comparteixen aquesta característica amb els científics, polítics, artistes, advocats, soldats, homes de negocis en poques paraules: amb totes les capes altes de la humanitat. La gran massa d'éssers humans no són marcadament egoistes. A partir dels trenta anys solen abandonar l'ambició individual - en realitat, en molts casos, gairebé abandonen absolutament el sentit d'ésser individus - i viuen sobretot pels altres, o simplement, queden ofegats per la duresa del treball. Però hi ha també la minoria d'homes voluntariosos i amb talent que estan decidits a viure les seves vides fins al final, i a aquesta classe pertanyen els escriptors. Hauria de dir que els escriptors seriosos són, en general, més vanitosos i egocèntrics que els periodistes, encara que no tant interessats en els diners.

2. Entusiasme estètic. - Percepció de la bellesa externa del món, o per altre banda, de les paraules i el seu just arranjament. Plaer per l'impacte d'un so o d'un altre, en la solidesa de la bona prosa o el ritme d'una bona narració. Desig de compartir una experiència que hom creu vàlida i que no s'hau-

ria de perdre. En molts d'escriptors el motiu estètic és molt feble, però fins i tot un pamfletaire o un escriptor de llibres de text, utilitzava diminutius i frases que l'atrauen per raons purament estètiques; o potser se sent molt interessat per la tipografia, l'amplada dels marges, etc. Per sobre el nivell de la guia de trens, no hi ha cap llibre que estigui totalment despro-veït de consideracions estètiques.

3. Impuls històric. - Desig de veure les coses tal com són, descobrir els fets veritables i arxivar-los per l'ús de la pos-teritat.

4. Intenció política. - En el sentit més ampli possible de la paraula "política". Desig d'empènyer el món en una certa di-recció, de canviar l'idea de l'altra gent sobre la mena de socie-tat per la qual haurien de lluitar. Un cop més, cal dir que no hi ha cap llibre que estigui autènticament exempt de prejudicis polítics. L'opinió que l'art no hauria de tenir res a veure - amb la política és, en ella mateixa, una actitud política.

Aquestes diverses motivacions han de lluitar una amb l'al-tre, i han de fluctuar de persona a persona i d'època. Soc, per naturalesa -entenent per "natural" l'estat al qual s'ha arri-bat quan hom és adult per primera vegada- una persona per qui els tres primers motius pesarien més que el quart. En una èpo-ca de pau, hauria pogut escriure llibres ornamentals o merament descriptius, i podria haver restat quasi inconscient de les me-ves lleialtats polítiques. Tal com van les coses, m'he vist o-bligat a esdevenir una mena de panfletaire. Primerament vaig -passar cinc anys en una feina inadequada (la polícia Imperial Índia, a Birmania), i després vaig sofrir pobresa i el sentiment de fracàs. Això augmentà el meu odi natural a l'autoritat i em va servir perquè per primera vegada m'adonés plenament de l'e-xistència de la classe treballadora, i la feina de Birmània m'havia proporcionat alguns coneixaments sobre la natura de l'im-perialisme, però aquestes experiències no eren suficients per -

donar-me una orientació política adequada. Llavors va venir Hitler, la guerra espanyola, etc. A finals del 1.935 encara no havia arribat a una desició definitiva. Recordo un petit poema que vaig escriure en aquella moments, expressant el meu dilema:

A happy vicar I might have been
Two hundred years ago,
To preach upon eternal doom
And watch my walnuts grow;

But born, alas, in an evil time,
I missed that pleasant haven,
For the hair has grown on my upper lip
And the clergy are all clean-shaven.

And later still the times were good,
We were so easy to please,
We rocked our troubled thoughts to sleep
On the bosoms of the trees.

All ignorant we dared to own
The joys we now dissemble;
The greenfinch on the apple bough
Could make my enemies tremble.

But girls' bellies and apricots,
Roach in a shaded stream,
Horses, ducks in flight at dawn,
All these are a dream.

It is forbidden to dream again;
We maim our joys or hide them;
Horses are made of chromium steel
And little fat men shall ride them.

I am the worm who never turned,
The eunuch without a harem;
Between the priest and the commissar
I walk like Eugene Aram;

And the commissar is telling my fortune
While the radio plays,
But the priest has promised an Austin Seven,
For Duggie always pays.

I dreamed I dwelt in marble halls,
 And woke to find it true;
 I wasn't born for an age like this;
 Was Smith? Was Jones? Were you?(1)

(1):

Doscents anys enrera/ podia haver estat un vicari feliç/ fer sermons sobre l'etern destí/ i veure creixer els meus noguers/ Però, ay!, nascut en un temps pervers/ vaig perdre aquell agradable refugi/ per què a mi m'ha crescut bigoti/ i els clergues van nets i afeitats/ I després els temps eren encara bons/ era tan fàcil d'acontentar-nos/ deixàvem que els pensaments torbadors s'adormissin/ als cors dels arbres./ Tots, ignorants, gosàvem gaudir/ de les joies que ara amaguem;/ la fulla, a la branca del pòmer,/ podia fer tremolar els meus enemics/ Però les panxes de les noies i els albercocs,/ tolls en un rierol ombrívol,/ cavalls, ànecs volant a l'albada,/ tot és un somni./ Es prohibeix somniar de nou/ mutilem les nostres joies, o les amaguem, els cavalls són fets d'acer cromàtic/ i grassos homenets els muntaran./ Jo soc el cuc que mai surt/ l'eunuc sense harem/ enmig del capellà i el comisari/ camino com Eugene Aram./ I el comisari em diu la bonaventura/ mentre sona la radio,/ però el capellà ha promès un Austin Seven,/ que en Duggie sempre paga,/ Vaig somniar que habitava en halls de marbre/ i en despertar-me vaig comprovar que era cert;/ jo no vaig néixer per viure en una època com aquesta/ hi nasqué l'Smith? en Jones? hi nasqueres tú?.

La guerra espanyola i altres esdeveniments el 1.936-37 va ren canviar l'escala i des de llavors vaig saber amb qui esta-va. Cada ratlla de treball seriós que escrit d'ençà del 1.936 ha estat escrita, directa o indirectament, contra el totalitarisme i per un socialisme democràtic, tal com l'entenc. En un pe-
ríode com aquest nostre, em sembla una ximpleria pensar que hom pot deixar d'escriure sobre aquest temes. Tothom escriu coses d'una manera o d'una altra. És simplement una qüestió de veure quin bàndol s'agafa i quin mètode d'aproximació² segueix. I com més conscient sí és del seu partidisme polític, més oportunitats té d'actuar políticament sense sacrificar la pròpia integritat estètica i intel.lectual.

Allò que més he desitjat durant els darrers deu anys ha estat convertir en art els escrits polítics. El meu punt de partida és sempre un sentiment de partidisme, un sentit d'injustícia. Quan em poso^a escriure un llibre, no em dic pas a mi mateix, "vaig a produir una obra d'art". L'escric perquè hi ha alguna mentida que vull denunciar, algun fet cap al qual vull fer centrar l'atenció, i la meva preocupació inicial és aconseguir una audiència. Però no podria pas fer la feina d'escriure un llibre, o fins i tot un article llarg de revista, si no fos també una experiència estètica. Qualsevol que s'entretinqui a examinar el meu treball veurà que fins i tot quan és palesament propaganda, conté moltes coses que un polític professional consideraria irrellevants. No puc, ni vull, abandonar completament la visió del món que vaig adquirir durant l'infància. Mentre estigui viu i bo continuaré preocupant-me molt per l'estil de la prosa, estimant la superfície de la terra, i trobant plaer en els objectes sòlids i en els bocins d'informació inútil. No ser veix de res intentar suprimir aquesta part d'un mateix. La tasca està a acomodar els meus gustos i disgustos innats amb les activitat no-individuals, essencialment públiques, a les quals aquesta època ens empeny.

No és fàcil. Crea problemes de construcció i de llenguatge, i planteja d'una manera nova el problema de la veritat. Deixeu que posi només un exemple de la classe més natural de dificultat que sorgeix. El meu llibre sobre la guerra civil espanyola, *Homage to Catalonia*, és, per descomptat, un llibre francament polític, però està escrit bàsicament amb una certa objectivitat i preocupació per la forma. Vaig esforçar-me molt per explicar tota la veritat sense violar els meus instints literaris. Però, entre moltes altres coses, conté un llarg capítol, ple de ressenyes de diaris i coses per l'estil, defensant els trotskistes que eren acusats de conspirar juntament amb Franco. Està clar que un capítol així, que al cap d'un o dos anys perdria el seu interès per qualsevol lector corrent, ha de malmetre el llibre. Un crític que respecto em va llegir una conferència sobre ^{el llibre}. "Perquè vas incloure-hi tot aquell material? va dir-me. "Has convertit en periodisme el que hauria pogut ésser un bon llibre". El que deia era cert, però jo no ho podia haver fet de cap altra manera. Resulta que jo sabia el que a molt poca gent a Anglaterra s'havia permès de saber: que homes innocents eren falsament acusats. Mai hauria escrit el llibre, si això no m'hagués provocat una gran indignació.

D'una forma o d'una altra el problema es planteja novament. El problema del llenguatge és més subtil i tardaríem massa per discutir-lo. Només diré que en els darrers anys he intentat d'escriure menys pintorescament i més exactament. En tot cas, em sembla que en el moment que has perfeccionat un estil, ja el trobes superat. "Animal Farm" fou el primer llibre en què vaig intentar, amb plena consciència del que estava fent, fusionar l'intenció política i l'intenció artística en una sola entitat. Fa set anys que no escric cap novel·la però espero escriure'n una altra força aviat. Estic segur que serà un fracàs, cada llibre és un fracàs, però sé amb certa claredat quina mena de llibre vull escriure.

Repasant les dues darreres pàgines, veig que sembla com si els meus motius per escriure fossin enterament plens de cívisme. No vull que aixó quedi com l'última impressió. Tots els escriptors són vanitosos, egoistes i ganduls, i el fons del fons dels seus motius és un misteri. Escriure un llibre és una lluita horrible i esgotadora, com un prolongat atac d'una-enfermetat dolorosa. Ningú es posaria a fer una cosa així si no fos portat per algun dimoni al qual un no pot resistir-se ni tampoc entendre. Per tot el que hom sap, aquest dimoni és simplement el mateix instint que fa escridassar a un infant per demanar ~~la~~ atenció. Però, malgrat aixó, també és cert que no es pot escriure res llegible si no s'està lluitant constantment per esborrar la pròpia personalitat. La bona prosa és com un cristall. No puc afirmar amb certesa quin dels meus motius és el més fort, però sé quins d'ells val la pena de seguir. I revisant el meu treball, veig que invariablement ha estat quan he escrit sense intenció "politica" que he escrit llibres sense vida i he caigut en passatges de purpurina, frases sense sentit, adjectius decoratius i farses en general.

Gangrel (nº 4, estiu del 1.946)

LOOKING BACK ON THE SPANISH WAR.

Rememorant la guerra espanyola.

Primer de tot les memòries físiques, els sorolls, les olors i la cara visible de les coses.

Es curiós que més que cap altra cosa que s'esdevingué després de la guerra espanyola, el que recordo més vivament es la setmana d'allò que en deien entrament i que varem rebre abans d'ésser enviats al front: les enormes casernes de cavalleria a Barcelona amb els estables amb corrent d'aire constant i els patis plens de pedres, el fred glaçat de la bomba on ens rentàvem, els menjars immunds, tolerables a còpia de botes de vi, les milicianes amb pantalons tallant llenya pel foc, el passar llis ta a les matinades on el meu prosaic nom anglés era com una mo na de còmic interludi enmig dels ressonants noms espanyols, Manuel Gonzalez, Pedro Aguilar, Ramon Fenellosa, Roque Ballester, - Jaime Domenech, Sebastià Viltron, Ramon Nuvo Bosch. Anomeno a aquests homes en particular perquè recordo les cares de tots ells. Fent l'excepció de dos d'ells que eren simple gentussa i que sens dubte ja és deuen haver tornat falangistes és probable que tota la resta siguin morts. En sé dos que són morts. El més vell deuria tenir uns vinti-cinc anys, el més jove setze.

No poder evadir-se en cap moment de les desagradables olors d'origen humà és una de les experiències de guerra essencials. En la litereta de guerra, les latrines són un tema que porta excessiva feina, i no les mencionaria si no fos perquè la letrina de les nostres casernes va fer la seva necessària mi queta de cara a punxar les meves pròpies il·lusions respecte a la guerra civil espanyola. El tipus llatí de latrina, en el qual hom s'ha d'aguantar ajupit, és força dolent en el millor dels casos, però aquestes estaven fetes d'una mena de pedra polida tan lliscosa que aguantar-s'hi ja era un èxit. A més a més, sempre estaven bloquejades. Tinc moltes altres coses desagradables

a la memòria, però estic convençut que foren aquestes latrines que en varen fer venir el pensament que tantes vegades he repetit: "Heus-nos aquí, soldats d'un exercit revolucionari, defensant la democràcia contra el feixisme, lluitant en una guerra - que és per alguna cosa, en què el detall de les nostres vides - és tan sòrdid i degradant com podria ésser-ho en una presó, deixant apart en un exercit burgés". Més tard, moltes altres coses varen reforçar-me aquesta impressió; per exemple, l'avorriment i la fam animal de la vida a les trinxeres, les intrigues escanyolides sobre deixalles de menjar, les masquines i pasades discussions a les quals es lliura la gent esgotada per dormir poc.

L'horror essencial de la vida a l'exercit (qui hagi estat soldat sabrà el que vull dir amb això d'horror essencial de la vida a l'exercit) no queda quasi gens afectat per la natura de la guerra on hom es troba lluitant. La disciplina, per exemple, és en últim terme igual en tots els exèrcits. Les ordres han d'ésser obeïdes i, si cal, forçades per càstig; la relació entre l'oficial i el soldat ha d'ésser de superior a inferior. La imatge de la guerra que s'exposa en llibres com "All quiet in the western front" es substancialment verdadera. Les bales fan mal (foreixen), els cadavers poden, els homes en ple combat estan sovint tan espantats que es mullen els pantalons. És cert que els antecedents socials de què brota un exèrcit donen un caracter determinat a l'entrenament, la tàctica i l'eficàcia en general, i també que la convicció de tenir la raó pot aixecar la moral, si bé això afecta més a la població civil que a les tropes. (La gent oblida que un soldat que es trobi a qualsevol lloc a prop del front està generalment massa afamat, esporuguit, o enfredorit o sobre tot, massa cansat per preocupar-se dels orogens polítics de la guerra). Però en un exercit "roig", les lleis de la natura funcionen igual que un exèrcit "blanc". Encara que s'esdevingui que la causa per la qual hom lluita resulta ésser justa, un poll és un poll i una bomba és una bomba.

Perquè val la pena assenyalar una cosa tan òbvia? Perquè -

la majoria de la intel·lectualitat americana i britànica n'eren manifestament desconeixadores llavors, i en són ara. Avui dia - els nostres records són curts, però mireu una mica enrera, remeneu els arxius del "New Masses" o del "Daily Worker" i feu només un cop d'ull a la romàntica porqueria incendiària que els nostres homes d'esquerra diuen en aquell moment. Totes les rànries frases velles i la seva insensibilitat poc imaginativa! La sang freda amb què Londres afrontà el bombardejament de Madrid! No estic pas parlant dels contra-propagandistes de la dreta, els Lunns, Garvins et hoc genus; no cal dir-ne res. Però - aquí teniem exactament aquella mateixa gent que durant vint anys s'havia rigut i mofat de la "gloria" de la guerra, de les històries d'atrocitats, del patriotisme, fins i tot del coratge físic que ara et sortien amb una material que un cop alterats uns pocs noms, hauria encaixat perfectament al Daily Mail del 1.918. Si hi havia alguna cosa en la qual la intel·lectualitat britànica estava compromesa era en la versió desmitificadora de la guerra, la teoria que la guerra és només una pila de caça vers i comunes i que no porta mai a cap bon resultat. Doncs bé la mateixa gent que el 1.933 reien dissimuladament i amb una certa compassió si deies que en determinades circumstàncies - lluitaries pel teu país, el 1.937 t'estaven denunciant com a Feixista-Troskista si t'atrevies a suggerir que podien ésser exagerades les històries que apareixien al New Masses sobre homes acabats d'esser ferits i que demanaven per tornar a la lluita. I la intel·lectualitat d'esquerres va canviar el "la guerra es L'infern" per "la guerra és gloriosa", no només sense cap sentim^{ent} d'incongruïtat, sino quasi sense cap pas intermedi. Més tard la majoria d'ells farien altres transicions igualment violentes. Hi ha d'haver una bona quantitat de gent, una mena de cor central de la intel·lectualitat, que varen aprovar la declaració de "Rei i País" del 1.935, clamaven per una "línea dura contra Alemanya" el 1.937, van recolzar la convenció del poble el 1.940, i ara estan demanant un Segon Front.

Pel que fa a la massa de la gent, els extraordinaris canvis d'opinió que és donen avui dia, les emocions que s'obren i es tanquen com una aixeta, són el resultat de la hipnòsi de la ràdio i el diari. Entre els intel·lectuals jo diria que son més aviat resultat dels diners i la mera seguretat física. En un moment donat poden ser "pro-guerra" o "anti-guerra", però en cap dels casos aconseguixen de tenir en les seves ments una visió realista de la guerra. Quan s'entusiasmaven tant sobre la guerra espanyola, sabien, per descomptat, que la gent moria i que el fet que et matin és desagradable, però estaven convençuts que -- l'experiència de la guerra d'un soldat de l'exèrcit republicà espanyol d'alguna manera deixa d'ésser degradant. D'alguna manera les comunes feien menys pudor, la disciplina era menys carregada. Per veure que estaven convençuts d'això només cal fer una ullada al New Statesman; en aquests moments estan escrivint una xerrameca exactament similar respecte a la Red Army. Ens hem tornat massa civilitzats per adonar-nos d'allò que és obvi. Perquè la veritat és molt simple: sovint per sobreviure cal lluitar, i per lluitar cal embrutir-se. La guerra és dolenta, i sovint és el menys dolent. Aquells que empen l'espada moren per l'espasa, i aquells que no prenen l'espasa moren de malalties fastigoses. El fet que valgui la pena escriure una obvietat com aquesta mostra el que ens han fet tants anys de capitalisme "rentier".

2

Referent al que acabo de dir, una nota d'atrocitats.

Tinc poques proves directes sobre les atrocitats comeses a la guerra civil espanyola. Se que algunes foren comeses pels republicans, i moltes més (encara continuen) pels feixistes. Però el que em va impressionar llavors, i que m'ha impressionat sempre més, és que hom creu en les atrocitats de l'enemic i ningú és -- creu les d'aquells de la seva pròpia banda sense preocupar-se d'examinar-ne les proves. Recentment vaig redactar un inventari d'atrocitats del període que va del 1.918 fins ara; no hi hagué

ni un sol any en què deixessin d'ocórrer atrocitats en un lloc o altre, i quasi no hi ha hagut un sol cas en que la dreta i l'esquerra crequessin les mateixes històries simultàniament. I encara més estrany, en qualsevol moment la situació pot invertir-se de la manera més sobtada, i la història d'atrocitats de la qual abir ningú dubtava pot esdevenir una mentida ridícula, tota simplement al fet que el panorama polític ha canviat.

En la guerra actual estem en la curiosa situació que la nostra "campanya" d'atrocitats fou feta molt abans de començar la guerra, i majoritàriament per l'esquerra, la gent que normalment s'enorgulleix de la seva incredulitat. Al mateix temps la dreta, els propagadors d'atrocitats dels anys 1.914-19, contemplaven l'Alemanya Nazi i refusaven plenament de veure-hi res de dolent. Després, tan aviat com va esclatar la guerra, els pro-nazis d'ahir anaven repetint històries d'horror, mentre els anti-nazis es trobaven sobtadament dubtant de la real existència de la Gestapo. I no fou aquest l'únic resultat del pacte Ruso-Alemanys. En part era degut al fet que abans de la guerra l'esquerra havia cregut equivocadament que mai es produiria una llicita armada entre Alemanya i Gran Bretanya, de manera que podien ésser a l'hora anti-alemanys i anti-britànics; en part també perquè la propaganda de guerra oficial, amb la seva repugnant hipocresia i rectitud, tendeix sempre a fer que la gent que pensa simpatitzi amb l'enemic. Part del procés que varem pagar per les mentides sistemàtiques del 1.914-17 fou l'exagerada campanya pro-Alemanya que seguí. Si durant els anys 1.918-33, almenys s'atrevia a suggerir en els cercles d'esquerra que Alemanya tenia una fracció de la gent del tota poble que es mereixia una desaprovació. En totes les denúncies de Versalles que vaig escoltar durant aquells anys, no crec que sentís mai mencionar -- (i, no cal dir-ho tampoc) la pregunta "Que hauria passat si Alemanya hagués guanyat?". La mateixa cosa passa amb les atrocitats. Sembla que la veritat esdevé mentida quan és l'enemic -- qui la denuncia. Recentment he observat que la mateixa gent -- que va emprar-se totes i cada una de les històries d'horror

que corrien dels japonesos a Nanking el 1.937, és negaven a creure exactament les mateixes històries sobre Hong-kong el 1.942. Fins i tot hi havia una tendència a creure que les atrocitats de Nanking havien esdevingut, com si diguéssim, falses retrospec-tivament perquè ara el govern britànic se n'ocupava.

Desgraciadament, però, la veritat sobre les atrocitats és - força pitjor que el fet a que se'n diguin mentides i s'utilit-zin com a propaganda. La veritat és que passen. El fet que so-vint és adduït com una raó per l'escepticisme - que les matei-xes històries es repeteixen guerra rera guerra - no fa més que acabar de posar en evidència que aquestes històries són verita-bles. Evidenment hi ha fantasies molt esteses, i la guerra és - una bona oportunitat per posar-les en pràctica. També encara - que ja ha deixat d'éstar de moda dir-ho, hi ha pocs dubtes que els que hom pot anomenar aproximadament "blancs" cometen més i pitjors atrocitats que els "rojos". No hi ha, per exemple, el - més mínim dubte sobre la conducta dels japonesos a la Xina. Tampoc hi ha massa dubtes sobre la llarga llista d'ultratges - feixistes durant els últims deu anys a Europa. El volum de tes-timonis és enorme, i una proporció respectable prové de la rà - dio i la premsa alemanyes. Aquestes coses van succeir realment i això es el que cal no oblidar. Varen passar encara que Lord - Halifax digués que van passar. Les violències i matances a les ciutats xineses, les tortures en els cellers de la Gestapo, els - vells professors tirats a les cisternes, l'ametrallament de refu-giats per les carreteres espanyoles... tot això va passar, i no va passar menys perquè el Daily Telegraph ho hagi descobert - sobtadament ara, quan és cinc anys massa tard.

Dos records. El primer no prova res en concret; el segon - em penso que pot donar una certa penetració en l'ambient d'un

període revolucionari:

Un matí, de bona hora, un altre home i jo havíem sortit per vigilar feixistes a les trinxeres dels afores d'Oscà. La seva línia i la nostra estaven separades per unes tres-centes iardes, una distància en la qual els nostres rifles - tan entrats en edat - no podien disparar acuradament, però camuflant-nos cap un lloc a cent iardes de la trinxera feixista hi havia la possibilitat, si tenies sort, de tocar-ne algun a través d'una obertura en la barricada. Desgraciadament, el troc per arribar-hi era un camp planer de remolatxa sense cap protecció excepte uns quants reguerons, i calia anar-hi mentre encara era fosc i retornar just després de l'albada, abans que la llum fos massa bona. Aquesta vegada no aparegué cap feixista, i ens hi varem quedar massa estona de manera que l'albada ens no sorprenqué. Erem en una trinxera, però darrere nostre teníem dues-centes iardes de terreny planer amb prou feines cobert per un conill. Encara ^{en}estàvem animant per fer la corredissa, quan hi haqué una cridoria i soroll de xiulets a la trinxera feixista, alguns dels nostres avions arribavem. En aquest moment, un home que suposo que portava un missatge per a un oficial, va saltar de la trinxera i es posar a córrer a plena vista pel damunt de la barricada. Anava mig vegetit i mentre corria s'anava aquantant els pantalons amb les dues mans. Em vaig estar de disparar-li. És cert que tinc mala punteria, i és molt poc probable que toqués un home corrent a cent iardes, i també que més que res estava pensant d'aprofitar que els feixistes tenien l'atenció fixada en els avions per poder tornar a la nostra trinxera. Tot i això, en part no vaig disparar degut al detall dels pantalons. Havia vingut aquí a disparar contra els "feixistes", però un home que s'està aquantant els pantalons no és un "feixista", sino que és visiblement una criatura humana, semblant a tu mateix, i hom no sent les ganes de disparar-li.

Què demostra aquest incident? No massa res, perquè és la me

na de cosa que passa contínuament en totes les guerres. L'altre és diferent. No suposo pas que explicant aixó faci emocionar a qui llequeix-hi, però us demano que cregueu que m'emociona a mi, com un característic incident de l'ambient moral d'un moment concret en el temps.

Un dels reclutes que es va allistar mentre jo estava a les casernes era un noi d'aspecte ferotge que provenia dels barris baixos de Barcelona. Anava esparrecat i descalç. Era també extremadament bru (sang aràbica, gosaria dir) i feia gestos poc corrents en un europeu; un, en concret-el braç allargat, el palmell vertical-era un gest característic d'Indi. Un dia, un grapat de cigarrets, que encara es venien molt barats en aquell temps, em fou robat de la llitera. Vaig comunicar-ho més aviat nèciament a un oficial, i un d'aquells bergants que ja he mencionat va venir ràpidament dient, amb tota falsetat, que l'hi havien robat vinticinco pessetes de la llitera. Per alguna raó, l'oficial decidí que el noi bru havia d'ésser el lladre. A la milícia eren molt severs respecte al robar, i en teoria podies ésser afusellat per fer-ho. L'infortunat noi va deixar-se portar al cuarto de guàrdia per ser regut rat. El que més em va xocar fou que el noi no fa fer practicament cap intent per proteccionar de la seva innocència. En el fatalisme de la seva actitud podia notar-se la desesperada pobresa en la qual havia estat criat. L'oficial li ordenà que es tregués la roba. Amb una humilitat que em semblà horrible el noi va despullar-se, i li registraren les robes. Naturalment, ni els cigarrets ni els diners hi eren de fet no els havia robat. La cosa més dolorosa de tot fou que ell no semblava pas menys avergonyit un cop la seva innocència fou demostrada. Aquella nit me'l vaig endur al cine i vaig comprar-li conyac i xocolata. Però aixó també fou horrible vull dir, el fet d'intentar d'esborrar una injúria amb diners. Durant uns minuts havia mig cregut que era un lladre, i aixó no podia esborrar-se.

Doncs bé, al front, unes setmanes després, vaig tenir problemes amb un dels homes a la meua secció. Llavors jo era un "cabo" i tenia dotze homes a les meves ordres. Era un estat de guerra estàtic, terriblement fred, i la feina més important consistia a mantenir desperts els sentinelles en els seus llocs. Un dia un home va refusar sobtadament d'anar a un cert lloc de guàrdia aduïnt, amb tota veritat, que era exposat al foc enemic. Era una criatura feble, i vaig agafar-lo i vaig començar a arrossegar-lo cap el seu lloc. Aixó va posar els altres en contra meua, ja que, em penso, els espanyols es ressentien que se'ls toqui molt més que nosaltres. Inmediatament vaig trovar-me voltat d'un cercle d'homes que cridaven: "Feixistas! Feixistas!". Deixa marxar aquest home! Aixó no es un exèrcit burgés! Feixista!" etc. etc.. Tan bé com vaig poder en el meu pobre espanyol, vaig contestar cridant que les ordres havien d'ésser obeïdes, i la discussió va convertir-se en una d'aquelles enormes baralles a conseqüència de les quals la disciplina acaba per desaparèixer dels exèrcits revolucionaris. Alguns deien que tenia raó, altres que estava equivocat. Però alló que importa es que un dels que va pendre la meua part amb més entusiasme fou el noi de la cara bruna. Tan aviat com va veure el que estava passant, va saltar al mig del cercle i començà a defensar-me apassionadament. Amb el seu gest indi, estrany i salvatge, anava exclamant, "No hay cabo como él!". Més tard va demanar permís per poder passar a la meua secció.

Perquè trobo emocionant aquest incident? Perquè en circumstàncies normals hauria estat impossible restablir uns febles sentiments entre aquest noi i jo. Els meus esforços per disculpar-me, haurien més aviat empitjorat que no pas arranjat l'acusació implicada de robatori. Un dels efectes de la vida sòcra i civilitzada és el d'una hipersensibilitat extrema que fa que trobem les emocions primàries repugnants fins un cert punt. La generositat és tan dolorosa com la mesquinesa, la gratitud tan odiosa com la ingratitude. Però a Espanya el 1.936 no estàvem vivint un temps normal. Eren uns temps en què els detalls i senti

ments de generositat es produïen amb més facilitat que d'ordinari. Podria explicar una dotzena d'incidents similars, que no són realment comunicables però que tinc al cap relacionats estretament amb l'ambient d'aquell temps, els vestits deslluïts i els posters revolucionaris amb alegres coloraines, l'ús universal del mot "camarada", les balades anti-feixistes impreses en paper primíssim que es venien per un penic, les frases com "solidaritat proletària internacional" repetides patèticament per homes ignorants que creïen que allò significava alguna cosa. Seria possible sentir amistat per algú, i defensar-lo en una baralla, si t'hagués sin registrat ignominiosament en la seva presència acusat d'haver-li robat alguna cosa? No, no ho seria; però potser sí que ho seria si haguéssiu passat tots dos per la mateixa experiència emocional. Aquest es un dels sub-productes de la revolució, encara que en aquest cas només eren els principis d'una revolució, i evidentment, predestinada al fracàs.

4

La lluita pel poder entre els partits republicans espanyols és una cosa desgraciada i llunyana que no desitjo revivre en aquest moments. Ho menciono només per dir que no creïeu res, o quasi res, del que vareu llegir sobre assumptes internacionals per part del govern. Vinqui d'on vingui, és tot propaganda de partit, es a dir, mentides. La gran veritat respecte a la guerra és força simple. La burgesia espanyola veïé l'oportunitat d'ensorrar el moviment obrer, i l'aprofità, convenientment ajudada pels Nazis i les forces reaccionàries d'arreu del món. Es dubtós pensar que mai no s'arribarà més enllà d'això.

Una vegada, parlant amb L'Arthur Koestler, vaig dir-li, "la Història va parar-se el 1.936", a la qual cosa ell assentí amb una comprensió immediata. Tots dos pensàvem en el totalitarisme en general, però més concretament en la guerra civil espanyola. Aviat, en la vida, em vaig adonar que no hi ha cap esdeveniment

que surti correctament reproduït en un diari, però a Espanya, per primera vegada, vaig veure cròniques als diaris que no tenien cap mena de relació amb els fets, ni tan sols la relació que hi ha implicada en una mentida normal i corrent. Vaig veure les cròniques de grans combats on no hi havia hagut la més mínima lluita, i un silenci absolut on s'havien matat cents d'homes. Vaig veure com s'acusava de covards i traïdors a tropes que havien lluitat bravament, i com s'honorava a herois d'imaginàries batalles que no havien vist disparar un tret: i vaig veure diaris de Londres detallant aquests fets i intel·lectuals impacients que construïen suprestructures emocionals sobre esdeveniments que no havien passat mai. De fet, vaig veure com s'escrivia la història en termes no d'allò que havia passat realment, si no d'allò que hauria d'haver passat segons les diverses "línies de partits". Malgrat tot, horrible tal com era des d'un punt de vista, no tenia cap importància. Tenia a veure amb problemes secundaris com era la lluita pel poder entre el Comintern i els partits espanyols d'esquerres, i els esforços del govern rus per evitar la revolució a Espanya. Però l'àmplia imatge de la guerra que el govern espanyol presentava al món no era pas falsa. La problemàtica principal era el que deien que era, Però, com podien els feixistes i els seus mantenidors arribar ni tan sols tan a prop de la veritat? Com haurien pogut ni tan sols mencionar els seus propòsits reals? La seva versió de la guerra, era pura fantasia, i en aquelles circumstàncies no hauria pogut ésser d'altra manera.

L'única forma de propaganda oberta pels nazis i feixistes era d'apareixer com a patriotes cristians salvant Espanya d'una dictadura russa. Això comportava pretendre que la vida a l'Espanya governamental no era més que una llarga massacre (vide el Catholic Herald o el Daily Mail - però això era un joc de malinada comparat amb la premsa continental feixista), i comportava exagerar immensament l'escala de la intervenció russa. De l'enorme piràmide de mentides que va construir la premsa catòlica i reaccionària de tot el món, deixeu-me agafar només un punt: la-

presència d'un exèrcit Rus a Espanya. Tots els partidaris de -
vots d'en Franco ho cregueren; consideracions sobre la seva for-
ça arribaren a l'altura de mig milió. Doncs bé, a Espanya no hi
havia exèrcit rus. Hi podien haver un grapat d'aviadors i d'al-
tres tècnics, uns centenars a tot estirar, però de cap manera hi
havia un exèrcit. Alguns milers d'estrangers que lluitaren a -
Espanya, per no mencionar els milions d'espanyols, n'eren testi-
monis. Bé, el seu testimoni no causà la més mínima impressió en
els propagandistes d'en Franco, cap dels quals havia posat els
peus a l'Espanya governamental. Simultàniament aquesta gent se
fusava totalment d'admetre el fet de la intervenció Alemanya o
Italiana i al mateix temps la premsa Alemanya i Italiana cele-
brava obertament les proeses dels seus "legionaris". He escu-
llit només un punt per esmentar; de fet, però, l'entera propagan-
da feixista sobre la guerra estava a aquest nivell.

Aquesta mena de coses m'espanta, perquè sovint em fa tenir
l'impressió que el concepte de la veritat objectiva està desa-
pareixent del món. Després de tot, el que és més possible és que
aquelles mentides, o sigui com sigui, mentides semblants, passaran
a la història. Com s'escriurà la història de la guerra espanyo-
la? Si Franco reté el poder, els seus anomenats escriuran els -
llibres d'història, i (mantenint-me en el punt que he escollit)
l'exèrcit rus que no va existir mai esdevindrà un fet històric
que els escolars apendran durant generacions. Però suposem que
el feixisme és finalment vençut i que en un futur més o menys
pròxim es produeix la restauració d'alguna mena de govern demò-
cràtic a Espanya; llavors, amb tot, com s'escriurà la història d
de la guerra? Quina mena de documents haurà deixat Franco al -
seu darrer? Suposem que fins i tot els documents del govern -
poden ésser recuperats; tot i així, com s'escriurà una vertadera
història de la guerra? Perquè, com he senyalat, també el govern
va tractar extensivament amb mentides. Des d'un angle anti-fei-
xista es podria escriure una història de la guerra ampliament

veritable, però seria una història partidista, poc fidedigna en tots els punts menors. Malgrat això, i d'après de tot, alguna mena de història s'escriurà, i quan aquells que recordin veritablement la guerra siguin morts, serà acceptada universalment. De manera que per tota mena de finalitats pràctiques la mentida haurà esdevingut veritat.

Jo sé que està de moda dir que, de tota manera, la major part de la història registrada no es res més que mentida. Es-tic disposat a creure que en la seva major parts aquesta història és poc acurada i parcial, però el que es característic a la nostra pròpia època és el refús de la idea que "podria" escriure's una història vertadera. En el passat, la gent mentia deliberadament, o bé tenia inconscientment allò que escrivia, o bé s'esforçava per trobar la veritat, sempre sabent molt bé que havien de caure en nombrosos errors; però en cada cas, ells creien que els "fets" existien i que era més o menys possible de descobrir-los. En la pràctica sempre hi havia una part considerable dels fets en que quasi tothom estava d'acord. Si consulteu la història de l'última guerra a la enciclopedia Britannica per exemple, trobareu que una considerable part del material prové de fonts Alemanyes. Un historiador britànic i un d'alemany discrepen profundament en moltes coses, fins i tot en coses fonamentals, però sempre hi haurà aquesta part de, digem-ne, fet natural sobre el qual cap dels dos desafiaria seriosament a l'altre. És justament aquesta base comú de concordància, amb la seva implicació que tots els homes són una mateixa espècie animal, allò que el totalitarisme destrueix. En realitat, la teoria nazi nega específicament que existeixi una cosa anomenada "la veritat". La "ciència", per exemple, tampoc existeix. Només hi ha "ciència alemanya", "ciència jueva", etc.. L'objectiu que aquesta mena de pensament comporta és la construcció d'un món angosiat en el qual, el líder, o una trepa de governants, controla no només el futur sinó també "el passat". Si el líder diu que tal cosa o l'altra no va passar mai, doncs bé: mai no va passar. Si diu -

que dos i dos fan cinc, dons bé: dos i dos fan cinc. Aquest prospecte em fa molta més basarda que les bombes i després de les nostres experiències en aquest darrers anys, això no es cap afirmació frívola.

Però és que potser és infantil o morbós que hom s'aterro-
ritzi amb visions d'un món totalitari? Abans de considerar que
el món totalitari és un malson que no pot tornar-se realitat, -
recordeu que tan sols el 1.925, el món d'avui hauria semblat un
malson que no podria convertir-se en realitat. Només hi ha dues
proteccions contra aquest canviant món fantasmagòric en el qual
el negre pot ésser blanc demà i on tot canviar-se el temps d'
ahir per decret. Una és que per més que hom negui la veritat, -
la veritat continua existint, digem-ne, darrere la teva esquena
i, consegüentment, no pot violar-se per mitjans que menys tinguin
l'eficiència militar. L'altra és que mentre quedi alguna part
de la terra per conquerir-se, es mantindrà la tradició liberal.
Deixeu que el feixisme o possiblement fins i tot una combinació
de diversos feixismes s'apoderi de la terra sencera, i aquestes
dues condicions deixin d'existir. Nosaltres, a Anglaterra, menys
preem el perill d'aquesta mena de cos, perquè les nostres tradi-
cions i la seguretat del passat ens han donat la sentimental -
creença que al final tot acaba bé, i que allò que més es tem
no passa mai en realitat. Criats durant segles en una literatu-
ra en la qual el "bé" triomfa invariablement en l'últim capítol
creiem mig instintivament que a la llarga el mal es derrota a
si mateix. El pacifisme, per exemple, està fonamentat àmpliament
en aquesta creença. No oposa resistència al mal i d'una mane-
ra o altra es destruirà a si mateix. Però per què hauria d'ésser
així? Quines proves hi ha que passi així? I quin exemple hi
ha de l'enderrocament d'un estat modern industrialitzat si no
es conquerit per força militar des de fora?.

Considerem, per exemple, la re-institució de l'esclavatge.
Qui podia haver imaginat vint anys enrere que l'esclavatge re-
tornaria a Euròpa? Doncs bé, l'esclavatge ha estat restituit da

vant als nostres nassos. Els camps de treballs forçosos escampats per tot Europa i el Nord d'Àfrica on polonesos, rusos, jueus i presoners polítics de totes les races, s'escarrasen per fer carreteres o s'enfanguissen a les clavaqueres per meres racions, són esclavatge pur i simple. El màxim que es pot dir és que la compra i venda d'esclaus per individus no s'ha permès encara. En altres aspectes, la descomposició de les famílies per exemple, les condicions són probablement pitjors que a les plantacions de cotó americanes. Mentre qualsevol dominació totalitària aconsegueix d'aguantar-se, no hi ha cap raó per creure que aquest estat de coses canviarà. No ens adonem de totes les implicacions perquè en la nostra manera mística, creiem que un règim fonamentat en l'esclavatge s'ha de col·lapsar "necessàriament". Però val la pena comprar la duració dels imperis esclavistes de l'antiquitat amb la de qualsevol estat modern. Civilitzacions fonamentades en l'esclavatge han durat períodes de, fins i tot, quatre mil anys.

Quan penso en la antigüitat, el detall que més m'espanta és que aquells cents de milions d'esclaus sobre les espalles dels quals ha reposat la civilització, generació rera generació, no han deixat el més mínim document. No sabem ni tan sols els seus noms. Quants noms d'esclaus coneixeu de tota la història grega i romana? Només puc recordar-ne dos, o tres possiblement. Un és Espàrtac i l'altre es Epíctet. A la sala romana del Museu Britànic hi ha una guerra de vidre que porta a sota l'inscripció de l'autor, "Felix fecit". I inc una imatge mental del pobre Fèlix (un gal de pèl roig amb el collar de metall al voltant del coll) però de fet, potser no era un esclau; així que, amb certesa, només sé als de dos esclaus, i probablement no gaire gent en recorda d'altres. La resta s'ha esvït en el silenci absolut.

La classe obrera era la medul·la de la resistència contra Fran

co, especialment els membres dels sindicats urbans. A la llarga - és important de recordar que només a la llarga- la classe obrera resta l'enemic més segur del feixisme, simplement perquè en una reconstrucció honesta de la societat la classe obrera és la que hi té més a guanyar. A diferència d'altres classes o categories, no pot ésser subornada permanentment.

Afirmar aixó no és pas idealitzar la classe obrera. En la llarga lluita que ha seguit la revolució russa, els treballadors són els que han estat derrotats, i és impossible deixar de pensar que va ésser el seu propi error. Un cop i un altre, en un país i en un altre, els moviments organitzats de les classes treballadores han estat esclafats per una violència oberta i il·legal, i els seus companys a l'estranger, units a ells per una teòrica solidaritat, ho han simplement mirat i no han fet res; i per sota d'aixó, la causa secreta de moltes traicions, ha romàs el fet que entre els treballadors blancs i els de color ni tan sols hi ha hagut solidaritat de paraula. Després dels fets que s'han produït en els darrers deu anys, qui pot creure en una consciència de classe internacional? A la classe treballadora britànica, les matances de companys seus a Viena, Berlin, Madrid, o allà on sigui li semblava menys interessant i menys important que el partit de futbol del dia anterior. Aixó, però, no altera el fet que la classe treballadora continuarà lluitant contra el feixisme, quan els altres ja s'hagin ensorrat. Una característica de la conquesta nazi de França, fou la sorprenent quantitat de descripcions que varen produir-se entre la intel·lectualitat política-ment d'esquerres. Els intel·lectuals són la gent que xisclen més fort contra el feixisme i malgrat aixó, una proporció ben respectable d'ells cau en el derrotisme quan els hi arriba el perill. Tenen la vista prou llarga per veure les probabilitats en contra d'ells, i a més se'ls pot governar perquè és evident que els nazis creuen que val la pena subornar intel·lectuals. Amb la classe obrera passa al revés. Massa ignorants per adonar

se de la trampa que se'ls hi para, s'empassen fàcilment les promeses del feixisme, però més aviat o més tard sempre tornen a la lluita altre cop. Ho han de fer així, perquè descobreixen en els seus propis cosos que les promeses del feixisme no poden realitzar-se mai. Per conquerir la classe treballadora d'una manera permanent, els feixistes haurien d'aixecar el nivell de vida general, cosa de que no són capaços, ni probablement hi estan disposats. La lluita de la classe treballadora és com el creixement d'una planta. La planta és cega i nècia, però sap prou bé com fer-ho per anar empenyent amunt, cap a la llum, i ho continuarà fent malgrat inacabables desonqanys. Per què lluiten els obrers? Simplement per una vida decent que saben que es, cada dia més, tècnicament possible. La consciència d'aquesta finalitat va i ve. Durant un temps, a Espanya, la gent actuava conscientment dirigint-se vers un objectiu que volien assolir, i creient que podien aconseguir-lo. Això explica l'ambient, curiosament animat, que es vivia a l'Espanya governamental durant els primers mesos de la guerra. La gent del carrer sabia en la seva pell que la República era la seva amiga, i Franco el seu enemic. Eren conscients de tenir la raó, perquè lluitaven per quelcom que el món els devia i podia donar-los.

Cal recordar això, per veure la guerra espanyola en la seva autèntica perspectiva. Quan un pensa en la crueltat, la misèria i la futilitat de la guerra -i en aquest cas concret, en les intrigues, persecucions, mentides i malentesos- ve sempre la temptació de dir: "tan dolent és un cantó com l'altre". Jo soc neutral". No obstant, a la pràctica, hom no pot ésser neutral, i no deu poder gairebé existir una cosa com una guerra en la qual no importi qui guanyi. Quasi sempre uns estan a favor del progrés i els altres a favor de la reacció. Per demostrar la situació de la terra, seria suficient l'odi que la República espanyola va provocar en milionaris, ducs, cardenals, play-boys, Blimps, i que sé jo. En essència fou una guerra de classe. Si hagués estat guanyada,

la causa de la gent normal i corrent de tot arreu s'hauria afermat. Es perdé, i els caixers de dividends de tot el món es fregaren les mans. Aquesta fou l'autèntica qüestió. Totes les altres coses foren xerrameca inútil.

6

El resultat de la guerra espanyola, fou decidit a Londres, - París, Roma, Berlín, de cap manera a Espanya. Després de l'estiu - del 1.937, aquells que tenien ulls a la cara s'adonaren que el - govern no podia guanyar la guerra si no es produïa algun canvi profund en la situació internacional, i la decisió de lluitar amb Negrín i els altres podia haver estat influïda en part degut a - la perspectiva que la guerra mundial, que de fet és va iniciar el 1.939, anava a començar el 1.938. La idea tan propagada de la desunió en el cantó del govern, no fou una causa principal de la derrota. Les milícies del govern vanen formar-se a la correguda, - estaven mal armades i la seva visió militar era poc imaginativa; però encara que des del principi hi hagués hagut un total acord polític, les milícies haurien estat les mateixes. Al començament de la guerra, el treballador de fàbrica normal i corrent no sabia ni tan sols disparar un fusell (a Espanya mai no hi havia hagut servei militar obligatori), i el pacifisme tradicional de l'esquerra era un handicap important. Els milers d'estrangers que serviren a Espanya, feien una bona infanteria, però hi havia molts - pocs experts de mena entre ells. La tesi Trostkista que si no s'hagués sabotajat la revolució, la guerra s'hauria guanyat, era probablement falsa. Nacionalitzar fàbriques, ensorrar esglésies, i editar manifestos revolucionaris no hauria servit per fer tornar els exèrcits més eficients. Els feixistes vanen guanyar perquè eren els més forts; ells tenien armes modernes, i els altres no - en tenien. No hi havia cap estratègia política que pogués compensar això

La cosa més frustant a la guerra d'Espanya fou la conducta de les grans potències. En realitat, la guerra li van guanyar a

Franco els alemanys i els italians, que tenien motius suficientment obvis. Els motius de França i Gran Bretanya no són tan fàcils de comprendre. El 1.936, tothom tenia molt clar que si Gran Bretanya ajudés al govern espanyol, ni que fos amb uns quants milions de lliures en armament, Franco es col.lapsaria i l'estratègia alemanya quedaria seriosament desarticulada. En aquells moments, no calia ésser un clarividant per preveure que la guerra entre Alemanya i la Gran Bretanya estava a punt d'esclatar; fins i tot, en un o dos anys, ho es podia predir amb una certa precisió. Però de la manera més mesquina, covarda i hipòcrita, la classe dominant Britànica va fer tot el que va poder per entretenir Espanya a Franco i als nazis. Per què? Perquè eren pro-feixistes. Aquesta és la resposta òbvia. No hi ha dubte que ho eren, però malgrat això quan va arribar el moment decisiu, finalment van triar anar contra Alemanya. Encara és molt incert saber quina mena de pla tenien per seguir ajudant a Franco, i potser no tenien cap pla clar en absolut. Una de les més difícils qüestions del nostre temps, i en alguns moments una qüestió molt important, és decidir si les classes dominants britàniques són perverses o merament estúpides. Quant als russos, els seus motius en la guerra espanyola són completament inescrutables. Van intervenir a Espanya, tal com creien els "rojillos", per defensar la democràcia i desbaratar els nazis? I si fos així, per què intervengueren en una escola tan rànica i finalment abandonaren Espanya en els moments crucials? O bé van intervenir, tal com creien els catòlics, per tenir cura de la revolució espanyola? Si fos així però, per què van fer tot el que van poder per aixafar els moviments revolucionaris espanyols, i per què van defensar la propietat privada i donar poder a la classe mitjana en lloc de donar-lo a la classe obrera? O van intervenir, tal com els troskistes suggerien, simplement per "prevenir" una revolució espanyola? Però, llavors, per què no van ajudar Franco? Veritablement, és molt fàcil explicar les seves accions si hom assumeix que actuaven d'acord amb diversos motius contradictoris.

Crec que en el futur arribarem a creure que la política exterior de Stalin, en lloc d'ésser tan diabòlicament intel·ligent com se sol dir, ha estat merament oportunista i estúpida. De qualsevol manera, però, la guerra civil espanyola va demostrar que els nazis sabien què és feien, i els seus oponents no ho sabien. Es va lluitar a un nivell tènic baix, i l'estratègia millor era molt simple. El cantó que tingués armament guanyaria. Els nazis i els italians donar~~en~~ armes als seus amics feixistes espanyols, i les democràcies occidentals i els russos no donaren armes a aquells que haurien hagut d'ésser els seus amics. Així, doncs, la república espanyola va sucumbir, havent "guanyat el que cap república perdé".

Una pregunta difícil de respondre és de saber si era encertat, tal com tota la gent d'esquerres d'altres països creia sense dubte d'animar els espanyols a continuar la lluita quan no podien guanyar-la de cap manera. Personalment, penso que era encertat, perquè des del punt de vista de la supervivència, crec que sempre és millor de lluitar i ésser dominant que no pas rendir-se sense lluita. Encara no poden valorar-se els efectes en la gran estratègia de la lluita contra el feixisme. Els esperrats i desarmats exèrcits de la república van aguantar dos anys i mig, que era sense dubte molt més del que els seus enemics esperaven. Però si això va desarticular el programa feixista o bé, per altra banda, això va retrasar la guerra gran i va donar temps extra als nazis per posar la seva màquina de guerra a punt, està encara per veure.

7

Mai penso en la guerra espanyola sense que em vinguin al pensament dos records. Un és la sala de l'hospital a Lleida i les veus, més aviat tristes, dels milicians ferits cantant alguna canço amb una tornada que acabava.

Una resolución,
luchar hasta el fin!

I tan que varen lluitar fins al final! durant els últims -

divuit mesos de la guerra, els exèrcits republicans devien haver
fluïtat quasi sense cigarrets, i amb molt poc menjar. Àdhuc quan
vaig marxar d'Espanya a la meitat del 1.937, la carn i el pa an-
aven escassos, el tabac era una raresa i era gairebé impossible -
d'aconseguir cafè i sucre.

L'altre record és el del milicià italià que vaig encaixar
a la sala de guàrdia el dia que vaig allistar-me a la milícia.
Al començament del meu llibre sobre la guerra espanyola (1) ja
vaig parlar d'aquest home i no vull repetir el que vaig dir al-
là. Quan recordo -oh, amb quina vivesa!- el seu uniforme deslluït
i la cara ferotge, petètica, innocent, les complexes qüestions de
partits de la guerra semblen esvair-se i veig clarament que no
hi podien haver dubtes de cap manera sobre qui tenia la raó.
Malgrat les politiquetes de poder i les mentides dels diaris, ha
questió central de la guerra era l'intent de gent com aquesta
de guanyar-se una vida decent que sabien que els pertocava com
un dret de naixement. És difícil pensar en la probable fi d'aquest
home en concret, sense sentir diverses classes d'angoixa. Com -
que el vaig conèixer als barracons Lenin, suposo que era probable-
ment troskista o anarquista, i en les peculiars condicions del
nostre temps, quan a gent d'aquesta mena no els mata la Gestapo,
els mata generalment el G.U.P. Però això no afecta els resultats
a la llarga. La cara d'aquest home, que només vaig veure durant
un o dos minuts, resta amb mi com una mena de recordatori visual
d'allò en què consistia la guerra veritablement. Per mi, ell sim-
bolitza la flor de les classes treballadora europea, assetjada -
per la policia de tots els països, la gent que omple les massi-
ves tombes dels camps de batalla espanyols i que era, a raó d'al-
guns milions, s'estan podrint en camps de concentració.

Hom queda astorat, quan hi pensa, en adonar-se de la diversi-
tat de la gent que ajuden o han ajudat el feixisme. Quina trepa!
Penseu en un programa que, almenys per una temporada, podria a-
juntar Hitler, Pétain, Montagu Norman, Pavelitchin, William Randolph
Hearst, Streicher, Buchan, Ezra Pound, Juan March, Cocteau, Thyssen, -

Father Coughlin, els Mufti de Jerusalem, Arnold Lunn, Antonescu, Spengler, Beverley Nichols, Lady Houston, i Marinetti tots a la mateixa barca! Però la clau és molt simple, Són gent que tenen alguna cosa a perdre, o gent que desitjen una societat jerarquitzada i tenen la perspectiva d'un món amb éssers humans iguals i lliures. A darrere tot l'enrenou que es fa parlant de la Rússia "sense Déu" i el "materialisme" de la classe treballadora, s'hi troba la simple intenció d'aquells que posseeixen riqueses o privilegis d'adherir-s'hi. Passa el mateix, encara que conté una veritat parcial, amb tot el que es diu sobre el fet que la reconstrucció social no té sentit si no va acompanyada d'un "canvi de cor". Això del "canvi de cor" és l'especialitat dels pietosos, des del Papa fins als yoguis de Califòrnia, que ells consideren molt més tranquil·litzador que un canvi en el sistema econòmic. Pétain atribueix la caiguda de França a l'"amor al Plaer" de la gent del carrer. Hom veu això en llur correcta perspectiva si es para a preguntar-se quina quantitat de plaer conté la vida del treballador o la del pagès francès corrent comparada amb la pròpia d'en Pétain. La malèfica impertinència d'aquests polítics, copellans, literats, i tota la resta que sermonegen el treballador socialista pel seu "materialisme"! Tot el que el treballador demana és el que aquests altres consideren el mínim indispensable sense el qual la vida humana és impossible. Suficient per menjar, alliberar-se de l'obsessionant terror que produeix la manca de feina, saber que els teus fills tindran una oportunitat justa, un bany un cop al dia, llençols nets amb freqüència raonable, un teulat sense goteres, i que la jornada de treball sigui prou curta de manera que us deixi amb una mica d'energia quan el dia s'ha acabat. Ni un d'aquells que prediquen contra el "materialisme" consideraria suportable la vida sense aquestes coses. I amb quina facilitat podria aconseguir-se aquest mínim si tan sols decidíssim de dedicar-hi els nostres pensaments només durant vint anys! Posar l'el nivell de vida de tot el món a l'altura de Gran Bretanya no seria pas

una tasca més gran que la guerra que no hem de lluitar. No vull pas defensar, i no sé de ningú que ho vulgui, que això tot sol no solucionaria res. El que passa simplement és que cal abolir la privació i el treball irracional abans de poder abordar els --- problemes reals de l'humanitat. El problema més greu del nostre temps és la decadència del concepte de l'imortalitat personal, i no pot solucionar-se mentre la persona normal i corrent s'està escarriant com un bou, o està tremolant de por per la policia secreta. Quanta raó tenen les classes treballadores en el seu "materialisme"! Quanta raó tenen en adonar-se que primer és l'estómac que l'ànima, no en una escala de valors però sí en un moment donat! Enteneu això, i la llarga horrorosa situació que hem estat suportant esdevé, al menys, intel·ligible. És probable que totes les consideracions us facin defallir: les veus de sirena d'un Petain o d'un Gandhi, el fet inescapable que per lluitar cal degradar-se, l'equivoca posició moral de Gran Bretanya, amb les seves frases democràtiques i el seu imperi, el sinistre desenvolupament que s'ha produït a la Rússia Soviètica, la fraga escanyolida dels polítics d'esquerra - tot això desapareix i només veu només la lluita del poble cada cop més despert, contra els còrcics i els seus mentiders i adoloradors llogats. La qüestió és molt senzilla. ¿Aconseguirà la gent com aquell soldat italià de tenir accés a una vida decent, una vida enterament humana que ara és tècnicament possible, o no ho aconseguirà? Aconseguiran de tirar l'home del carrer al fang un altre cop, o no ho aconseguiran? Personalment crec, potser sense proves suficients, que l'home del carrer guanyarà la seva lluita més tard o més aviat, però jo vull que sigui més aviat i no més tard: diguem que en els pròxims cent anys, i no en els pròxims deu mil anys. Aquesta era la qüestió central de la guerra espanyola, i de l'última guerra, i potser d'altres guerres que han de venir.

No vaig veure el milicià italià mai més. No mai vaig saber com se deia. Es pot suposar amb força certitud que és mort. Quan si dos anys més tard, quan la guerra estava visiblement perduda, vaig escriure aquests versos en la seva memòria:

The Italian soldier shook my hand
Beside the guard-room table;
The strong hand and the subtle hand
Whose palms are only able

To meet within the sound of guns,
But oh! what peace I knew then
In gazing on his battered face
Purer than any woman's!

For the flyblown words that make me spew
Still in his ears were holy
And he was born knowing what I had learned
Out of books and slowly

The treacherous guns had told their tale
And we both had bought it,
But my gold brick was made of gold-
Oh! who ever would have thought it?

Good luck go with you, Italian soldier!
But luck is not for the brave;
What would the world give back to you?
Always less than you give

Between the shadows and the ghost,
Between the white and the red,
Between the bullet and the lie,
Where would you hide your head?

For where is Manuel Gonzalez,
And where is Pedro Aguilar,
And where is Ramon Fenellosa?
The earthworms know where they are.

Your name and your deeds were forgotten
Before your bones were dry
And the lie that slew you is buried
Under a deeper lie;

But the thing that I saw in your face
No power can disinherit:
No bomb that ever burst
Shatters the crystal spirit. (1)

(1): El soldat italià m'estrenyè la mà/ al cantó de la taula de la sala de guàrdia;/ la mà forta i la mà subtil/ amb palmells només • capaços/ de trobar-se entre el soroll de fusells/ però, oh! quina pau vaig sentir llavors/ fixant-me en la seva cara apallisada/ més pura que la de qualsevol dona!/ perquè els mots corromputs que a mi em feien vomitar/ a ell encara li semblaven sagrats/ i ell havia nascut sabent el que jo havia après/ dels llibres i lentament./ Els fusells traïdors havien explicat llur conte/ i tots dos l'haviem comprat,/ però el meu engany era fet d'or-/ oh! qui ho hauria pensat mai?/ Que la sort t'acompanyi, soldat italià!/ però la sort no és per als valents;/ Què et donaria el món a canvi?/ sempre menys del que tu vas donar./ Entre l'ombra i el fantasma./ Entre els blancs i els rojos./ Entre la bala i la mentida/ on amagaries el cap?/ Perquè, on és Manuel Gonzalez,/ i on és Pedro Aguilar,/ i on és Ramon Fenellosa?/ els cucs saben on són./ El teu nom i les teves obres foren oblidades/ abans que se t'assequessin els ossos,/ i la mentida que va matar-te és enterrada/ sota una mentida més profunda./ Però allò que vaig veure en el teu rostre/ no ho pot esborrar cap poder;/ Mai l'explosió d'una bomba/ esquinça l'esperit cristal·lí.

SPILLING THE SPANISH BEANS.

(CANTANT les veritats sobre Espanya).

La guerra espanyola ha produït probablement una collita de mentides més rica que cap altre esdeveniment d'ença de la Gran Guerra del 1.914-18, però malgrat totes aquelles calamitats de monges que han estat violades i crucificades davant els ulls dels corresponents de Daily Mail, jo honradament dubto que hagin estat els diaris pro-feixistes els que més mal han fet. Han estat els diaris d'esquerra, el News Chronicle y el Daily Worker, amb els seus mètodes de distorsió molt més subtils els que han evitat que el públic britànic copssés la veritable natura de la lluita.

El que aquest diaris han enfosquit amb tanta cura és el fet que el govern espanyol (incloent-hi el semi-autònom govern Català) està molt més espantat de la revolució que dels feixistes. Es quasi segur ara, que la guerra acabarà amb alguna mena de compromís, i hi ha fins i tot raons per dubtar que el govern, que va deixar caure Bilbao sense aixecar un dit, dessitgi sortir-ne massa victoriós; en canvi, no hi ha el més mínim dubte sobre la minuciositat amb que està esclafant els seus propis revolucionaris. En els últims temps un regne de terror ha estat en progrés - su pressió forçosa de partits polítics, censura asfixiant de la premsa, inacabables espionatges i empresonaments massius sense judici. A finals de juny, quan vaig marxar de Barcelona, les presons estaven botides; en realitat, les presons regulars ja feia temps que estaven desbordades i als presoners se'ls apilonava en botigues buides i racons temporals qualsevol que es poguessin trobar per aquesta finalitat. Però allò del que cal adonar-se és que la gent que ara és a la presó no són feixistes sinó revolucionaris; no hi són perquè llurs opinions siguin massa de dretes, sinó perquè són massa d'esquerrers. I la gent responsable de posar-los allà són aquests revolucionaris espantosos dels -

quals Garvin no pot sentir el nom sense que li vinguin tremo -
lors: els Comunistes.

Mentrestant la guerra contra Franco continua, però, llevat dels pobres diables a les tinxeres del front, a l'Espanya governamental ningú creu que es tracti d'una guerra autèntica. La veritable lluita és entre revolució i contra-revolució; entre els treballadors que estan intentant de conservar la poca cosa que varen guanyar el 1.936, i el bloc liberal-comunista que els hi està prenent amb tant d'èxit. És una llàstima que hi hagi tant poca gent a Anglaterra que s'adoni del fet que el Comunisme avui dia és una força contra-revolucionària; que a tot arreu els comunistes estant aliats amb el reformisme burguès i utilitzen enterament la seva poderosa maquinària per esclafar o desacreditar qualsevol partit que mostri signes de tendències revolucionàries. D'aquí l'espectacle grotesc dels intel·lectuals de dretes, que estan bàsicament d'acord amb ells, acusant-los de "rojos" perversos. Almenys per a una temporada, al Sr. Wyndham Lewis, per exemple, li haurien d'encantar els comunistes. A Espanya, l'aliança liberal-Comunista ha sortit quasi totalment victoriosa. De tot allò que els treballadors espanyols guanyaren el 1.936 no en resta res de sòlid, llevat d'unes quantes granges col·lectives i d'una certa quantitat de terra agafada pels pagesos l'any passat; i cal suposar que fins i tot els pagesos seran sacrificats més tard, quan ja no hi hagi cap més necessitat d'apaivagar-los. Per veure com va produir-se la present situació cal revisar els orígens de la guerra civil.

La proposta de poder de Franco diferia d'aquelles de Hitler i Mussolini en el fet de que la seva era un insurrecció militar, i per tant no tenia massa suport popular, si bé, des de llavors, Franco ha estat intentant d'aconseguir-ne. Apart d'alguns sectors dels grans negocis, els seus partidaris principals eren l'aristocràcia terratinent i l'enorme, parasítica Església. És obvi, que un aixecament d'aquesta mena provoca en contra d'ell una composició de forces diverses que no s'avenen en cap -

altre punt. El pagés i l'obrer odien el feudalisme i el clericalisme; però també ho odia el burgés "liberal", que no està en absolut oposat a una versió més moderna de feixisme, almenys mentre no se'n digui feixisme. El burgés "liberal" és autènticament liberal fins al punt en què s'aturen els seus propis interessos. Ell representa el grau de progrés que hi ha implicat en la frase "la carrière ouverte aux talents". Perquè és ben clar que no té oportunitat de desenvolupament en una societat feudal on el treballador i el pagès són massa pobres per comprar béns, on es carrega l'indústria amb enormes impostos per pagar les vestimentes dels bisbes, i on es troba natural que totes les feines lucratives es donin a l'amic de la catamita del fill il·legítim del duc. D'aquí que, davant d'un reaccionari tan descarat com Franco, es produeix momentàniament una situació en la qual el treballador i el burgès, enemics a mort en realitat, estan lluitant un al costat de l'altre. Aquesta preocupant aliança es coneix com el Front Popular (o com a la premsa comunista per donar-li un to falsament democràtic, el Front del Poble). És una combinació amb tanta vitalitat i amb tant dret a existir com un porc de dos caps a qualsevol altre monstruositat.

De segur que en cas d'una emergència seriosa, la contradicció que hi ha implicada en el Front Popular es farà sentir. Perquè fins i tot quan el treballador i el burgès estan lluitant contra el feixisme, no estan pas lluitant per les mateixes coses: el burgés està lluitant per una democràcia burgesa, és a dir, pel capitalisme, el treballador, en tant que entén la qüestió pel socialisme. I al principi de la revolució, els treballadors espanyols compregueren la qüestió molt bé. A les àrees on el feixisme fou derrotat, no en varen tenir prou empenyent les tropes rebels fora de les ciutats; també aprofitaren l'oportunitat d'apoderar-se de terra i de fàbriques i d'establir els espres inicis d'un govern de treballadors mitjançant comitès locals,

milícies de treballadors, forces policials, i tot aixó. No obstant, cometeren l'error (possiblement perquè la majoria dels revolucionaris actius eren anarquistes que desconfiaven de qualsevol parlament) de deixar el govern Republicà en control nominal. I, malgrat diversos canvis de personal, cada govern subsequent havia estat aproximadament del mateix caràcter reformista-burgés. Al començament semblava que aixó no tenia importància perquè el govern, especialment a Catalunya, es trobava pràcticament sense poder i, la burgesia havia de restar amb poques aspiracions a fins i tot (aixó encara passava quan vaig arribar a Espanya el desembre), disfressar-se de treballadors. Més tard, quan el poder passà de les mans dels anarquistes a les mans dels comunistes i socialistes de dretes, el govern pogué reafirmar-se, la burgesia sotí dels amagatells i reaparegué no massa modificada - la vella divisió de la societat entre pobres i rics. A partir d'aixó, cada moviment, llevat d'un quantes dictaminats per emergència militar, fou dirigit a desfer el treball dels primers mesos de la revolució. Dels molts exemples que podria escollir, en citaré només un: la dissolució de les velles milícies de treballadors, que s'organitzaren amb un sistema autènticament democràtic, amb la mateixa paga pels oficials i els soldats i barrejats en termes de completa igualtat. Aquestes foren substituïdes per l'exercit Popular (una vegada més, "l'exercit del Poble" en argot comunista), que seguia al màxim el model d'un exercit burgés normal i corrent, amb una casta privilegiada d'oficials, amb immenses diferències de paga, etc.etc. No cal dir que aixó s'anuncia com una necessitat militar, i es gairebé segur que, almenys durant un curt període representa -- una millor eficàcia militar. Però el pròposit indubtable del canvi fou engegar un bon cop a l'igualtat. S'ha seguit la mateixa política a cada departament, amb el resultat que, havent passat només un any d'encà de l'esclat de la guerra i la revolució, ens trobem amb el que és de fet, un corrent Estat burgés

amb, a més a més, un regne de terror per preservar l'status quo.

Si no hi hagués hagut interferència estrangera en la lluita, probablement aquest procés no hauria arribat tan lluny. Però això fou impossible degut a la debilitat militar del govern. Davant els mercenaris estrangers de Franco es veieren obligats a dirigir-se a Rússia per demanar ajut, i encara que la quantitat d'armes que Rússia va subministrar ha estat molt exagerada (durant els meus tres primers mesos a Espanya només vaig veure una arma russa, una solitària metralleta), el fet de la seva arribada va portar els comunistes al poder. D'entrada, els fusells i aeroplans russos i la bona qualitat de les Brigades Internacionals (no necessàriament comunistes però sota control comunista), van elevar el prestigi Comunista en gran manera. Però encara més important, ja que Rússia i Mèxic eren els dos únics països que subministraven armes obertament, els russos no només aconseguiren d'obtenir diners per les seves armes, sinó també posar condicions. Posat de la manera més crua, les condicions eren "Esclafeu la revolució o no obteniu més armament". Normalment, la raó que es dona per explicar l'actitud russa és que si Rússia hagués aparegut com a còmplice de la revolució, el pacte Franco-Soviètic (i l'esperada aliança amb Gran Bretanya) hauria estat en perill; pot ésser també, que l'espectacle d'una revolució autèntica a Espanya hagués provocat reaccions indesitjables a Rússia. Els comunistes, naturalment, neguen que el govern rus hagi exercit cap mena de pressió directa. Però això, encara que fos veritat, té molt poca rellevància, ja que es dona per entès, que els partits Comunistes de tots els països segueixen la política russa; i és segur que El Partit Comunista Espanyol, més els socialistes de dretes controlats pels Comunistes, més la premsa Comunista de tot el món, han utilitzat tota la seva immensa i sempre creixent influència per afavorir la contra-revolució.

A la primera part d'aquest article he suggerit que la ver

tadera lluita a Espanya al cantó del govern, ha estat entre revolució i contr-revolució; que el govern, malgrat estar noquitós per impedir d'ésser derrotat per Franco, ha estat encara més noquitós per desfer els canvis revolucionaris que acompanyaren l'esclat de la guerra.

Qualsevol comunista refusaria aquesta suposició per errònia o intencionadament deshonest. Us diria que és una ximpleria parlar del govern Espanyol intentant d'esclafar la revolució, perquè la revolució no va produir-se mai; i que la nostra tasca, en aquests moments, és derrotar el feixisme i defensar la democràcia. I en aquest context és d'una gran importància veure exactament com treballa la propaganda anti-revolucionària comunista. És un error creure que això no té rellevància a Anglaterra, on el Partit Comunista és petit i comparativament dèbil. En veurem la seva rellevància prou ràpidament si Anglaterra s'alia amb la U.R.S.S.; o potser fins més aviat, ja que la influència del **Partit** Comunista és segur que creixerà - està -- creixent visiblement - perquè la classe capitalista s'adona cada cop més que el comunisme de l'última hora està jugant el seu joc.

Parlant en termes generals, la propaganda comunista és basada en aterroritzar la ment davant dels (ben autèntics) horrors del feixisme. També té cura de pretendre amb no tantes paraules, - però per implicació - que el feixisme no té res a veure amb el capitalisme. El feixisme, és només, un tipus de perversitat sense sentit, una aberració, "sadisme de masses", la mena de cosa que passaria si, tot de cop, deixéssiu obertes les portes d'un manicomí ple de maníacs homicides. Presenteu el feixisme d'aquesta manera, i podreu mobilitzar l'opinió pública en contra, almenys per un temps, sense provocar cap moviment revolucionari. Us podeu oposar al feixisme en nom d'una "democràcia" burgesa, que significa capitalisme. Però, mentrestant cal desembarassar-se de la molesta persona que senyala que el feixisme i la "demo -

cràcia"burguesa són carn i ungla. Tot primer, això es fa acusant -lo de visionari poc pràctic. Se li diu que està confrontant la qüestió, que està partint les forces anti-feixistes, que aquest no és el moment de fer fraseologia revolucionària, que de moment cal lluitar contra el feixisme sense demanar amb massa detall a quina és l'exacta finalitat de la lluita. Mes tard, si és que en cara refusa callar, es canvia la tonada i se l'acusa de traïdor. Per ésser més exactes se l'acusa de trotskista.

I què és un trotskista? a Anglaterra, aquesta terrible paraula tot just ara comença d'ésser divulgada per tot arreu; en aquest moment, a Espanya pel sol rumor d'ésser trotskista (o trotsky-feixista) generalment s'utilitza per designar un feixista disfressat que fa el paper d'ultra revolucionari amb la intenció de dividir les forces d'esquerres. Però el seu poder peculiar deriva del fet que pot significar tres coses distintes. Pot voler dir un que, com Trotsky, desitja una revolució mundial; o un membre de l'autèntica organització de la qual Trotsky n'és el cap (l'únic ús legítim de la paraula); o el feixista disfressat que ja hem mencionat. Els tres significats poden endollar-se un amb l'altre a voluntat. El significat nº1 pot o no pot comportar el significat nº2, i el significat nº2 quasi invariablement comporta nº3. D'aquesta manera: "S'ha sentit a X parlant favorablement de la revolució mundial; per tant és un trotskista; per tant és un feixista". A Espanya, i fins a cert punt també a Anglaterra, qualsevol que professi el socialisme revolucionari (és a dir, que professi les coses que el Partit Comunista professava fa uns quants anys) és sospitós d'ésser un trotskista perquè per Franco o Hitler.

L'acusació és molt subtil, perquè en qual evol cas concret podia ésser vertadera, llevat que resultés que un sabia el contrari. És molt probable que un espia feixista es disfressi de revolucionari. A Espanya qualsevol que tingui opinions més cap a l'esquerra que les del Partit Comunista és acusat, tard o a viat, d'ésser un trotskista o, almenys, un traïdor. Al començament de la guerra el P.O.U.M., un partit /.

ment de la guerra el P.O.U.M., un partit comunista de l'oposició que correspon aproximadament al I.L.P. Anglès, era un partit legal i un dels seus membres era ministre en el govern Català; més tard fou expulsat del govern; llavors fou denunciat de troskista; després fou suprimit, i cada membre que la policia enxampava era enviat a la presó.

Fins fa uns quants mesos, els anarco-sindicalistes eren descrits com gent que "treballava lleialment" al cantó dels comunistes. Llavors, els anarco-sindicalistes foren expel·lits del govern; després va semblar que no treballaven tant lleialment; ara estan en procés d'esdevenir traïdors. Després d'això vindrà el torn dels socialistes d'esquerres. Caballero, l'ex-primer ministre socialista, que fins al Maig del 1.937 fou l'ídol de la premsa comunista, ja és ignorat i se'l considera trotskista i "enemic del poble". I així, el joc continua. El lògic final és un règim en el qual qualsevol diari i partit de l'oposició és suprimit, i qualsevol dissident d'alguna importància és empresonat. Naturalment, un règim així serà feixisme. No serà com el feixisme que Franco imposaria, serà fins i tot millor que el feixisme de Franco fins el punt que valgui la pena de lluitar-hi però serà feixisme. Només que, essent operat per comunistes i liberals, se'n dirà alguna altra cosa.

Mentrestant, pot guanyar-se la guerra? La influència comunista s'ha utilitzat contra el caos revolucionari i, per tant, a més de l'ajuda russa, ha servit per produir una més gran eficàcia militar. Si els anarquistes van salvar el govern des de l'agost fins a l'octubre de 1.936, els comunistes l'han salvat de l'octubre endavant. Però en organitzar la defensa han aconseguit de matar l'entusiasme (a dins d'Espanya, no pas a fora). Van fer possible un exèrcit de reclutes militatitzat, però també el van fer necessari. És significatiu que el reclutament voluntari ja havia parat pràcticament el gener d'aquest any. A vegades un exèrcit revolucionari pot guanyar per entusiasme, -

però un exèrcit de reclutes ha de guanyar amb armes, i és poc probable que el govern pugui tenir mai una gran quantitat d'armes si França no intervé, o si Alemanya i Itàlia no decideixen d'emportar-se les colònies espanyoles i abandonar Franco. En general la cosa més probable sembla ésser un punt mort.

I el govern, intenta seriosament de guanyar? No intenta perdre, aixó és cert. Per altra banda, una victòria completa amb Franco a l'escapada i italians i alemanys arraconats cap el mar, provocaria difícils problemes, alguns d'ells massa obvis perquè calgui mencionar-los. No hi ha proves reals i només es pot jutgar pels esdeveniments, però sospito que el govern està jugant de cara a un compromís que deixaria la situació de la guerra essencialment tal com està. Totes les profecies són errònies, però tant aquesta també ho serà, però provaré sort i diré que encara que la guerra pot acabar-se ben aviat o pot allargar-se per anys, acabarà amb una Espanya dividida, bé en autèntiques fronteres, bé en zones econòmiques. Naturalment, un compromís d'aquesta mena pot considerar-se una victòria per qualsevol de les bandes, o per totes dues.

Tot el que he dit en aquest article semblaria perfectament normal a Espanya, o fins i tot a França; en canvi a Anglaterra, malgrat l'intens interès que ha despertat la guerra Espanyola, hi ha molt poca gent que s'hagi assabentat de l'enorme lluita que s'està portant darrere les línies del govern. Naturalment, aixó no és casualitat. Hi ha hagut una conspiració perfectament intencionada (podria donar exemples detallats) per evitar que s'entengui la situació espanyola. La gent que deuen saber-ho millor, s'han deixat emportar per la decepció dient que si es diu la veritat sobre Espanya serà utilitzada com a propaganda feixista.

Es fàcil veure cap on porta aquesta covardia. Si el públic britànic hagués rebut una informació veritable sobre la guerra espanyola, hauria tingut l'oportunitat d'aprendre què es

el feixisme i com se'l pot combatre. Tal com ha anat, la versió del feixisme del News Chronicle, és a dir, una mena de mena homicida típica del Colonel Blimps bombardejant en el buit econòmic, ha estat establerta més fermament que mai. I d'aquesta manera - ja ens trobem un pas més aprop de la gran guerra "contra el feixisme" (cf. 1.914), "contra el militarisme" que permetrà al feixisme, varietat britànica, de cargolar-se als nostres colls a la primera setmana.

New English Weekly, 29 de juliol i 2 setembre 1.937.

LES MILÍCIES DEL P.O.U.M.: Notes.

Méla pelita

(Aquestes notes foren trobades entre els papers d'Orwell - després de la seva mort. Mai les va mencionar i és extremade - ment difícil de saber quan foren escrites, encara que és clar - que no foren quan ja havia marxat d'Espanya. És probable que - fossin escrites el 1.939 quan Orwell era al Marroc.)

A finals de 1.936 vaig allistar-me a la milícia del P.O.U.M. Les circumstàncies que hem van portar a llistar-me en aquesta milícia foren les següents: havia plantejat anar a Espanya per reunir materials per articles de diari etc., i també tenia al - guna vaga intenció de lluitar si semblava que valgués la pena, però això no veia molt dubtos degut a la meua pobre salut i a la meua experiència militar que era comparativament escassa. Just abans que comences a fer gestions, algú em va dir que no - podria travessar la frontera si no tenia papers d'alguna orga - nització d'esquerrres (això no era cert en aquell moment, encara que targes de partits, etc. reien, sens dubte, les coses més fa - ciles). Vaig consultar John Stratchey que em va portar a veu - re en Pollitt. Pollitt, després de fer-me unes quantes pregun - tes va decidir evidentment, que políticament jo no era de fiar, - i també va provar de fer-me venir por perquè no hi anes, par - lant-me del terrorisme anarquista durant molta estona. Final - ment va preguntar-me si m'avinguria a allistar-me a la brigada Internacional. Vaig dir-li que no podia avenir-me a llistar - me a res fins que no veiés el que estava passant. Llavors va - refusar a ajudar-me però em va aconsellar que obtingues un - salconduit de l'Embaixada Espanyola a París, cosa que faig fer. Poc abans de marxar d'Anglaterra vaig telefonar, també, a I.L.P., amb que tenia alguns lleugers contactes, principalment persons per demanar-los alguna mena de recomanació. Van enviar-me a - París una carta adreçada a John Mc.Nair per Barcelona. Quan - vaig travessar la frontera, la gent dels passaports i d'altres

que en aquell temps eren anarquistes no feren massa cas del meu salconduit però semblaven molt impressionats per la carta amb el segell de L'I.L.P.(1), que evidentment coneixien de vista. Fou això el que em va decidir a entregar la carta a Mc.Nair, (a qui no coneixia) i fou a través d'això que vaig aïllistar-me a la milícia del P.O.U.M., Després de donar un cop d'ull a les tropes a Espanya vaig veure que havia tingut relativament una bona quantitat de preparació com a soldat, i vaig decidir d'aïllistr-me a la milícia. Em aquell temps només tenia una idea més aviat vaga de les diferències entre els partits polítics, que havien estat ocultades a la premsa esquerrana anglesa. Si naquès tingut coneixament complet de la situació probablement m'hauria aïllistat a la milícia de la C.N.T.

Si bé teòricament les milícies seguien el model d'un exercit corrent, en aquest moment estaven encara organitzades en columna, senturia, secció. La centuria se centrava al voltant d'algun individu i sovint s'anomenava dient "bandera d'en tal". El cap de la centuria solia tenir el rang de capità, però sota d'ell no hi havia cap altre rang definit llevat del de caporal i soldat ras. A Barcelona la gent portava galons, etc, de rang, però al front "no quedava bé" portar-los. En teoria s'ascendia per elecció, però en realitat els oficials d'N.C.O.S. eren designats des de dalt. Tal com assenyalaré més endavant, això no tenia massa importància a la pràctica. No obstant, una característica peculiar era que es podia escollir la secció a la qual es volia pertànyer i, per regla general, si es volia també podia canviar de bandera. Aquells dies s'enviaven al front homes amb només uns quants dies d'entrenament, del tipus de plaga d'armes i en molts casos sense haver disparat mai un fusell. Havia portat amb mi les idees militars de "disciplina. Naturalment, es sempre difícil de fer obeir ordres als reclutes, i encara ho és

(1) I.L.P. Independent Labour Party.

mes quan es troben clavats a les trinxeres i havent d'aguantar el fred, etc., sense estar-hi acostumats. Si no han tingut l'oportunitat de familiaritzar-se amb les armes de foc estan sovint molt més espantats de les bales del que caldria, i això es una altra font d'indisciplines. (Dire de passada que les mentides publicades als diaris d'esquerres sobre les bales explosives que usaven els feixistes van fer mai. Que jo sàpiga les bales explosives no existeixen, i els feixistes certament no utilitzaven). Al principi s'aconsegua fer obeir ordres de dues maneres: a) apelant a la lleialtat al partit, b) per força de personalitat, i durant les dues primeres setmanes vaig fer-me completament impopular. Al cap d'una setmana, mes o menys, un home me va refusar planament d'anar per força a un cert lloc que segons ell estava exposat al foc enemic, li vaig fer anar per força - sempre un error, per descomptat, i encara més greu tractant-se d'un espanyol. Inmediatament vaig trobar-me envoltat per una rotllana d'homes que em deien feixiste. Hi hagué una tremenda discussió; no obstant la majoria dels homes estaven d'acord amb mi i vaig adonar-me que fins hi havia gent que competia per entrar a la meua secció. Després d'això, durant setmanes o mesos, aquesta mena de discussió es repetia una i altra vegada, tant entre els espanyols com entre els pocs anglesos que hi havia en aquest front; això és: indisciplina, discussions sobre el que era justificable i el que era "revolucionari", ... però en general existia l'opinió que calia una disciplina estricta combinada amb igualtat social. Hi havien sempre moltes discussions per veure si era justificable d'afusellar homes acusats de desertio i desobediència, i en general la gent deia que sí, que ho era, encara que alguns deien que no ho farien mai. Molt mes tard pel Marc, prop d'Osca, uns 200 homes de la C.N.T. van decidir d'abandonar el front. Dificilment se'ls podia culpar, ja que hi havien estat uns cinc mesos, però, obviament, una cosa així no es podia permetre i es va demanar a algunes tropes del P.O.U.M. -

que anessin a parar-los. Encara que no massa content hi vaig anar voluntari. Afortunadament els seus delegats polítics o al al gu altre els va persuadir perquè tornessin, de manera que no calgué arribar a la violència. Hi va haver molta discussió sobre aquest fet, però, un cop més, la majoria opinava que si era necessari era justificable disparar a homes que fessin això. Durant tot aquest període, es a dir, Gener-Abril 1.937, va aconseguir-se una millora gradual en la disciplina gràcies quasi totalment a la "difusió de la consciència revolucionària", això és: inacabables discussions i explicacions sobre perquè això al tre era necessari. Tothom estava fanàticament preocupat a mantenir l'igualtat social entre soldats i oficials, ni títols militars ni diferències en el menjar, etc., i això sovint arribava a extrems mes aviat ridículs, encara que no ho semblaven. Intentant al front on diferències mínimes de comoditat eren molt a-apreciables. Quan les milícies foren tècnicament incorporades a l'exercit popular s'esperava de tots els oficials que donessin la seva paga extra, és a dir tot el que passés de 10 pts. per a-dia, per ampliar el capital del Partit, i tothom hi va estar d'a-cord, encara que no se si mai va arribar a produir-se el fet, perquè no estic segur que ningú comencés realment a cobrar la paga extra abans que la milícia del P.O.U.M. fos redistribuïda. No obstant, ja es donaven castigs per desobediència quan vaig a-rrivar al front. Castigar homes que ja estan a la línia del front és extremadament difícil perquè, llevat de matar-los, costa trobar maneres de fer-los sentir mes incòmodes del que ja estan. El castig habitual era doblar les hores del torn de guardia - molt poc satisfactori perquè tothom ja ^{va}prou curt son. Ocasionalment s'afusellava algú. Un home que intentava passar-se a les línies feixistes i que era clarament un espia fou a-fusellat. Un altre a qui van enxarpar robant d'altres milicians fou enviat amb l'intenció de fusellar-lo, encara que no crec que ho fessin realment. Els tribunals militars havien de

ser formats per un oficial, un N.C.O. i un milicià, si bé jo no en vaig veure mai cap en acció.

Periòdicament, el Partit solia enviar delegats polítics a visitar els homes del front i, quan era possible, engegar alguna mena de discursos polítics. A més cada centúria tenia en les seves pròpies files un o més homes que eren anomenats delegats polítics. Mai vaig copsar quina havia estat originàriament la funció d'aquests homes perquè ^{era} evident que havien tingut alguna funció al principi, de la qual no hi havia cap necessitat després. Quant estava amb l'I.L.P. angles, vaig ésser anomenat el seu delegat polític, però aquest cop el delegat polític era simplement un recòrder a qui s'enviava als cuartells generals, era simplement una qüestió d'escollir entre els pocs homes que parlaven espanyol. Els anglesos eren més estrictes que els espanyols a l'hora d'elegir oficials; en un o dos casos van canviar un N.C.O. per elecció. També van anomenar un comitè de 5 homes que havien d'encarregar-se de regular tots els assumptes de la secció. Encara que em van votar per ser del comitè, em vaig oposar a la seva formació adduint que ara erem part d'un exercit que era manat des de Hait en la manera més o menys corrent, i per tant un comitè d'aquesta mena no tenia cap funció. Realment no tenia cap funció important però ocasionalment era útil per la regulació dels assumptes de poca transcendència. Contràriament al que generalment es creu, els caps polítics del P.O.U.M. eren molt hostils a aquesta idea de comitè i desitjaven evitar que l'idea s'escampés dels anglesos cap als espanyols.

Abans d'entrar a formar part d'una bandera anglesa, vaig estar algunes setmanes en una bandera espanyola, i d'uns 80 homes que hi havia uns 60 eren soldats completament "nòvatos". Durant aquestes setmanes la disciplina va millorar molt, i des de l'levers fins al final d'Abril la disciplina ~~autota~~ ^{era} famili-

cia va sofrir una millora lenta però força regular. Per l'Abril, quan una unitat de milícia havia de desfilar a qualsevol lloc encara "semblava" una retirada de Moscou, però això, en part era degut al fet que els homes només havien experimentat la guerra de trinxeres. Però llavors, ja no hi havia cap dificultat per aconseguir que s'obeís una ordre i tampoc hi havia el temor que fos desobeïda tant punt et gressis d'esquena. Externament, les especials característiques "revolucionàries" van continuar iguals fins a finals de Maig, però de fet en aquells moments ja es podien apreciar certes diferències. Pel Maig quan jo comandava una "sección" (que ara volia dir un pelotó) els espanyols més joves em deien de vostè. Provava de fer-los canviar de costum, però evidentment el mot tornava, i no hi ha dubte que l'ús universal del "tú" en els primers mesos de la guerra era una afectació i semblaria d'allò més artificial a la gent llatina. Una cosa que es va acabar abruptament pels vols de Març fou el costum de cridar slogans revolucionaris als feixistes. Això no va practicar-se a Huesca, malgrat que en molts casos les trinxeres eren molt aprop una de l'altre. Al front de Saragossa s'havia practicat regularment i probablement va tenir la seva importància a l'hora de portar desertors que allà eren molt nombrosos (en un temps determinat, uns 15 per setmana en una secció del front defensada per uns mil homes). Però l'ús universal de "camarada" i la noció que en principi tots erem iguals persistí fins que va redistribuir-se la milícia (2). En les primeres quintes de l'exercit popular que arribaren al front, s'observava una conformitat amb això. Entre les milícies del P.O.U.M. i les del P.S.C.U., fins al moment que vaig veure per última vegada ^{als carrers} a principis de Març, no hi havia diferències perceptibles en l'estat de disciplina i l'atmosfera social.

L'organització general era molt bona en algunes coses, però en d'altres era ben innecessàriament incompetent. Una carac

(2) El meu certificat de baixa signat per un metge de Monzón (un bon tros darrere la línia) cap el 18-VI va adreçat a "Camarada Blair". (nota de l'autor).

terística xocant d'aquesta guerra era la bona organització del menjar. Fins el Maig de 1.937 quan certes coses van començar a escassejar, el menjar fou sempre bo, i fou sempre regular, una cosa gens fàcil d'arranjar fins i tot en una guerra molt estacionària. Els cuiners eren molt complidors, a vegades portant el menjar sota un foc intens. Vaig quedar impressionat per l'organització del menjar que hi havia darrere les línies i per la manera com va aconseguir-se la cooperació dels pagesos. La roba dels homes es rentava de tant en tant, però no pas molt bé ni amb molta regularitat. Els arranjaments dels correus eren bons i les cartes que havien sortit de Barcelona arribaven sempre en poc temps al front. No passava així amb un nombre extraordinari de cartes enviades a Espanya que s'extraviaven en algun lloc pel camí cap a Barcelona. Les idees de sanitat pràctica ment no existien, i no hi ha dubte que fou gràcies al clima sec que s'evitaren epidèmies. Fins que no s'arribava a unes deu milles darrere les línies no hi havia cap servei mèdic que valgui la pena esmentar. Això no importava mentre el ritme de baixes era petit, però malgrat tot es van perdre moltes vides innecessàriament. Al principi, les trinxeres eren extremadament primitives, però cap al mes de Març es va organitzar un batalló de treball. Aquest fou molt eficient i capaç de construir llargues seccions de trinxera molt ràpidament i sense fer soroll. No obstant, fins el Maig no hi havia massa idea de les trinxeres de comunicació, fins i tot quan la línia del front era a prop de l'enemic, i no era possible, per exemple, endur-se homes ferits sense haver de portar-los sota el foc enemic. No es va fer cap esforç per mantenir les carreteres de darrere el front en reparació encara que, sens dubte, es disposava de mà d'obra per fer-ho. L'Ajuda Roja del P.O.U.M., a la qual era voluntàriament obligatori d'apuntar-s'hi, feia molt bona feina a l'hora de tenir cura dels ferits a l'hospital, etc. Referent als queviures, hi hagué probablement alguna malversació i favoritisme, però em penso que molt poc. Quan les cigarretes van començar a escasse

jar, la petita secció anglesa en robia bastant més del que era la porció justa, un tribut al caràcter espanyol. El gran i inexcusable error que es va cometre en aquesta guerra fou mantenir els homes a la línia durant períodes innecessàriament llargs, si més no al front d'Aragó. Per Nadal del 1.936 la guerra estava quasi completament estacionària i durant llargues temporades, - en els sis mesos següents hi hagué molt poca lluita. Per tant, hauria estat perfectament possible organitzar el sistema dels quatre dies de servei i quatre de descans, o fins i tot quatre de servei i dos de descans. D'aquesta manera no és que realment s'aconsegueixin més hores de descans però periòdicament poden dormir-se algunes nits en llits, o si més no, hi ha la oportunitat de treure's la roba. Tal com anava, a vegades hi havia homes que havien d'estar-se cinc mesos seguits a la línia. A vegades passava que les trinxeres eren força lluny de l'enemic, 1000 - iardes per exemple, però això es mes avorrit, i per tant pitjor per la moral, que estar a 50-100 iardes. Mentrestant dormien a les trinxeres amb una incomoditat intolerable, generalment brutes i fins a l'Abril quasi sempre fredes. A més, fins quan s'està a 1.000 iardes de distància de l'enemic s'està exposat als trets de fusell i a ocasionals canonades que causen una pila - d'accidents i, per tant, por, que es acumulativa. En aquestes - circumstàncies no es pot fer gaire més que anar aguantant. Durant Febrer-Marc, el període en què hi havia poca lluita als - voltants d'Osca, van fer-se alguns intents d'entrenar els homes en diverses coses: ús de l'ametralladora, senyalització, exercicis d'ordre (avançant amb escomeses etc.). Bàsicament tot això va ésser un fracàs, perquè tothom patia de son i estaven massa esgotats per aprendre res. Per aquella època jo mateix vaig provar de dominar el mecanisme de l'ametralladora Hotchkiss i em vaig adonar que dormir poc en privava de la capacitat d'aprendre. A més no hi dubte que hauria estat factible de donar permisos més sovint, però les raons per les quals això no es feia eren probablement, altres, apart de la incompetència. Però hau -

ria estat ben fàcil d'organitzar serveis i descansos de les trinxeres tal com he indicat, i oferir algun tipus d'amenitats a les tropes que no eren a primera línia. Fins a llocs tan allunyats del front com Barbastro, la vida de les tropes era molt més desagradable del que calia. Amb una mica d'organització hauria estat possible d'arranjar immediatament banys calents, desinfeccions, entreteniments d'alguna mena, cafès (en realitat es feren alguns febles intents per aconseguir-los), i també dones a darrere les línies. Les poques dones que eren a la línia o a prop i que eren accessibles, eren simplement una continuïtat font de gelosies. Entre els espanyols més joves, els casos de sodomia es produïen amb una certa freqüència. Dubto que es pugui engatjar les tropes en una guerra de trinxeres i simultàniament entrenar-les per la guerra de mobilitat, però és ben cert que s'hagués pogut fer més d'entrenament si s'hagués posat més cura a l'hora de planificar el descans dels homes, tal com anava, estaven esgotats per nos en un període en què la guerra estava estancada. Tot recordant-ho, m'adono que van resistir extremadament bé, i adhuc llavors, el fet que no es disgreguessin ni provoquessin avalots en aquestes condicions intolerables, fou el que em va convertir (fins a cert punt) a la noció de "disciplina revolucionària". No obstant, l'esforç a què foren sotmesos era, en part, innecessari.

Pel que fa referència a les gelosies entre les distintes milícies, entre els soldats no en vaig apreciar de serioses fins al Maig del 1.937. Suposo que mes tard o més aviat sabrem fins a quin punt fou sabotejat el front d'Aragó. Per motius polítics. No se'quina importància hauria tingut la captura d'Osca, però no es gaire dubtós que amb una artilleria adequada s'hauria pogut capturar el Febrer o el Març. El que va passar és que va rodejar-se la ciutat, llevat d'una obertura d'un km. d'amplada, i això amb tan poca artilleria que era impossible de realitzar un bombardament preliminar, ja que només haurien servit d'avis. Això significava que només podien fer-se atacs per sorpresa amb un màxim d'un quants cents d'homes. A principis d'Abril, Osca sembla

va estar perduda, però l'obertura no es va acabar mai de tancar, els atacs disminuïren i poc després va fer-se evident que les trinxeres feixistes eren defensades amb més força, i que les seves proteccions havien millorat. A finals de Juny es va organitzar el gran atac sobre Osca, amb motius clarament polítics, per facilitar una victòria al Front Popular i desacreditar la milícia de la C.N.T.. El resultat fou el que es podia haver previst: pèrdues importants i un autèntic empitjorament de la posició. Però entre els soldats, l'afecció al partit no va anar generalment més lluny d'uns vagues rumors que "ells", que normalment volia dir el P.S.U.C., havien robat armes, etc, que anaven destinades a nosaltres. Al front de Saragossa, on les milícies del P.O.U.M. i del P.S.U.C. havien estat distribuïdes més o menys alternativament, les relacions eren bones. A Osca, quan el P.O.U.M. va encarregar-se d'un sector del P.S.U.C., es produïren alguns signes de gelosia, però em sembla que eren purament militars, ja que les tropes del P.S.U.C. no havien pogut capturar Osca i els del P.O.U.M. presumien que ells ho farien. La victòria de Guadalajara, al Febrer, podia considerar-se, i de fet ho era, com una victòria comunista, però tothom n'estava especialment content, en realitat, molt entusiasmada. Poc després d'això, un dels nostres aeroplans, probablement rus, va equivocar-se de lloc en deixar caure una bomba i va matar uns quants milicians del P.O.U.M.. Sens dubte, si el fet s'hagués produït més tard, s'hauria dit que es va fer "expressament", però en aquell moment la possibilitat no va passar pel cap de ningú. Al Maig, potser com a resultat de les dificultats de Barcelona, les relacions van empitjorar. A Lleida, on estaven entrenant noves formacions de l'exercit popular, quan desfilaven destacaments de l'exercit Popular, vaig veure milicians de no se quin milícia donant-los gerdons i belegant com xais. Quant a les represalies contra homes coneguts per haver servit amb el P.O.U.M. dubto que comencessin abans dels descobriments d'alienacions d'espionatge. Immediatament després d'aquests, sembla que van -

produir-se un o dos incidents seriosos. Cap a finals de Juny, sembla que un destacament de la milícia del P.S.U.C. fou enviat, o hi anaren pel seu propi acord, a atacar una de les posicions del P.O.U.M. a les afores d'Osca. i els homes que hi havia van haver de defensar-se amb les seves ametralladores. No se~~q~~ la data exacta ni en se mes que els detalls generals, però les fonts que m'han servit d'informació em deixen sense cap dubte sobre la veracitat del fet. No hi ha dubte que això fou la conseqüència d'afirmacions irresponsables de la premsa sobre espionatge, deserció etc., que ja havia causat problemes en ocasions anteriors, o hi havia estat a punt.

A partir d'una certa data el fet que les milícies estessin organitzades i fossin lleials a diferents partits va causar efectes dolents. Al principi, quan tothom estava ple d'entusiasme, la rivalitat entre partits no era potser mala cosa - aleshores aquesta és la impressió que veig endur-me d'aquells que van es ser als primers combats quan foren ocupats Sietamo etc., Però - quan les milícies anaven disminuint davant l'exercit popular - i efecte fou que cada partit estava neguitós per mantenir la seva força al peu que fos. Crec que aquesta és una de les raons que expliquen el fet, que he esmentat més amunt, que no es donessin permisos tant sovint com hauria calgut. Fins cap al mes de juny no hi havia en realitat cap manera de fer reincorporar a la seva unitat un home que havia marxat de permís, i el reclutament per l'exercit popular, quan va convertir-se en llei (no recordo exactament quan) era completament ineficaz. Per tant, un milicià, un cop de permís podia simplement anar-se'n a casa i tenia bons motius per fer-ho, ja que acabava de cobrar una bossa plena amb les pauges endarrerides, o podia anistar-se en una altra organització, cosa que era corrent en aquells temps. A la pràctica, la majoria d'homes tornaven del permís, però no pas tots, de manera que cada interval de permís significava una disminució de números. Estic segur que el desig de mantenir el número de soldats va provocar en els comandants locals el ne -

guit que no es produïssin baixes, quan no podien guanyar "éclat" a base de produir-ne. Mentres que aquestes baixes de la manera que es produïen no tenien cap sentit, al front de Saragossa, degut a això, es perdien oportunitats menors, però prou estimables -el tipus de coses que no haguessin sortit als diaris però que tenien la seva importància. També, la xusma inútil que arribava a un cinc o deu per cent, que es troba a totes les tropes i que s'hauria de suprimir sense contemplacions, no eren, aquí, mai o gairebé mai expulsats. Quan al Gener vaig a anar a quedar-me a un oficial major sobre l'estat de la disciplina, en respongué que la seva opinió era que totes les milícies competien en l'abandó de la disciplina per així atreures reclutes de les altres milícies. No sé si això era veritat, o es que m'ho digué en un momentani estat d'estar-ne fins el capdamunt.

En quant al personal de la milícia del P.O.U.M., no crec que fos molt diferent dels altres. El seu nivell físic, que es un test força aproximat, era més o menys igual que el del P.S.U.C. Per entrar al P.O.U.M. no valia estar afiliat al partit sense dubte perquè essent un partit minoritari era difícil de captar reclutes. Quan els homes eren al front s'intentava fer-los ingressar al partit, però cal dir en veritat que no s'exercia cap mena de pressió. Hi havia la normal proporció de xusma, i a més un cert nombre de pagesos i gent molt ignorant que no tenia cap tendència política en concret i que, probablement, s'havien afiliat en el P.O.U.M. més o menys per casualitat. A més hi havia un cert nombre de gent que s'havia afiliat simplement per tenir una ruïna. En gran part, l'explicació d'això es troba en el fet de que al desembre del 1.936 ja hi havia una escassetat seriosa de pa a Barcelona i, en canvi, els milicians en rebien en abundància. No obstant, alguns d'aquesta gent indefinida es convertien després en soldats força aprofitables. A part d'un nombre força elevat de refugiats alemanys, hi havia uns quants estrangers de moltes races, fins i tot alguns portuguesos. Els millors soldats, deixant de banda els alemanys, eren

generalment els artillers, que estaven organitzats en grups de sis i es mantenien força a part dels altres. L'actitud fetixista que els homes en aquesta situació desenvolupen cap a la seva arma, com si fos un déu, és interessant i s'hauria d'estudiar. Alguns dels artillers eren soldats vells que havien fet el servei una i altra vegada per culpa del sistema substitutiu espanyol, però la majoria d'ells eren "bons homes del partit", i alguns eren homes d'un caràcter i una intel·ligència extremadament alts. Vaig arribar a la conclusió, contra la meua voluntat fins a cert punt, que a la llarga els "bons homes del partit" acabaven essent els millors soldats. El destacament d'uns 30 anglesos i americans enviats per l'I.L.P. estaven dividits en dos grups perfectament diferenciats: vells soldats sense cap afiliació política concreta, i "bons homes del partit" sense experiència militar. Com que jo estic més aprop del primer tipus que del segon, puc dir, probablement sense prejudicis, que crec que el segon és millor. Els soldats vells són, per descomptat, més útils al principi d'una campanya, i van bé mentres hi ha lluita, però tenen més tendència a enfonsar-se sota els efectes de l'inactivitat i l'esgotament físic. Un home que estigui absolutament identificat amb un partit polític, es de fiar en "totes" les circumstàncies. En cercles d'esquerrers nom tindria problemes si digues això, però el sentiment que molts socialistes tenen vers el seu partit és molt semblant al que solen tenir els antics alumnes més cretins d'una Public School cap a la seva antiga escola. Hi ha individus que no tenen sentiments polítics concrets, i són d'una total confiança, però generalment són d'origen burges. A la milícia del P.O.U.M. existia una tendència, lleu però perceptible, a escollir com a oficials a gent d'origen burges. Donada l'estructura de classes existent en la societat, això no trobo inevitable. Generalment la gent provinent de les classes mitjana i alta, tenen més confiança en ells mateixos en circumstàncies poc familiars, i a països on no exis-

Loix el servei militar obligatori solen tenir més tradició militar que les classes treballadores. Aquest es clarament el cas a Anglaterra. Quant a l'edat adequada per a soldats de la primera línia, sembla ésser de 20 a 35. Llevat que fos d'una reconeguda confiança política, al front no em referia de ningú que passés dels 35, ni com a soldat ni com a oficial junior. Quant al límit de joventut diré que nois que no tenen més de 14 anys són sovint molt valents i de confiança, però simplement no poden suportar de dormir poc. Fins i tot arriben a adormir-se - - drets.

Referent a traïcions, confraternitzacions etc., els rumors que circulaven eren suficients per suggerir que aquestes coses ocorrien ocasionalment, i son de fet inevitables en una guerra civil. Hi hagueren rumors ambigus que en algunes ocasions s'havien arranjat treves per tal de fer intercanvi de diaris. No sé de cap cas que passés així, però una vegada vaig veure alguns diaris feixistes que es poden haver obtingut d'aquesta manera. Les històries que circulaven per la premsa Comunista sobre pactes de no-agressió, i gent que anava i venia lliurament de les nostres línies a les feixistes, eren tot mentides. Indubtablement hi havia traïció entre els pagesos. El fet que en aquest front no es va produir mai cap atac en el moment que s'havia previst era sens dubte, degut parcialment a la incompetència, però també es deia que si es fixava l'hora d'atac amb unes quantes hores d'antelació, els feixistes se n'assabentaven invariablement. Sempre semblava que els feixistes sabessin el número exacte de tropes que tenien davant seu, mentres que nosaltres només sabíem el que podíem deduir de patrulles etc.. No sé quins mètodes utilitzaven els espies per obtenir missatges de dintre d'Osca, però per enviar missatges feien servir senyals de llum. A una determinada hora de cada nit, hi havia senyals de Morse. Sempre quedaven registrades, però, a part de slogans del tipus "Viva - Franco", tot era transmés en clau. No se si eren dixifrades correctament. Malgrat molts intents, no es van capturar /.

mai els espies de la reraguarda. Les desercions eren molt poc -
 freqüents, encara que fins al Maig del 1.937 hauria estat fàcil
 de fugir del front o, amb una mica de risc, passar-se als feixis-
 tes. Vaig assabentar-me d'algunes desercions entre els nostres
 homes, i d'algunes entre el P.S.U.C., però el nombre total hauria
 estat insignificant. Cal observar que els homes en un cos d'aq-
 uesta mena retenen un sentiment polític contra l'enemic que no
 tindrien en un exercit corrent. Quan vaig arribar al front es do-
 nava per entès que els oficials-presoners que es capturaven ha-
 vien d'ésser afusellats, i es deia que els feixistes afusellaven
 tots els presoners - una mentida, sens dubte, però era significa-
 tiu que tothom ho cregués. Encara pel març del 1.937 vaig saber
 que afusellaven un oficial-presoner que havíem capturat una ve-
 gada més la cosa significativa era que ningú semblava pensar que
 això no estés bé.

Referent a l'actuació real de la milícia del P.O.U.M., tot -
 el que en sé ho sé principalment a través d'altres, ja que vaig
 ésser al front durant el període més inactiu de la guerra. Pren-
 gueren part en la presa de Sietamo i en l'avanc cap a Osca, i des-
 prés d'això la divisió quedà dividida, alguns a Osca, alguns al -
 front de Saragossa i uns quants a Terol. Crec que també hi havia
 un grapat d'homes al front de Madrid. A finals de febrer tota la
 divisió va concentrar-se a la banda est d'Osca. Tàcticament, - -
 aquest era el cantó menys important, i durant Març-Abril l'acti-
 vitat del P.O.U.M. es limità a incursions i defensa d'atacs, assu-
 mes que implicaven com a màxim dos cents homes i poques baixes.
 En algunes d'aquestes incursions s'obtingueren alguns èxits, espe-
 cialment els refugiats alemanys. En l'atac sobre Osca a finals-
 de Juny la divisió va sofrir greus pèrdues, 400-600 morts. No hi
 vaig ésser-hi, però vaig saber per altres que les tropes del - -
 P.O.U.M. van portar-se bé. Llavors, les campanyes a la premsa ja
 havien començat a produir una certa quantitat de ressentiments.
 Pel mes d'Abril, fins i tot els que políticament eren més indife-
 rents s'adonaren que, fos quina fos la seva actuació real, no es -

diria res de bo d'ells a la premsa, llevat de la seva pròpia i -
 l'anarquista. Això, en aquells moments, només va produir una cer-
 ta irritació, però se que més tard, quan la divisió va ésser re -
 distribuïda, alguns homes que podien escapar-se del reclutament,
 ho feren i obtingueren feines civils arquant que estaven tips -
 d'ésser difamats. Alguns homes que eren a l'atac d'Osca m'asse-
 guraren que el general Pozas havia fet retirar l'artilleria de-
 liberadament amb l'intenció de deixar morir quantes més tropes
 del P.O.U.M. millor, cosa falsa sens dubte, però que mostra l'efec-
 te que produeixen campanyes com la que va portar la premsa comu-
 nista. No sé el que va passar amb la divisió un cop redistribui-
 da, però em sembla que la majoria van anar a la divisió 26. Con-
 siderant les circumstàncies i les seves oportunitats, guaria -
 dir que encara que de cap manera brillant, l'actuació de la mili-
 cia del P.O.U.M. fou notable.

FEBRER 1.939

BIBLIOGRAFIA: I

- "Down and Out in Paris and London", London, 1.933; New York 1.933.
- "Burmese Days" New York, 1.934; London, 1.935.
- "A Clergyman's Daughter", London 1.935; New York 1.936.
- "Keep the Aspidistra Flying", London, 1.936; New York, 1.956.
- "The Road to Wigan Pier" London, 1.937; New York, 1.958.
- "Homage to Catalonia" London, 1.938; New York, 1.952.
- "Coming up for Air" London, 1.939; New York, 1.950.
- "Inside the Whale" London, 1.940
- "the Lion and the Unicorn" London, 1.941.
- "The Betrayal of the Left", per Victor Gollancz, George Orwell. - John Strachey i altres, London 1.941.
- "Victory or Vested Interest? per G.D.H. Cole. George Orwell i altres London 1.942.
- "Talking to India" publicat amb una introducció de George Orwell London 1.943.
- "Animal Farm" London 1.945; New York 1.946.
- "Critical Essays", London, 1.946; Dickens, Dali i altres" (Títol americà). New York, 1.946.
- "James Burnham and the Managerial Revolution" London, 1946 (pamflet).
- "Love of life and others Stories" de Jack London amb introducció de George Orwell, London, 1.946.
- "The English People" London, 1.947.
- "British Pamphleteers" Vol. 1, editat per George Orwell i Reginald - Reynolds. Introducció de George Orwell, London 1.948.
- "Nineteen Eighty-Four", London, 1.949; New York, 1.949.

PUBLICACIONS POSTUMES:

- "Shooting an Elephant" London 1.950, New York, 1.950.
- "Such, Such Were the Joys", New York, 1.953.
- "England Your England" London, 1.953.
- "The Orwell Reader" editat per Richard H. Rovere, New York, 1.956.
- "The Collected Essays, Journalism and Letters of George Orwell" (4 Volumes), editat per Sonia Orwell i Ian Angus, London, 1.968.

TRADUCCIONS CATALANES

- "La revolta dels animals", Trad, E. Cardona i J. Ferrer, Vergara, Barcelona 1.964, 201 Isard 16. Exhaustit.
- "Mil nou-cents-quatre" trad. Joan Vinyes, Vergara, Barcelona 1.965, - col. Isard 29
- "Homenatge a Catalunya" trad. R. Folch i Camarasa, Ed. Ariel, Esplugues de Llobregat, Barcelona 1.965 col. Hores de Catalunya.

BIBLIOGRAFIA: II

ESTUDIS CRÍTICS SOBRE GEORGE ORWELL
.....

- CALDER, JENNIE "Chronicles of Conscience". London, Secker and Warburg, 1.968.
- GROBS, MIRIAM (Ed.) "The World of George Orwell". London, Weindenfeld and Nicolson, 1.971.
- HOPKINSON, TOM "George Orwell". London, Longmans. Green, 1.953.
- KALECHOFKY, ROBERTA "George Orwell". New York, Frederic Ungar- 1.973.
- REES, RICHARD "George Orwell - fugitive from the camp - of victory". London, Secker and Warburg, 1961
- SANDISON, ALAN "The Last Man in Europe". London, Macmillan, 1.974.
- STANSKY, P and ABRAHAMS, W "The Unknown Orwell" London, Constable, - 1.972.
- WILLIAMS, RAYMOND "Twentieth Century Views: George Orwells"- New Jersey, Prentice Hall, 1.974.
- WILLIAMS, RAYMOND "Orwell", London, Fontana Modern Masters/- Collins, 1.971 (1).
- WOODCOCK, GEORGE "The Crystal Spirit". London, 1.971.

(1): La traducció castellana d'aquest llibre-una de les introduccions més serioses i reixides sobre Orwell-és un dels volums en preparació de la col.lecció "Maestros del Pensamiento Contemporaneo", que publica Editorial Grijalbo.

NOTA
....

L'únic estudi crític publicat en català sobre Orwell és l'introducció de Lionel Trilling a l'edició catalana d'"Homenatge a Catalunya". Aquest assaig és una traducció de l'introducció a l'edició americana de "Homage to Catalonia" (New York, Harcourt, Brace and Company, 1.952). El mateix assaig és un dels nou que formen el volum "The opposing self: Nine Essays in Criticism" de Lionel Trilling publicat, també a New York i que l'editorial Taurus va publicar l'any 1.974 a Madrid amb el títol "El Yo Antagónico."

ASSAIGS SOBRE LA GUERRA CIVIL ESPANYOLA

GEORGE ORUELL
=====

Introducció i traducció: MIQUEL BERGA I BAGUÉ

INDEX

- 1.- Introducció.
- 2.- Per què escric.
- 3.- Rememorant la guerra civil Espanyola.
- 4.- Cantant les veritats sobre Espanya.
- 5.- Notes sobre les milícies del P.O.U.M.
- 6.- Bibliografia:I.
- 7.- Bibliografia:II.

GEORGE ORWELL

1.

La societat anglesa de les primeres dècades d'aquest segle - era una de les més snobs i postisses de tot Europa. Probablement la que més. El primer test que havien de superar un jove davant - la possible mare política o un home a la busca de feina/constava necessàriament de preguntes per l'estil de "A quines escoles va - anar?", "D'on és?", "De què fa el seu pare?", etc., etc. No estic ma - ssa segur que aquestes actituds hagin desaparegut del tot a l'An - glaterra d'avui dia, però ben segur que durant els anys en què Or - vell rebé una educació, diem-ne convencional, aquest sistema asfi - xiant d'educació classista era prominent. Per entendre l'actuació pública d'un anglès educat durant el primer quart de segle ~~cal~~ - cal referir-se inevitablement al tipus d'educació que ha rebut i a la posició social de la seva família.

El pare d'Orwell, Richard Walmesley Blair, treballava al departament d'ppi del Indian Civil Service a la Índia i, per bé que aquest serveis tenien un cert prestigi social, és un fet real que - els Blair tingueren dificultats econòmiques, sobre tot quan calia pagar puntualment les mensualitats del col·legi d'Eric i de les seves dues germanes. El mateix Orwell va autodefinir-se, amb una - precisió molt britànica, dient que ell pertanyia a la "baixa cla - sse mitjana-alta".

El 1.903, quan el seu pare tenia 46 anys, nasqué a Motihari -- (Bengala) el segon fill dels Blair, Eric Arthur Blair. Al cap de - quatre anys la família tornava a Anglaterra per a viure a Henley, encara que el pare continuà treballant a la Índia fins el 1.912, - any en què va retirar-se amb una modesta pensió. Eric escrigué -- més tard que pràcticament no havia vist el seu pare fins els vuit anys i que tret de la seva mare no havia sentit mai afecte per - cap persona adulta. Les seves relacions d'infant amb el seu pare - foren, segons recorda Orwell, poc cordials i molt difícils. Fou pre - cisament l'any en què Richard Blair tornà de la Índia quan la ma - re d'Eric, Ida Mabel Limouzin-divuit anys més jove que el seu marit - , va fer els arranjaments necessaris perquè el seu únic fill en - trés el Setembre del 1.911 a una escola preparatòria privada en - règim d'internat. Què era una escola preparatòria privada? I què pensaven els pares d'Orwell respecte a l'educació més adient per al seu fill?

Recordem que aquell any 1.911 era el primer del regnat de - George V, i els Blair eren una família que vivia a Anglaterra, la nació més rica i poderosa de la terra. Recordem també, que encara que mínimament i precàriament, pertanyien a la classe mitja-altà. D'aquest conjunt de circumstàncies es desprèn fàcilment que els - Blair desitjaven que el seu fill passés a formar part de la classe dirigent del país, cosa que no vol dir que hagués d'esdevenir necessàriament membre del govern o un gran propietari, però sí que s'hauria de convertir, si més no, en un home "d'els que comnten", - és a dir, part integrant de l'anomenat "Establishment", tal com - existia a Anglaterra abans de la primera guerra mundial.

Generalment, el passaport indispensable per entrar en aquesta èlite era haver estat educat en una Public School, a ser possible, - per descomptat, a una de les més prestigioses (Eton, Winchester, HA rrow...). L'educació i l'accent que hom aconseguia en aquestes ca - ríssimes escoles era inconfundible, i al sortir-ne s'estava prepa - rat per entrar a un Establishment d'aquells en què els antics a - lumnes de les Public Schools tenien gairebé l'exclusiva. Els Blair malgrat les indubtables dificultats econòmiques que aixó repre - sentaria, estaven disposat a fer que el seu fill anés a una d'a - questes escoles que asseguraven un esdevenidor brillant i ben re - tribuït.

El problema era que per a entrar a aquestes escoles, deixant de banda la posició social, s'exigia un nivell de coneixements con - siderable. Eric, que pretenia entra-hi becat, havia de superar unes proves d'un nivell elevadíssim, especialment en assignatures com - llatí i grec. El futur d'un noi depenia tant d'aquest exàmens d'admissió, que calia anar amb compte. Tal com advertien sovint - a Eric, només hi havia dues alternatives: aprovar els exàmens i a - ssegurar-se una posició respectable en el món, o suspendre i en - fonsar-se fins al nivell d'un oficinista o d'un dependent mal pa - gat. Calia, doncs, preparar el noi des de ben petit i fer-li apen - dre molt de llatí i de grec, de manera que als catorze anys estés preparat per entrar a una Public School.

Com a resposta a aquesta necessitat van crear-se arreu d'An - glaterra unes institucions peculiarment britàniques: les escoles preparatòries privades, col·legis cars on els nois dels vuit als - catorze anys adquirien l'elevat nivell que s'exigia per entrar - a una Public School. La majoria d'aquestes escoles eren internats i els alumnes només podien anar a casa durant les vacances. No -

és difícil imaginar que, degut a la pressió constant i a l'ambient competitiu que es produïa en aquest centres, els recursos pedagògics de la majoria dels mestres es reduïen a l'amenaça constant, la por i el càstig físic. Aquells noiets portaven una vida totalment espartana i sense gaires alegries. Un company de curs d'Orwell, Cyril Connolly, escrigué un llibre de memòries ("Enemies of Promise") on relata amb una ironia brillant les seves experiències d'alumne a St. Cyprian i Eton. El mateix Orwell ^{en} en un assaig (1) - els seus anys a St. Cyprian d'una manera que sembla fins i tot excessivament cruel.

St. Cyprian era una d'aquestes escoles preparatòries privades. Quan Eric va entrar-hi només feia dotze anys que funcionava, però malgrat la seva breu història, ja era reconeguda com a una de les escoles privades millors i, també de les més snobs i més cares. La Sra. Blair va anar a Eastbourne, a la costa de Sussex, on estava situada l'escola i aconseguí que els directors (el matrimoni Wilkes) admetessin el seu fill el Setembre següent i pagant només la meitat de la mensualitat. Inqüestionablement, els directors van creure oportuna l'inversió en el jove Eric, que havia estat fins llavors un alumne notable i era, a més, un lector apassionat. Era molt probable que al cap de pocs anys aconseguiria superar les proves per entrar becat a Eton o Harrow. De manera que, encara que no pertanyia a la mateixa categoria social de la majoria dels altres alumnes, invertir la meitat de la mensualitat en aquell noieta podia representar ben aviat un considerable augment de prestigi per a l'escola.

Aquell Setembre, doncs, Eric, amb vuit anys acabats de fer, s'acomiadava a Londres dels seus pares i pujava al tren amb tota una colla d'altres noiets, que se sentien com ell desamparats i miserables, per incorporar-se a St. Cyprian. Tots els que han escrit memòries sobre aquells anys fan referència a l'estat de solitud i de constant ploriqueig en què es trobaven només arribar allà. Precisament, comentant les memòries d'escriptors que havien estat companys d'Orwell a St. Cyprian (2), Stansky i Abrahams afirmen "...aquells nois què eren capaços d'expressar la seva infelicitat sense inhibicions eren més afortunats que Eric Blair que, tot i ésser tan desgraciat com ells, no podia plorar essent com era massa vergonyós, massa reticent i massa orgullós". (3).

(1): "Such, Such Were the Joys", 1.946

(2): E.W. Meyerstein, Cyril Connolly, Cecil Beaton i Gavin Maxwell.

(3): P. Stansky and W. Abrahams, "The Unknown Orwell", Vegis Bibliografia.

El comentari resumeix amb molta exactitud l'estat d'opinió que existia entre els companys d'estudis d'Orwell, tant a St. Ciprian com a Eton.

Fos com fos, però, el jove Eric va pagar qualsevol possible deute que hagués conetret amb l'escola de St. Ciprian, ja que -- cinc anys més tard aconseguia la beca per entrar a Eton. Va haver d'esperar-se un trimestre, que passà a Wellington College, pel fet que no hi havien vacants, però finalment el maig del 1.917 va començar els seus estudis a Eton. Una vegada més, doncs, trobem al jove Eric barrejat amb nois més rics que ell.

A Eton va destacar com un especialista en les assignatures de ciències, cosa no excessivament admirada en aquella època, i era conegut com "l'ateu del grup". El seu tarannà de jove solitari, però amb aires de superioritat, el feren poc popular entre els companys d'estudi.

Tot i el "glamour" que envoltava l'educació a les Public School angleses de l'època, sembla que Orwell restà força impermeable a l'influència de l'educació Etoniana. Si exceptuem les cites en llatí, a vegades sorprenentment freqüents, a les crítiques literàries que publicava a diverses revistes, trobem pocs vestigis de l'educació típicament erudita que s'impartia a Eton. De fet, el propi Orwell parla d'ell mateix com d'un home que ha rebut una "pobre educació" ("Shooting an Elephant, 1.950), i responent a un questionari manifesta: "vaig ésser educat a Eton, -- 1.917-21, ja que havia tingut la sort d'obtenir una beca, però no vaig treballar gens i vaig aprendre-hi molt poca cosa, i no crec que Eton hagi estat una important influència formativa en la meua vida" (4). Aquesta indiferència cap una Public School per part d'un ex-alumne escriptor és una actitud molt efectiva i que devia provocar una considerable irritació.

Cal no oblidar, de totes maneres, que el 1.917 era el tercer any de la guerra a la qual s'havien allistat voluntaris molts nois dels cursos superiors als d'Eric (5) i que, per altre banda, una característica d'Eton d'ençà l'inici de l'imperi, a mitjans del s. XIX, havia estat una constant exaltació del patriotisme i de l'honor que significava poder morir per l'imperi.

(4): Collected Essays, Journalism and Letters, Vol 2, p.23, London 1.968.

(5): Hi ha qui diu que l'heroica conducta d'Orwell a la guerra espanyola, el 37, va servir d'alguna manera per cicatritzar l'humiliació de no haver pogut intervenir a la 1ª guerra mundial degut a la seva curta edat, mentre companys d'Eton només una mica més grans que ell morien continuament al f/

És per aixó que no sorprenen les declaracions d'Orwell en la mort del jove John Cornford al front d'Osca (6): "El jove comunista que morí heroicament a les Brigades Internacionals, era Public School fins a la mèdula" ("My Country Right or Left", 1.940). L'herocitat i patriotisme intrínsecs en el poema del jove Cornford, tenen una simptomàtica similitud amb el primer treball, - ple d'un encès patriotisme, publicat per Orwell al "Henley and South Oxfordshire Standard" (2 d'octubre de 1.914):

Awake! Oh! you young men of England,
For if, your country's in need
You do not enlist by the thousand,
You truly are cowards indeed. (7).

Amb tot, no cal dir que aquest patriotisme tan tradicionalment Etonià, Orwell l'adquirí lluny de les Public Schools angleses.

L'estiu de 1.921, Eric ja tenia divuit anys i començava a ser hora de decidir què havia de venir després d'Eton. Lògica - ment, i seguint la teoria de l'escola, no hi havia massa dubtes: aniria a la Universitat. Aixó era el més corrent. Del seu grup (els que van entrar amb ell a Eton el 1.916) onze decidiren a - nar a Oxford o Cambridge. Dels tres que quedaven dos es dedica - ren a negocis familiars, que és el que, d'alguna manera, també va fer Eric Blair, el tercer.

En efecte, Blair va veure's privat d'una educació universi - taria (8), per dos factors fonamentals: 1) no en tenia ganes; i 2) econòmicament hagués estat un problema de difícil solució. L'ú - nica possibilitat era que aconseguís una beca important, però da - vant les seves actituds en els últims anys i, sobretot, davant - el manifest desinterès que Eric mostrava cap a la vida acadèmi - ca i l'erudició, els seus tutors ja advertiren que les posibili - tats d'aconseguir-la eren remotes, per a no dir nul·les.

Així les coses, el desembre del 1.921 va deixar Eton per - sempre, però afanyem-nos a dir que Eton no el va pas deixar a - ell. Evidentment, vulgués o no, Blair va portar per sempre més - l'etiqueta de la Public School. Una marca que es distingia per les maneres segures i d'una certa autoritat que diferenciaven palesament un jove "educat com cal" d'un jove normal i corrent.

(5) /front. En una carta a Richard Rees, explica que "tota la - nostra generació ha quedat marcada per la frustració de - no poder lluitar al front".

(6): Autor del poema "Before the Storming of Huesca".

(7): Desvetllen! Oh! joves d'Anglaterra/Que si quan el vostre - país us necessita/No us allisten a milers/soa, en veritat uns covards.

En tot cas, el fet de que Eric no anés a l'universitat fou una part decisiva i diria que positiva, en la configuració del futur escriptor.

2.

Els companys d'Eton no van quedar tan sorpresos que Eric no anés a l'universitat, com del fet que escollís una alternativa tan inesperada. Si bé per motius ben diferents, Eric i els seus pares van posar-se ràpidament d'acord: entraria a la Policia Imperial Índia. Pel jove i inexpert "Old Boy" els prospectes d'embarcar-se cap a l'est, a la Índia, Birmània... tenien un deix romàntic i fantasiós. Recordem que fins a quatre anys havia viscut a la Índia i que, evidentment, el "Kim" de Kipling fou un dels seus llibres preferits d'infantesa. Per altra part, no sembla que Eric entengués o tingués cap idea clara sobre el que significava esdevenir un oficial de la Policia Imperial Índia, ni quina mena d'exigències comportaria la seva nova feina.

En canvi, és fàcil d'imaginar que els motius dels seus pares eren bàsicament realistes i plens de consideracions pràctiques i assenyades: havia acabat l'escola, tenia divuit anys, no havia manifestat interès per cap altra activitat professional, + tindria un sou fixe i permanent, hi havia una tradició familiar etc., etc. Evidentment l'única consideració que els pares d'Eric i ell mateix - oblidaven era la de pensar si aquesta carrera aadeia amb el temperament i el caràcter del jove Etonià. Ignoraven, de fet, la qüestió crucial. En efecte, tal com van poder adonar-se més tard, treballar d'oficial de policia al servei d'un imperi era per Eric Blair una activitat que traïa la seva pròpia natura.

En fi, un cop ^{superats} els exàmens d'admissió, Eric fou destinat a Birmània. De la seva promoció només hi foren destinats ell i dos més. El 22 d'octubre de 1.922 s'embarcava al S.S. Herefordshire, direcció Rangun. Les seves úniques experiències fins a llavors havien estat simplement les d'un escolar educat en llocs privilegiats que havia tingut per companys nois provinents de l'aristocràcia i l'alta burgesia. El seu desconeixament de les classes humils i treballadores era absolut. Només d'arribar a Rangun, però, va començar a adonar-se de quina manera es mantenia des de la base el gloriós imperi britànic.

(8)/Tan ppivat com Dickens, Virginia Woolf, Hemingway...

Efectivament, acabaven d'anclar al port de Rangun quan una colla de nadius comandats per un sergent blanc va començar a descarregar i transportar l'equipatge. Un d'ells anava d'un can^utó a l'altre, aclapant per la pròpia debilitat i el pes d'una enorme maleta metàl·lica. Quan el sergent se'n adonà, li ventà - una guitza al còl tant imponent que home i maleta rodolaren per terra. Blair que presenciava l'espectacle des de coberta, enmig d'altres passatgers la major part dels quals eren dones, pogué observar les veus d'assentiment i aprovació que provocà l'acció del sergent. En definitiva, tots coincidien que a "gent d'aquella mena" calia tractar-los així.

Al jove Blair li xocà, no només la brutalitat física del sergent, sinó la freda reacció dels seus companys passatgers, fins i tot les dones, com si aquella desgraciada criatura no fos suficientment humana per merèixer ni que fossin unes paraules de compassió. No cal imaginar com s'haurien indignat si el sergent - arriba a engegar la puntada de peu a un gos!.(9)

De totes maneres, ni aquest ni altres incidents havien de produir canvis radicals en el pensament i les activitats d'Eric. En tot cas, més tard, va fer-ne un ús específicament literari. No més la total experiència de Birmània podia provocar una crisi - seriosa en la personalitat del jove, i per tant, un canvi de vida. Fou necessari l'efecte acumulatiu de cinc anys al servei de l'Imperialisme, perquè aquest Imperialisme li arribés a produir fàstic.

De la llarga història de les relacions Anglo-Birmaneses, Eric en va viure un dels períodes de més tensió a Birmania. Des del 1.752 en què s'establiren els primers contactes britànics amb el rei de Birmania fins el 1.948 en què l'últim governador anglès marxava del port de Rangun, els anglesos i Birmanesis foren amics fins al 1.919 i mers oponents polítics després del 1.930, però des del 1.919, any que s'aprovà el Government of India Act(10), fins el 1.930, en què esclatà una rebel·lió de pagesos contra l'intervenció britànica, anglesos i birmanesos foren enemics rabiosos. Eric, per tant, visqué uns anys de tensions i malestar, durant els quals pogué sentir en la seva pròpia pell - l'odi i el menyspreu que el poble birmanès sentia cap als oficials britànics. Aquesta situació plantejava, naturalment, moltes dificultats i entrebancs a la Policia Imperial, que tenia com a conseqüència un sentiment d'odi perfectament recíproc.

(9): Orwell, "Notes on the Way", Time and Tide, 30 Març 1.940

(10): Segons aquest decret Birmania es convertia en una simple província d'Índia

El mateix Orwell, explicà més tard com ell, al mateix temps ^{que} s'a-
donava de la inhumana explotació i la bestiesa, en general, en -
què consistia la seva feina, sentia tot sovint un odi profund cap
als nadius que amb les seves queixes i protestes li dificulta -
ven les activitats rutinàries, pròpies d'un funcionari anglès des -
tacat a Birmània.

Fos com fos, l'estiu del 1.927 marxava de Birmània per dis-
frutar, en principi, d'un permís, però ja determinat a no tornar-hi.
La determinació de deixar la Policia Imperial va estretament lli-
lligada a la determinació d'esdevenir un escriptor. Finalment -
doncs, trobem un jove madur i amb suficient iniciativa per a es-
collir el camí que més li agradava. Eric Blair està a punt de -
convertir-se en George Orwell.

3.

A finals d'agost d'aquell any retornava a Anglaterra per -
retrobar la seva família a Southwold. Els comunicà la seva deci-
sió de deixar la Policia Imperial amb el simple pretext de "vo-
ler dedicar-se a escriure". Naturalment la notícia, que de cap -
manera podien preveure els seus pares, provocà una reacció fami-
liar plena de serioses objeccions. L'ambient de tibantor que va
crear-se a la casa, augmentà les ganes de marxar-ne que Eric ja -
tenia. Acabat l'estiu, es traslladà a Londres amb la intenció d'
iniciar la seva carrera literària. Va posar-se immediatament en
contacte amb Ruth Pitter, una antiga amiga de la família que ha-
via publicat una pila de llibres de poesia en els darrers anys
i que començava a ser considerada una poetessa de gran qualitat.
Miss Pitter va aconseguir-li una habitació al seu mateix barri
(el nº 10 de Portobello Rd. a Notting Hill Gate).

Sol a Londres, amb una habitació pròpia-no cal dir que for-
ça diferent del seu Dak Bungalow a Birmània-, sense rebre ordres,
consells o suggeriments de ningú, l'home se sent per primera ve-
gada enterament alliberat de les institucions que fins aquell -
moment l'havien controlat d'una manera o altra. Ni família, ni E-
ton, ni policia. Només ell i una obstinada voluntat d'escriptor.

Començava escriure. Miss Pitter era l'única persona a qui
solia ensenyar els escrits i poemes que ella comentava i criti-
cava oportunament. La primavera de 1.928 Eric marxà a París.
D'aquest primer període a Londres no ha quedat pràcticament res
publicat. En tot cas, els dos temes fonamentals que preocupen -

Eric Blair, des del seu retorn a Anglaterra fins el gener del 1.933 (11), són la lluita constant per convertir-se en un escriptor i una mena de necessitat d'expiar el complex de culpabilitat que sentia per haver estat sevint a la Policia Imperial. Els dos temes acabarien per fusionar-se, i és d'aquesta fusió - que surten els seus primers treballs significatius: "A Hanging", l'únic escrit important signat Eric Blair, i "Down and Out in Paris and London", el primer llibre signat George Orwell.

A Londres, el jove aprenent d'escriptor intenta alliberar-se del sentiment de culpa que tregina des que ha arribat de Birmanïa. Ho veu molt clar, allà els birmanesos eren els oprimits i els anglesos els seus opresors. A Anglaterra els opprimits són els pobres. Blair vol quedar amb la consciència neta. Si anés a viure amb els pobres, amb els miserables, si l'acceptessin com a un d'ells, purgaria d'alguna manera els seus, diguem-ne, pecats - d'Imperialista. Aquesta idea, a més la curiositat del jove escriptor a la recerca de materials pels seus escrits, és el que el porta a disfressar-se de pobre mendicant i anarse'n al East End de Londres on malviuen en unes condicions increïblement precàries una bona colla de parats, alcohòlics, vagabunds i desvalguts. L'excentricitat que suposa tenir un "trajo de pobre" per anar de visita als barris més miserables i després escriure el que s'ha observat, té una indubtable tradició en la història literària anglesa. Per unes raons o d'altres, R.L. Stevenson, Conan Doyle, Oscar Wilde, o Jack London - autor d'un dels llibres més admirats d'Orwell, "The People of the Abyss" - havien utilitzat el mètode de la disfressa amb la intenció de reunir materials per als seus llibres.

A la primavera següent, Eric Blair, com havien fet tants joves escriptors abans que ell, se'n va a viure a París. Arriba a la capital francesa un any abans de la gran depressió econòmica del 1.929. La majoria de poetes, pintors i novel·listes que invadiren París durant la dècada dels 20 comencen la retirada. Blair visqué a París uns divuit mesos i entre altres coses tingué l'oportunitat de passar d'ésser un observador de pobres a ésser un pobre ell mateix. El febrer agafà una pneumònia i hagué de passar unes setmanes a l'hospital Cochin. Va treballar deu setmanes rentant plats en un hotel de luxe i a finals d'any va retornar a Anglaterra. Malgrat les condicions en què vivia, durant aquells mesos va produir una quantitat d'escrits que testimonien la seva decidida voluntat d'escriptor.

(11): Data de l'aparició del seu primer llibre.

Blair havia de convertir-se en un escriptor d'un estil gairebé oposat al més corrent entre els autors que vivien a París en aquella època. Com afirma Raymond Williams, "... va escollir el contingut abans que la forma, l'experiència abans que les paraules; va esdevenir l'escriptor socialment conscient dels anys 30, més que no l'escriptor estètic dels anys 20". Com el mateix Orwell deixa ben clar en el primer dels textos (12) això fou degut a les circumstàncies que envoltaren l'època que li toca de viure. Per al seu gust hauria estat un escriptor amb més preocupacions estètiques que no socials.

De retorn a Anglaterra, Blair s'instal·là a casa dels seus pares, a Southwold, on passava la major part del temps escrivint. Sovint, però, continuava anant a passar uns dies entre rodaments o visquent temporades curtes als barris obrers londinencs. No hi ha dubte que totes aquestes experiències les utilitzà, com ho prova el seu primer llibre publicat. Tot amb tot, també és cert que Blair mai fou acceptat del tot en els ambients que freqüentava. Tots els herois de les seves novel·les són personatges que intenten fugir d'un medi opressiu, però que fracassen en el seu intent. Mai són totalment reabsorbits per la comunitat a la qual pretenien integrar-se. Resten marginats. La pròpia vida d'Orwell és la història d'una marginació sistemàtica. Aquesta primera etapa de la seva vida queda molt ben il·lustrada amb la frase, breu i aguda, de Francis Hope: "El jove Eric fou un noi pobre a Eton i un Etonià entre els pobres" (13).

En fi, la qüestió és que a l'octubre del 1.930 Blair havia completat una primera versió de "Down and Out in Paris and London", i l'any següent havia començat "Burmese Days". El 1.932 - el primer llibre fou rebutjat per dos ^{editors} ~~escriptors~~, per Jonathan Cape i més tard per T.S. Eliot de ^{and Faber} Faber. Blair, sense un ral i convençut del seu fracàs després de cinc anys d'haver orientat tota la seva vida vers l'idea d'esdevenir escriptor, agafa -de mala gana- una feina en una petita escola privada dels afores de Londres. L'home sent el desencant i el desànim de veure que els ~~seus~~ projectes que tenia no arriben a realitzar-se, i ell mateix es convenç que el llibre no té cap valor.

(12): "Perquè escric".

(13): a l'assaig de F. Hope a "The World of George Orwell".
Vegis Bibliografia.

Malgrat tot, però, no deixa d'escriure. El manuscrit que li havia tornat el poeta, T.S. Eliot, està en mans de Mabel Fierz, una vella amiga, a qui Blair va confiar el manuscrit perquè el llegís i després el cremés si li venia de gust. Afortunadament, Mrs. Fierz és una dona tossuda i no té ganes de cremar res. Gràcies a les seves gestions, el 9 de gener de 1.933, l'editor Victor Gollancz publica "Down and Out in Paris and London". Blair, que no tenia cap esperança que el llibre es publicués, ratifica la seva opinió que el llibre és dolent i que no se'n sent gens orgullós. És per aquesta raó que demana que es publiqui amb un pseudònim. Envia una llista de possibles pseudònims (p.S. Burton, Kenneth Miles, George Orwell i H. Lewis Allways) als editors perquè ells mateixos escollissin, si bé manifesta una certa preferència pel tercer. Gollancz publica el llibre amb el pseudònim de George Orwell. Eric Blair inicia, per fi, una fecunda carrera literària.

El llibre va obtenir crítiques abundants i favorables i, essent com era^{va} autor desconegut, va aconseguir un nombre de vendes molt considerable (14). A "Down and Out ..." Orwell ens mostra el món més sordid de París i Londres. Dels seus contactes i vivències amb el "lumpenproletariat" en surt una narració viva, il·lustrada amb una successió de retrats curiosos i un gran nombre de comentaris pràctics sobre la vida del desarrelat. A vegades, sembla que Orwell hagués volgut escriure una guia per vagabunds.

A l'any següent publica "Burmese Days", una narració entre Kiplingnesca i de denúncia dels cinc anys que passà al servei de la Ràlia Imperial. La novel·la és una denúncia de la hipocresia i les tensions que dominaven la difícil relació entre birmanesos i anglesos. Orwell no trobà cap editor que s'atrevís a publicar-ho i, "Burmese Days", hauria de sortir a New York l'octubre del 1.934, editat per Harpers.

Malgrat el relatiu èxit d'aquestes primeres publicacions, s'ha d'anar mantenint fent crítiques de llibres (15) i periodisme per algunes revistes i, sobretot, gràcies a les classes que dona a escoles privades. Precisament la seva següent novel·la, "A Clergyman's Daughter", conté unes visions horripilants d'aquest tipus d'escoles.

(14): A finals del mateix mes se n'havia de fer una reimpressió.

(15): Especialment a "The Adelphi", revista editada pel seu amic Sir Richard Rees.

La protagonista és una mestra, filla d'un clergue, que viu horritzada per l'idea del sexe i del món en general, però que intenta d'entrar en contacte amb aquest món que li és esguerp. La noia acaba per perdre la memòria i, per tant, la pròpia identitat. El llibre segueix ^{els mètodes} convencionals de la picaresca. Són, simplement una sèrie d'aventures que ocorren a l'heroïna mentre va anant - d'un lloc a l'altre.

El llibre fou publicat el 1.935 i el mateix Orwell el considerà la seva pitjor novel·la. A part que no la va incloure en les llistes d'obres publicades, sembla que durant una època es dedicava a cremar-ne les còpies que en trobava.

L'any següent publica "Keep the Aspidistra Flying". Aquí - l'escriptor intenta descriure les frustracions de Gordon Comstock, un jove solitari amb aficions literàries, però que mancat - de recursos econòmics i per tant de temps per escriure, ~~no~~, no pot tirar endavant les seves ambicions literàries. L'home, com també havia fet Orwell durant divuit mesos, es posa a treballar de dependent a una llibreria, després d'haver renunciat a una feina - en una companyia de publicitat. No cal dir que la nova feina es tà força més mal pagada - dues lliures a la setmana -, però Gordon ho fa amb la intenció de poder disposar de més temps per escriure. La misèria i estretor amb què ha de viure dominen els seus pensaments i és incapaç d'escriure res de bo. L'home viu enmig d'una confusió que no pot superar. Finalment, enamorat d'una noia, Rosemary, intenta culpar-la de tots els seus fracassos. La noia queda prenyada i decideixen casar-se. Gordon descobreix els ~~pl~~ - plaers de formar una família i la seguretat que dona tenir una casa ben moblada. L'Aspidistra, una planta quasi indestructible, és el símbol de l'hermetisme i el neguit de seguretat típics de la classe mitjana.

El juny del 1.936, Orwell es casa amb Eileen O'Shaughnessy, una mestra i periodista, i van a viure a Wallington, on viuen en una casa que fa a la vegada de botiga del poble. Aquesta fou, - sens dubte, una de les èpoques més felices de la vida de George Orwell.

Fins llavors, la seva reputació d'escriptor i periodista, es basava principalment en els seus relats d'ambients de pobresa i depressió. Les expedicions que feia, seguides de reportatges con - vinents, li havien donat una definida, per bé que limitada, identitat en el món literari. No és d'estranyar, doncs, que Victor Go

llancz, editor del Left Book Club, li fes un encàrrec molt d'acord amb les activitats previes d'Orwell. En efecte, Gollancz el convidà a fer un viatge per una de les zones més depressives de la Gran Bretanya amb l'objectiu de narrar després tot el que hagués vist. El resultat de l'encàrrec fou "The Road to Wigan Pier". El llibre quedà clarament dividit en dues parts. En la primera, Orwell descriu la mena de vida que porten els treballadors, especialment miners, amb qui va intentar de conviure durant el seu viatge. La segona part del llibre, que conté moltes dades autobiogràfiques, és un assaig sobre el sistema de classes i el socialisme, que constitueix el punt de partida i la primera afirmació de la posició política d'Orwell. A part del rebuig de l'imperialisme - ja prou manifest - i del sistema de classes, hi afegeix ara, uns conceptes de clara identificació amb les definicions socialistes d'igualtat i llibertat.

En conjunt, el llibre fou durament criticat. Les crítiques van centrar-se bàsicament en el fracàs d'Orwell a l'hora d'establir un contacte real amb la classes treballadores, que era el propòsit del viatge, i en "ridícula i exagerada humilitat que Orwell sent davant els treballadors. En un moment del llibre afirma, "si hi ha un home respecte al qual em sento realment inferior, aquest és un miner". Per altra part, el que va irritar a molts - lectors fou la segona part - recordem que era un encàrrec del Left Book Club -, on al mateix temps que defensa teòricament el socialisme, ataca la majoria de moviments socialistes organitzats i, especialment, a diversos tipus de "socialisme anglès".

De tota manera, Orwell era un home d'acció i quan el llibre sortia a la venda, el seu autor ja no podia intervenir en les polèmiques. Havia vingut a Barcelona.

4.

Els textos d'Orwell que segueixen, juntament amb el ben conegut "homenatge a Catalunya", cobreixen d'una manera global la visió i opinions que l'escriptor va tenir respecte a la guerra civil. Aquests escrits també expliquen detalladament les circumstàncies que portaren a Orwell a lluitar amb les milícies del P.O.U.M.

Orwell, com a membre del P.O.U.M., va trobar-se implicat en una mena de guerra civil dins la guerra civil. El P.O.U.M. fou -

declarat ~~l~~legal i ell, que com a record del front portava una bala feixiste al coll, és acusat de traïdor, feixista i mil coses més. Com els altres membres del partit és perseguit i s'ha d'amagar per poder fugir. Aquest fets li obren els ulls a moltes coses. S'adona que els comunistes, que lluiten com ell contra el feixisme, manipulen desvergonyidament la veritat per raons "d'estrategia política"; El famós slogan comunista "primer la guerra, després la revolució" li sembla una tactica més per esclafar els guanyys que fins llavors havien aconseguit els treballadors. Preveu que els comunistes, un cop guanyada la guerra, anirien deixant la revolució per un etern "més endavant", i que en lloc del socialisme implantarien un totalitarisme col·lectiu - amb un control absolut dels mitjans d'informació que convertiria la propaganda en veritat i la història en un reguitzell de mentides. Després de les seves experiències personals, ell es decanta per un altre slogan, "la guerra i la revolució són inseparables". Sigui com sigui, la guerra es va perdre al capdevall i no podem saber quina postura era la més correcta. El dilema resta obert.

El que cal remarcar aquí, és l'influència que tots aquests esdeveniments tingueren en la personalitat de l'escriptor i, - com a conseqüència, en els llibres posteriors a la guerra espanyola.

Abel de la publicació d'"homenatge a Catalunya", i després de diversos articles que diaris i revistes d'esquerrres es neguen a publicar, Orwell es converteix en el centre d'una aspra controvèrsia. Una vegada més - com de costum - se sent un perfecte "outsider". Rebutjat per les dretes per raons obvies, és mal vist per l'esquerra ortodoxa que veu com les seves denúncies poden ésser utilitzades oportunistament per les forces reaccionàries. És tractat de "liberal" "perfeccionista ridícul", "petit burgès"...

L'home queda envaït per un estat de decepció i profund pessimisme. El respecte a la veritat està desapareixent del món. Malgrat tot, les experiències al Front d'Aragó i a Barcelona l'acaben de convertir en un socialista convençut. En una carta - que el 8 de juny de 1.937 envia, des d'un hospital de Sarrià, al seu amic Cyril Connolly diu "he vist coses maravolloses i, per fi, crec realment en el socialisme, cosa que mai havia fet abans. En general, encara que em sap greu no haver vist Madrid, estic -

content d'haver estat en un front comparativament poc conegut, entre anarquistes i gent del P.O.U.M., en lloc d'estar a les brigades internacionals, on hauria anat a parar si hagués vingut amb credencials del C.P. en lloc de les del I.L.P." (16).

Tot el que veu a Espanya li serveix de primera reflexió i punt de partida per les dues obres que el van convertir en un autor mundialment conegut "la revolta dels animals" i "mil nou-cents vuitanta-quatre".

5.

El març del 1.937, mentre era al front va publicar-se "The Road to Wigan Pier", i l'avril de 1.938 aparagué "homage to Catalonia", amb el qual, Orwell completava la ruptura amb l'esquerra ortodoxa.

De retorn a Anglaterra volia marxar de nou, ara a l'India per escriure un nou llibre, però va tenir una tuberculosi a finals del mateix any, que el va retenir en un hospital fins acabat l'estiu. Després, per recuperar-se de l'enfermetat, va anar a passar l'hivern al Marroc. Allà escrigué la quarta novel·la, "Coming Up for Air". El protagonista, George Bowling, és un home de mitjana edat, grassonet i sensual, que viu en una població totalment industrialitzada, lletja i bruta. Guanya uns diners a les juguesques de cavalls i decideix de gastar-los en un viatge al poblet de la seva infantesa, on intenta recordar els moments més feliços de la seva vida. Quan arriba al poblet, però, ja res no és igual com uns anys enrera; fins i tot una profunda cisterna que recordava amb especial interès, i que havia nodrit les seves millors fantasies d'infant, ha quedat convertida en una fossa d'escombreries... La novel·la és molt pessimista i poc convincent. Massa sovint la veu de George Bowling sembla més la del propi Orwell, que no la d'un agent d'assegurances de quaranta-cinc anys.

Orwell viu un període de desesperació quasi total. Quan torna a Anglaterra escriu alguns dels assaigs més coneguts, sobre Dickens, sobre revistes juvenils, "Inside the Whale" - on fa entusiastes elogis de l'obra de Henry Miller -, etc.... Esclata la 2ª guerra mundial i Orwell que ja n'havia predit la possibilitat (16): C.P. Communist Party; I.L.P., Independent Labour Party.

litat anys enrera, vol participar-hi activament, però degut al seu estat físic se'l considera inútil. El maig del 1.940 es trasllada a Londres i l'agost del 41 s'incorpora als serveis de l'est de la B.B.C. com a productor de programes a la secció de la Indústria. Continua amb aquesta feina fins a finals del 1.943. Aquest anys fou molt important per diverses raons. El març morí la seva mare, va deixar la B.B.C. per treballar d'editor literari del "Tribune", va dedicar-se regularment a la crítica literària i, sobretot, va començar a escriure "la revolta dels animals". L'obra quedà enllestida el febrer del 1.944, però diverses editorials es negaren a publicar-la per raons polítiques. Finalment, el llibre sortia l'agost del 45, a punt d'acabar-se la guerra.

"La revolta dels animals", és una fàbula que protagonitzen els animals d'una granja. Guiats pels porcs, els demás animals fan la revolució i s'apoderen totalment de la granja, desterrant-ne l'amo que els esclavitzava. De mica en mica, però els porcs, utilitzant tota mena de demagògies, van agafant els costums de l'antic amo i acaben per explotar els altres animals tal com sempre havia fet el propietari de la granja. L'eslogan "Granja dels animals. Tots els animals son iguals" és finalment substituït pel més convenient "Granja dels Animals: tots els animals son iguals, però alguns son més iguals que els altres". És el fracàs d'una revolució que havia començat amb uns ideals justos i molt d'entusiasme. Obviament, Orwell satiritza el procés polític a l'Unió Soviètica. Com afirmà el professor Geoffrey Best (17), "molt possiblement no hi ha hagut en els darrers cent cinquanta anys cap altre obra a Europa i als Estats Units, que hagi influenciat tant les actituds polítiques de la gent del carrer com "la revolta dels animals". Efectivament, moltes idees i conceptes versats en el llibre d'Orwell han esdevingut, sobretot als països de parla anglesa, expressions corrents del llenguatge popular.

"La revolta dels animals", malgrat la seva simplicitat (18), és l'obra mestra de George Orwell. Com diu ell mateix en un dels textos que segueixen (19), és la primera vegada que aconseguí de fusionar l'art amb la intenció política.

(17): "Orwell and war", conferència del 23 de juliol de 1.975 a la Universitat de Londres.

(18): Igualment que les sàtires de Swift, el llibre té un gran èxit entre la mainada. A Anglaterra s'utilitza freqüentment com a llibre de lectura escolar.

(19): "Perquè escric."

La intenció política hi és clara, i l'art és conseqüència de la frescor de la narració i de la naturalitat amb què l'autor fa actuar als animals que protagonitzen aquesta brillant paràbola política. Cal no oblidar, que els animals i les feines de pagès foren una constant passió en la vida d'Orwell.

El llibre constituí un extraordinari èxit comercial i va significar el final de les preocupacions econòmiques que mai l'havien abandonat des que decidí dedicar-se a escriure. El 1.944 ell i la seva dona van adoptar un fill, però el març del 1.945 la seva dona, Eileen, moria en una operació quirúrgica. Orwell es va fer càrrec del nen ~~a final~~ i a finals d'aquell any va fer el primer viatge a l'illa de Jura, prop de la costa escocesa, on s'instal·là el 1.946 amb la seva germana Avril. Anava a passar els hiverns a Londres, però la tuberculosi el va tornar a atacar i va entrar en els darrers anys de la seva vida enmig d'una malaltia contínua i dolorosa. Durant aquest anys escrigué "mil nou-cents vuitanta-quatre".

La novel·la és la versió que Orwell dona del futur que espera l'humanitat. L'escenari és Anglaterra, coneguda ara com a una part d'Oceania. Una guerra inacabable i sense sentit enfren- ta Oceania, aliada amb Asia Oriental, contra Euràsia. El món ha quedat reduït a tres grans blocs que estan en guerra permanent, si bé les aliances entre ells van canviant periòdicament. És molt clar que només quatre anys abans Oceania estava aliada amb Eurasia contra el comú enemic, Asia Oriental. Al final del llibre la situació s'ha tornat a capgirar. En realitat, si exceptuem les notícies constants de glori-oses victòries o dràm- tiques derrotes, que el Ministeri de la Veritat s'encarrega de- divulgar, no passa gaire res. Això sí: la vida es torna cada dia més sòrdida, més magra, les cases són cada cop més brutes i més- plenes de gent, el menjar empitjora progressivament. L'única - distracció que diàriament permet la gent evadir-se dels seus - sofriments són els dos minuts d'odi. En aquest dos minuts la - gent es desfoga cridant i insultant amb tota la força la figu- ra mítica de Goldstein (una mena de cap de l'oposició contra el Gran Germà que de fet ja no existeix. El personatge està cla- - rament inspirat en la figura de Trotsky i el seu conflicte amb Stalin). Tot és controlat pel Partit, que és a la vegada contro- lat pel partit intern. Els tres eslògans del partit són "La gue- És Pau", "Llibertat És Esclavitud", "Ignorància És Força".

El govern està concentrat en quatre ministeris: el ministeri de la Veritat, que té cura de la propaganda i de la creació d'un nou llenguatge, Novoparla, que evitarà a l'individu tota mena de divergències ideològiques, el ministeri de l'Amor, que gràcies a la temible Policia del Pensament manté la llei i l'ordre, el ministeri de la Pau, que s'ocupa de la guerra, i el ministeri de l'Abundància, que estableix els racionaments procurant que tothom disposi únicament del més essencial per a sobreviure.

Winston Smith, l'heroi, treballa en el ministeri de la Veritat. La seva feina consisteix bàsicament en anar escrivint la història de manera que sempre lligui amb les prediccions del Partit, i a fer desaparèixer dels diaris, arxius, etc. els noms de persones que per una o altra raó s'han "vaporitzat". L'home està secretament en revolta contra el Partit i contra la miserable vida que porta. D'amagat, intenta conservar un diari on va escrivint els seus pensaments i sentiments. La cosa és perillosa ja que totes les habitacions ténen unes pantalles de televisió a través de les quals es pot observar qualsevol acció. Winston, a més, es permet la bogeria de sentir-se atret per una jove que treballa a un altre departament del ministeri.

Un dia la noia li fa arribar un troç de paper amb la frase "t'estimo". Aconsegueixen passar un dia junts i, gràcies a l'habilitat de la noia, fan l'amor a l'aire lliure. Les relacions sexuals tenen funcions estrictament reproductives i trobar-hi plaer era un delictes. A partir d'aquell dia van concertant trobades i finalment lloguen una petita habitació sobre la botiga d'un vell antipuari. Aquí, coaspiren contra el Partit i, creient que un altre company de treball -un cap de departament anomenat O'Brien-, és també un revolucionari, confien en ell. Dissortadament O'Brien resulta ésser un membre del Partit Intern i Winston és empresonat i torturat bestialment fins que no li queda cap mena de resistència, física o moral, i se'l considera "curat", convençut, ara ja, que estima al Gran Germà. Finalment denuncia la noia, Julia, que de totes maneres i amb l'ajut d'unes subtils tortures ja l'havia traït a ell.

La novel·la, sobretot per qui ha viscut sota governs totalitaris i repressius, no ens sembla gens ~~un~~ llibre de ciència-ficció. Es tracta, més aviat, d'un avís. L'avís desesperat d'un home malalt i decebut. Potser gràcies a avisos com el d'O

well, aquest any 1.984 no arribarà mai. El primer títol que ell havia proposat pel llibre era "The Last Man in Europe" (l'últim home a Europa). L'esgarriós pessimisme que envaïa Orwell, el va portar a fer d'aquest "home últim", un Winston feble, desvalgut i amb una marcada incapacitat per estimar profundament Júlia. Sortosament, Orwell s'equivocava pensant que pel 1.984 tothom seria covard, espia o traïdor. Continuament podem constatar actes de solidaritat i rebel·lió contra sistemes establerts. Molt sovint aquets actes són esclafats, però la història ens demostra que allà on hi ha repressió, tard o d'hora, hi ha revolució. Per altre banda, Orwell tampoc podia oblidar que en un món brut i repressiu també hi ha formes de resistència personal molt més profundes que l'"affair" temporal de Winston i Júlia.

El Juny del 1.949 es publicava a Londres i a Nova York "Mil nou-cents vuitanta quatre". El setembre es complicà la seva enfermetat i fou traslladat al University College Hospital de Londres. Un mes més tard es casava amb Sonia Brownell, periodista de la revista "Horizon", i amb la qual havia tingut freqüents contactes d'ençà del 1.945. El 21 de juny de 1.950, com a conseqüència d'una hemorràgia, moria de tubercu^losi pulmonar. Encara no tenia 47 anys.

Orwell fou un home amb moltes contradiccions i amb greus crisis d'identitat, resultat inevitable d'haver assumit, contínuament, papers gaire bé irreconciliables: oficial a la Policia Imperial, Etonià enmig de pobres, milicià revolucionari, intel·lectual desclassat. . . , però com afirma Raymond Williams, "No arribarà mai un temps en què podem desentendre'ns de la seva franquesa, la seva energia, la seva voluntat de participar" i afegeix, "...la lluita en què va participar i de la qual va desesperar ha estat renovada, s'ha estès, i ha guanyat molt de terreny nou. El que cal fer amb la seva obra, amb la seva història, es llegir-la, no imitar-la" (20)

M.B.

Els Textos.

"per què escric", el primer dels textos, serveix una mica d'introducció als altres tres ja que a part de les referències concretes a la guerra civil espanyola, Orwell hi exposa la seva teoria literària particular. Ell, degut a l'època que li va tocar de viure, hagué d'escriure una literatura lligada a la vida i als fets històrics i polítics que agitaven el seu temps. Aixó justifica l'antèior introducció, fonamentalment biogràfica, a la personalitat d'Orwell.

Fou publicat l'any 46, és a dir, quan ja havia publicat "La revolta dels animals" i ja era, per tant, un escriptor consagrat. És un assaig dels més coneguts i citats d'Orwell.

Els altres tres assaigs ("rememorent la guerra civil espanyola", "Cantant les veritats sobre Espanya" i "Notes sobre les milícies del P.O.U.M.") vénen a completar pràcticament la seva obra referent a la guerra civil, iniciada al nostre país amb la publicació d'"Homenatge a Catalunya". Tots tres foren escrits durant la guerra o pocs anys després, de manera que, a part del seu interès general, són documents de gran valor per qualsevol historiadore de la guerra civil. La visió d'Orwell, forçosament parcial i mancada de perspectiva històrica, constitueix l'indispensable opinió d'un testimoni.

Les traduccions s'ha fet a partir dels textos apareguts a "The Collected Essays, Journalism and Letters of George Orwell" - (4 volums), editat el 1968 a Londres per Sonia Brownell i Ian Angus.

PERQUÈ ESCRIC

Des de molt petit, potser de l'edat de cinc o sis anys, sabia que quan fos gran seria un escriptor. Entre els disset i els vint-i-quatre anys vaig provar de treure'm l'idea del cap, però ho vaig fer amb el coneixament que estava ultratjant la meua veritable natura i que més tard o més d'hora acabaria per dedicar-me a escriure llibres.

Era el segon de tres germans, però tots tres ens portàvem cinc anys, i fins a l'edat de vuit anys pràcticament no havia vist el meu pare. Per aquesta i altres raons em trobava un xic sol, i aviat vaig crear-me unes maneres desagradables que van convertir-me en un noi impopular durant la meua vida de col·legial. Tenia el costum del nen solitari que s'inventa històries i manté converses amb persones imaginàries, i em sembla que des d'un bon començament, les meves ambicions literàries van barrejar-se amb el sentiment d'estar isolat i d'ésser menyspreat. Sabia que tenia facilitat a l'hora de fer servir paraules i un poder per afrontar els fets desagradables, i creia que això creava una mena de món privat en el qual em podia sentir justificat del meu fracàs en la vida de cada dia. No obstant, la quantitat d'escrits seriosos-és a dir, que intentaven ésser seriosos- que vaig produir durant la meua infantesa i primera adolescència, no arribarien a mitja dotzena de pàgines. El meu primer poema el vaig dictar a la meua mare quan tenia quatre o cinc anys. No en puc recordar res, llevat que tractava d'un tigre i el tigre tenia "les dents com cadires", una frase prou bona, però imagino que el poema era un plagi del "Tigre, Tigre" de Blake. Als onze anys, quan va esclatar la guerra del 1.914-18, vaig escriure un poema patriòtic que va sortir al diari local, com un altre, que vaig escriure dos anys després, en la mort de Kitchener.

Quan era una mica més gran, de tant en tant escrivia "poemes naturalistes" dolents i generalment inacabats, en l'estil Georgià. També vaig provar un parell de vegades, d'escrivre uha narració curta, que va ésser un fracàs terrible. Aixó fou tot el treball suposadament seriós que en realitat vaig deixar excrit durant tots aquells anys.

Malgrat tot, durant aquesta época em vaig comprometre d'alguna manera en activitats literàries. Per començar hi havia el material que et manaven fer i que jo feia ràpidament, amb facilitat i sense trobar-hi massa plaer. A part dels deures de l'es-cola, escrivia "vers d'ocasion", poemes semi-comics que podia escrivre a una velocitat que ara em sembla sorprenent -als catorze anys ¹⁹¹⁴ escrivre en una setmana una obra de teatre enterament en vers, imitant Aristòfanes -i col·laborava en l'edició de revistes escolars, a vegades impreses i a vegades manuscrit. Aquestes revistes eren d'allò més llastimosament burlesc que us poguesssiu imaginar, i m'hi vaig prendre moltes menys molèsties de les que ara em prendria amb el periodisme més ordinari. Però mentrestant, durant més de quinze anys, anava practicant una classe d'exercici literari totalment diferent: la contínua invenció d'una "història" sobre mi mateix, una mena de diari que no més existia en el pensament. Em sembla que aquest és un costum força comú entre nens i adolescents. Quan era molt petit solia imaginar-me que era, posem-hi, en Robin Hood, i em veia convertint en l'heroi d'emocionants aventures, però ben aviat la meua "història va deixar d'ésser narcissista d'una manera tosca, i va esdevenir cada cop més, una descripció del que estava fent i de les coses que veia. Tot de cop, i durant llargues estones em passaven pel cap coses com aquesta: " D'una batzegada va obrir la porta i entrà a l'habitació. Un raig de llum groga es fil-trava a través de les cortines de mussolina, inclinant-se sobre la taula, on hi havia una capsa de llumins, mig oberta, al cantó del tinter, Amb la mà dreta a la butxaca, és dirigí cap a la finestra. A sota el carrer, un gat perseguia una fulla morta" etc.

Aquest hàbit el vaig seguir tenint fins els vint-i-cinc, és a dir, durant tots els meus anys no literaris, Encara que havia de buscar, i de fet buscava, les paraules justes, semblava que estigués fent aquest esforç descriptiu quasi contra la meua voluntat, portat per una mena de compulsió exterior. Suposo que la "narració" devia reflectir els estils dels diversos escriptors que vaig admirar a diferents edats, però si recordo bé, sempre tenia la mateixa meticulosa qualitat descriptiva.

Quan tenia uns setze anys, sobtadament vaig descobrir la joia de les paraules per elles mateixes, és a dir, els sons i l'associació de paraules. Aquestes ratlles tretes del "Paradise Lost":

So hee with difficulty and labour hard
Moved on: with difficulty and labour hee.

que ara hja no em semblen tan extraordinàries, em feien tremolar de dalt a baix; i el fet d'escriure "hee" en lloc de "He" constituïa un plaer més. I quant a la necessitat de descriure coses ja ho sabia tot. De manera que estava molt clar quina classe de llibres volia escriure, sense oblidar fins a quin punt es podia dir, en aquell moment, que jo volia escriure llibres. Volia escriure enormes novel·les naturalistes que acabessin malament, plenes de detallades descripcions i somriures impressionants, i plenes, també, de passatges purpurats en els quals s'escolliessin les paraules segons llur sonoritat. I, en realitat, la meua primera novel·la completa, "Burmese Days" que vaig escriure als trenta anys però que havia estat projec-tada des de molt abans, és més aviat un llibre d'aquesta mena.

Dono tota aquesta informació perquè no crec que es pugui entendre els motius d'un escriptor sense saber quelcom de la seva evolució primerenca. La temàtica dels seus escrits estarà determinada per l'època en què viu -almenys aixó es cert en èpoques tumultuoses i revolucionàries com la nostra- propia- però sempre, abans que comenci a escriure, haurà adqui-

rit una actitud emocional de la qual mai podrà lliurar-se del tot. Indubtablement, la seva feina consisteix a disciplinar-se el temperament i evitar de quedar-se estancat en un estadi im madur o en un estat d'ànim pervers; però si s'escapa del tot de les seves primeres influències, haurà matat el seu impuls per escriure. Deixant la necessitat de guanyar-se la vida, em sembla que hi ha quatre motius importants que et porten a escriure, almenys a escriure prosa. Els trobarem, en diferents graus, en tots els escriptors, i en cada escriptor les proporcions variaran segons l'ambient en què visqui. Són els següents:

1. Pur egoisme. - Desig de semblar llest, que es parli d'un mateix, d'esse recordat després de la mort, de venjar-se d'aquella gent gran que ens menyspreava de petits, etc., etc. Pretendre que això no és un motiu, i un de molt fort, és una farsa. Els escriptors comparteixen aquesta característica amb els científics, polítics, artistes, advocats, soldats, homes de negocis en poques paraules: amb totes les capes altes de la humanitat. La gran massa d'éssers humans no són marcadament egoistes. A partir dels trenta anys solen abandonar l'ambició individual - en realitat, en molts casos, gairebé abandonen absolutament el sentit d'ésser individus - i viuen sobretot pels altres, o simplement, queden ofegats per la duresa del treball. Però hi ha també la minoria d'homes voluntariosos i amb talent que estan decidits a viure les seves vides fins al final, i a aquesta classe pertanyen els escriptors. Hauria de dir que els escriptors seriosos són, en general, més vanitosos i egocèntrics que els periodistes, encara que no tant interessats en els diners.

2. Entusiasme estètic. - Percepció de la bellesa externa del món. o per altre banda, de les paraules i el seu just aranjament. Plaer per l'impacte d'un so o d'un altre, en la solidesa de la bona prosa o el ritme d'una bona narració. Desig de compartir una experiència que hom creu vàlida i que no s'hau-

ria de perdre. En molts d'escriptors el motiu estètic és molt feble, però fins i tot un pamfletaire o un escriptor de llibres de text, utilitzava diminutius i frases que l'atrauen per raons purament estètiques; o potser se sent molt interessat per la tipografia, l'amplada dels marges, etc. Per sobre el nivell de la guia de trens, no hi ha cap llibre que estigui totalment despro-veït de consideracions estètiques.

3. Impuls històric. - Desig de veure les coses tal com són, descobrir els fets veritables i arxivar-los per l'ús de la pos-teritat.

4. Intenció política. - En el sentit més ampli possible de la paraula "política". Desig d'empènyer el món en una certa di-recció, de canviar l'idea de l'altra gent sobre la mena de socie-tat per la qual haurien de lluitar. Un cop més, cal dir que no hi ha cap llibre que estigui autènticament exempt de prejudicis polítics. L'opinió que l'art no hauria de tenir res a veure - amb la política és, en ella mateixa, una actitud política.

Aquestes diverses motivacions han de lluitar una amb l'al-tre, i han de fluctuar de persona a persona i d'època. Soc, per naturalesa -entenent per "natural" l'estat al qual s'ha arri-bat quan hom és adult per primera vegada- una persona per qui els tres primers motius pesarien més que el quart. En una èpo-ca de pau, hauria pogut escriure llibres ornamentals o merament descriptius, i podria haver restat quasi inconscient de les me-ves lleialtats polítiques. Tal com van les coses, m'he vist o-bligat a esdevenir una mena de panfletaire. Primerament vaig -passar cinc anys en una feina inadequada (la pol·lícia Imperial Índia, a Birmania), i després vaig sofrir pobresa i el sentiment de fracàs. Això augmentà el meu odi natural a l'autoritat i em va servir perquè per primera vegada m'adonés plenament de l'e-xistència de la classe treballadora, i la feina de Birmània m'havia proporcionat alguns coneixaments sobre la natura de l'im-perialisme, però aquestes experiències no eren suficients per -

donar-me una orientació política adequada. Llavors va venir Hitler, la guerra espanyola, etc. A finals del 1.935 encara no havia arribat a una desició definitiva. Recordo un petit poema que - vaig escriure en aquella moments, expressant el meu dilema:

A happy vicar I might have been
Two hundred years ago,
To preach upon eternal doom
And watch my walnuts grow;

But born, alas, in an evil time,
I missed that pleasant haven,
For the hair has grown on my upper lip
And the clergy are all clean-shaven.

And later still the times were good,
We were so easy to please,
We rocked our troubled thoughts to sleep
On the bosoms of the trees.

All ignorant we dared to own
The joys we now dissemble;
The greenfinch on the apple bough
Could make my enemies tremble.

But girls' bellies and apricots,
Roach in a shaded stream,
Horses, ducks in flight at dawn,
All these are a dream.

It is forbidden to dream again;
We maim our joys or hide them;
Horses are made of chromium steel
And little fat men shall ride them.

I am the worm who never turned,
The eunuch without a harem;
Between the priest and the commissar
I walk like Eugene Aram;

And the commissar is telling my fortune
While the radio plays,
But the priest has promised an Austin Seven,
For Duggie always pays.

I dreamed I dwelt in marble halls,
 And woke to find it true;
 I wasn't born for an age like this;
 Was Smith? Was Jones? Were you?(1)

(1):

Doscents anys enrera/ podia haver estat un vicari feliç/ fer sermons sobre l'etern destí/ i veure creixer els meus noguers/ Però, ay!, nascut en un temps pervers/ vaig perdre aquell agradable refugi/ per què a mi m'ha crescut bigoti/ i els clergues van nets i afeitats/ I despres els temps eren encara bons/ era tan facil d'acontentar-nos/ deixavem que els pensaments torbadors s'adormissin/ als cors dels arbres./ Tots, ignorants, gosavem gaudir/ de les joies que ara amaguem;/ la fulla, a la branca del pomer,/ podia fer tremolar els meus enemics/ Però les panxes de les noies i els albercocs,/ tolls en un rierol ombrívol,/ cavalls, ànecs volant a l'albada,/ tot és un somni./ Es prohibit somniar de nou/ mutilem les nostres joies, o les amaguem/ els cavalls son fets d'acer cromàtic/ i grassos homenets els muntaràn./ Jo soc el cuc que mai surt/ l'eunuc sense harem/ enmig del capellà i el comisari/ camino com Eugene Aram./ I el comisari em diu la bonaventura/ mentre sona la radio,/ però el capellà ha promés un Austin Seven,/ que en Duggie sempre paga,/ Vaig sonmiar que habitava en halls de marbre/ i en despertar-me vaig comprovar que era cert;/ jo no vaig neixer per viure en una epoca com aquesta/ hi nasqué l'Smith? en Jones? hi nasqueres tú?.

La guerra espanyola i altres esdeveniments el 1.936-37 va ren canviar l'escala i des de llavors vaig saber amb qui esta-va. Cada ratlla de treball seriós que escrit d'ençà del 1.936 ha estat escrita, directa o indirectament, contra el totalitarisme i per un socialisme democràtic, tal com l'entenc. En un pe-
ríode com aquest nostre, em sembla una ximpleria pensar que hom pot deixar d'escriure sobre aquest temes. Tothom escriu coses d'una manera o d'una altra. És simplement una qüestió de veure quin bàndol s'agafa i quin mètode d'aproximació ^{se}segueix. I com més conscient si és del seu partidisme polític, més oportunitats té d'actuar políticament sense sacrificar la pròpia integritat estètica i intel.lectual.

Allò que més he desitjat durant els darrers deu anys ha estat convertir en art els escrits polítics. El meu punt de partida és sempre un sentiment de partidisme, un sentit d'injus-
tícia. Quan em poso ^aescriure un llibre, no em dic pas a mi ma-
teix, "vaig a produir una obra d'art". L'escric perquè hi ha al
guna mentida que vull denunciar, algun fet cap al qual vull fer
centrar l'atenció, i la meva preocupació inicial és aconseguir
una audiència. Però no podria pas fer la feina d'escriure un
llibre, o fins i tot un article llarg de revista, si no fos tam-
bé una experiència estètica. Qualsevol que s'entretengui a exa
minar el meu treball veurà que fins i tot quan és palesament
propaganda, conté moltes coses que un polític professional con-
sideraria irrellevants. No puc, ni vull, abandonar completament
la visió del món que vaig adquirir durant l'infància. Mentre
estigui viu i bo continuaré preocupant-me molt per l'estil de
la prosa, estimant la superfície de la terra, i trobant plaer en
els objectes sòlids i en els bocins d'informació inútil. No ser-
veix de res intentar suprimir aquesta part d'un mateix. La tas-
ca està a acomodar els meus gustos i disgustos innats amb les
activitat no-individuals, essencialment públiques, a les quals
aquesta època ens empeny.

No és fàcil. Crea problemes de construcció i de llenguatge, i planteja d'una manera nova el problema de la veritat. Deixeu que posi només un exemple de la classe més natural de dificultat que sorgeix. El meu llibre sobre la guerra civil espanyola, *Homage to Catalonia*, és, per descomptat, un llibre francament polític, però està escrit bàsicament amb una certa objectivitat i preocupació per la forma. Vaig esforçar-me molt per explicar tota la veritat sense violar els meus instints literaris. Però, entre moltes altres coses, conté un llarg capítol, ple de ressenyes de diaris i coses per l'estil, defensant els trotskistes que eren acusats de conspirar juntament amb Franco. Està clar que un capítol així, que al cap d'un o dos anys perdria el seu interès per qualsevol lector corrent, ha de malmetre el llibre. Un crític que respecto em va llegir una conferència sobre ^{el llibre.} "Perquè vas incloure-hi tot aquell material? va dir-me. "Has convertit en periodisme el que hauria pogut ésser un bon llibre". El que deia era cert, però jo no ho podia haver fet de cap altra manera. Resulta que jo sabia el que a molt poca gent a Anglaterra s'havia permès de saber: que homes innocents eren falsament acusats. Mai hauria escrit el llibre, si això no m'hagués provocat una gran indignació.

D'una forma o d'una altra el problema es planteja novament. El problema del llenguatge és més subtil i tardaríem massa per discutir-lo. Només diré que en els darrers anys he intentat d'escriure menys pintorescament i més exactament. En tot cas, em sembla que en el moment que has perfeccionat un estil, ja el trobes superat. "Animal Farm" fou el primer llibre en què vaig intentar, amb plena consciència del que estava fent, fusionar l'intenció política i l'intenció artística en una sola entitat. Fa set anys que no escric cap novel·la però espero escriure'n una altra força aviat. Estic segur que serà un fracàs, cada llibre és un fracàs, però sé amb certa claredat quina mena de llibre vull escriure.

Repasant les dues darreres pàgines, veig que sembla com si els meus motius per escriure fossin enterament plens de cívisme. No vull que aixó quedi com l'última impressió. Tots els escriptors són vanitosos, egoistes i ganduls, i el fons del fons dels seus motius és un misteri. Escriure un llibre és una lluita horrible i esgotadora, com un prolongat atac d'una-enfermetat dolorosa. Ningú es posaria a fer una cosa així si no fos portat per algun dimoni al qual un no pot resistir-se ni tampoc entendre. Per tot el que hom sap, aquest dimoni és simplement el mateix instint que fa escrire a un infant per demanar ~~la~~ atenció. Però, malgrat aixó, també és cert que no es pot escriure res llegible si no s'està lluitant constantment per esborrar la pròpia personalitat. La bona prosa és com un cristall. No puc afirmar amb certesa quin dels meus motius és el més fort, però sé quins d'ells val la pena de seguir. I revisant el meu treball, veig que invariablement ha estat quan he escrit sense intenció "política" que he escrit llibres sense vida i he caigut en passatges de purpurina, frases sense sentit, adjectius decoratius i farses en general.

Gangrel (nº 4, estiu del 1.946)

LOOKING BACK ON THE SPANISH WAR.

Rememorant la guerra espanyola.

Primer de tot les memòries físiques, els sorolls, les olors i la cara visible de les coses.

Es curiós que més que cap altra cosa que s'esdevingué després de la guerra espanyola, el que recordo més vivament es la setmana d'allò que en deien entranement i que varem rebre abans d'ésser enviats al front: les enormes casernes de cavalleria a Barcelona amb els estables amb corrent d'aire constant i els patis plens de pedres, el fred glaçat de la bomba on ens rentàvem, els menjars immunds, tolerables a còpia de botes de vi, les milicianes amb pantalons tallant llenya pel foc, el passar llista a les matinades on el meu prosaïc nom anglés era com una mena de còmic interludi enmig dels ressonants noms espanyols, Manuel Gonzalez, Pedro Aguilar, Ramon Fenellosa, Roque Ballester, Jaime Domenech, Sebastià Viltron, Ramon Nuvo Bosch. Anomeno a aquests homes en particular perquè recordo les cares de tots ells. Fent l'excepció de dos d'ells que eren simple gentussa i que sens dubte ja és deuen haver tornat falangistes és probable que tota la resta siguin morts. En sé dos que són morts. El més vell deuria tenir uns vinti-cinc anys, el més jove setze.

No poder evadir-se en cap moment de les desagradables olors d'origen humà és una de les experiències de guerra essencials. En la literetura de guerra, les latrines són un tema que porta excessiva feina, i no les mencionaria si no fos perquè la letrina de les nostres casernes va fer la seva necessària mi-queta de cara a punxar les meves pròpies il·lusions respecte a la guerra civil espanyola. El tipus llatí de latrina, en el qual hom s'ha d'aguantar ajupit, és força dolent en el millor dels casos, però aquestes estaven fetes d'una mena de pedra polidatàn lliscosa que aguantar-s'hi ja era un èxit. A més a més, sempre estaven bloquejades. Tinc moltes altres coses desagradables

a la memòria, però estic convençut que foren aquestes latrines que en varen fer venir el pensament que tantes vegades he repetit: "Heus-nos aquí, soldats d'un exercit revolucionari, defensant la democràcia contra el feixisme, lluitant en una guerra - que és per alguna cosa, en què el detall de les nostres vides - és tan sòrdid i degradant com podria ésser-ho en una presó, deixant apart en un exercit burgés". Més tard, moltes altres coses varen reforçar-me aquesta impressió; per exemple, l'avorriment i la fam animal de la vida a les trinxeres, les intrigues escanyolides sobre deixalles de menjar, les mesquines i pesades discussions a les quals es lliura la gent esgotada per dormir poc.

L'horror essencial de la vida a l'exercit (qui hagi estat soldat sabrà el que vull dir amb això d'horror essencial de la vida a l'exercit) no queda quasi gens afectat per la natura de la guerra on hom es troba lluitant. La disciplina, per exemple, és en últim terme igual en tots els exèrcits. Les ordres han d'ésser obeïdes i, si cal, forçades per càstig; la relació entre l'oficial i el soldat ha d'ésser de superior a inferior. La imatge de la guerra que s'exposa en llibres com "All quiet in the western front" es substancialment verdadera. Les bales fan mal (fereixen), els cadavers poden, els homes en ple combat estan sovint tan espantats que es mullen els pantalons. És cert que els antecedents socials de què brota un exèrcit donen un caràcter determinat a l'entrenament, la tàctica i l'eficàcia en general, i també que la convicció de tenir la raó pot aixecar la moral, si bé això afecta més a la població civil que a les tropes. (La gent oblida que un soldat que es trobi a qualsevol lloc a prop del front està generalment massa afamat, esporuguit, o enfredorit o sobre tot, massa cansat per preocupar-se dels orígens polítics de la guerra). Però en un exercit "roig", les lleis de la natura funcionen igual que un exèrcit "blanc". Encara que s'esdevingui que la causa per la qual hom lluita resulta ésser justa, un poll és un poll i una bomba és una bomba.

Perquè val la pena assenyalar una cosa tan òbvia? Perquè -

la majoria de la intel·lectualitat americana i britànica n'eren manifestament desconeixadores llavors, i en són ara. Avui dia - els nostres records són curts, però mireu una mica enrera, remeneu els arxius del "New Masses" o del "Daily Worker" i feu només un cop d'ull a la romàntica porqueria incendiària que els nostres homes d'esquerra digonien en aquell moment. Totes les rànries frases velles i la seva insensibilitat poc imaginativa! La sang freda amb què Londres afrontà el bombardejament de Madrid! No estic pas parlant dels contra-propagandistes de la dreta, els Lunns, Garvins et hoc genus; no cal dir-ne res. Però - aquí teniem exactament aquella mateixa gent que durant vint anys s'havia rigut i mofat de la "gloria" de la guerra, de les històries d'atrocitats, del patriotisme, fins i tot del coratge físic que ara et sortien amb una material que un cop alterats uns pocs noms, hauria encaixat perfectament al Daily Mail del 1.918. Si hi havia alguna cosa en la qual la intel·lectualitat britànica estava compromesa era en la versió desmitificadora de la guerra, la teoria que la guerra es només una pila de cadàvers i comunes i que no porta mai a cap bon resultat. Doncs bé la mateixa gent que el 1.933 reien dissimuladament i amb una carta compassió si deies que en determinades circumstàncies - lluitaries pel teu país, el 1.937 t'estaven denunciant com a Feixista-Troskista si t'atrevies a suggerir que podien ésser exagerades les històries que apareixien al New Masses sobre homes acabats d'ésser ferits i que demanaven per tornar a la lluita. I la intel·lectualitat d'esquerres va canviar el "la guerra es L'infern" per "la guerra és gloriosa", no només sense cap sentim^{ent} d'incongruïtat, sinó quasi sense cap pas intermedi. Més tard la majoria d'ells farien altres transicions igualment violentes. Hi ha d'haver una bona quantitat de gent, una mena de cor central de la intel·lectualitat, que varen aprovar la declaració de "Rei i País" del 1.935, clamaven per una "línea dura contra Alemanya" el 1.937, van recolzar la convenció del poble el 1.940, i ara estan demanant un Segon Front.

Pel que fa a la massa de la gent, els extraordinaris canvis d'opinió que es donen avui dia, les emocions que s'obren i es tanquen com una aixeta, són el resultat de la hipnòsi de la ràdio i el diari. Entre els intel·lectuals jo diria que són més aviat resultat dels diners i la mera seguretat física. En un moment donat poden ser "pro-guerra" o "anti-guerra", però en cap dels casos aconseguixen de tenir en les seves ments una visió realista de la guerra. Quan s'entusiasmaven tant sobre la guerra espanyola, sabien, per descomptat, que la gent moria i que el fet que et matin és desagradable, però estaven convençuts que -- l'experiència de la guerra d'un soldat de l'exèrcit republicà espanyol d'alguna manera deixa d'ésser degradant. D'alguna manera les comunes feien menys pudor, la disciplina era menys carregosa. Per veure que estaven convençuts d'això només cal fer una ullada al New Statesman; en aquests moments estan escrivint una xerrameca exactament similar respecte a la Red Army. Ens hem tornat massa civilitzats per adonar-nos d'allò que és obvi. Perquè la veritat és molt simple: sovint per sobreviure cal lluitar, i per lluitar cal embrutir-se. La guerra és dolenta, i sovint és el menys dolent. Aquells que empen l'espada moren per l'espasa, i aquells que no prenen l'espasa moren de malalties fastigoses. El fet que valgui la pena escriure una obvietat com aquesta mostra el que ens han fet tants anys de capitalisme "rentier".

2

Referent al que acabo de dir, una nota d'atrocitats.

Tinc poques proves directes sobre les atrocitats comeses a la guerra civil espanyola. Sé que algunes foren comeses pels republicans, i moltes més (encara continuen) pels feixistes. Però el que em va impressionar llavors, i que m'ha impressionat sempre més, és que hom creu en les atrocitats de l'enemic i ningú és -- creu les d'aquells de la seva pròpia banda sense preocupar-se d'examinar-ne les proves. Recentment vaig redactar un inventari d'atrocitats del període que va del 1.918 fins ara; no hi hagué

ni un sol any en què deixessin d'ocórrer atrocitats en un lloc o altre, i quasi no hi ha hagut un sol cas en que la dreta i l'esquerra crequessin les mateixes històries simultàniament. I - encara més estrany, en qualsevol moment la situació pot invertir-se de la manera més sobtada, i la història d'atrocitats de la qual ahir ningú dubtava pot esdevenir una mentida ridícula, deguda simplement al fet que el panorama polític ha canviat.

En la guerra actual estem en la curiosa situació que la nostra "companya" d'atrocitats fou feta molt abans de començar la guerra, i majoritàriament per l'esquerra, la gent que normalment s'enorgulleix de la seva incredulitat. Al mateix temps la dreta, els propagadors d'atrocitats dels anys 1.914-18, contemplaven l'Alemanya Nazi i refusaven planament de veure-hi res de dolent. Després, tan aviat com va esclatar la guerra, els pro-nazis d'ahir anaven repetint històries d'horror, mentre els anti-nazis es trobaven sobtadament dubtant de la real existència de la Gestapo. I no fou aquest l'únic resultat del pacte Russo-Alemanys. En part era degut al fet que abans de la guerra l'esquerra havia cregut equivocadament que mai es produiria una lluita armada entre Alemanya i Gran Bretanya, de manera que podien ésser a l'hora anti-alemanys i anti-britànics; en part també perquè la propaganda de guerra oficial, amb la seva repugnant hipocresia i reticència, tendeix sempre a fer que la gent que pensa simpatitzi amb l'enemic. Part del preu que varem pagar per les mentides sistemàtiques del 1.914-17 fou l'exagerada reacció pro-Alemanya que seguí. Si durant els anys 1.918-33, aló s'atrevia a suggerir en els cercles d'esquerra que Alemanya tenia una fracció de responsabilitat per la guerra, era malament rebuda i desaprovada. En totes les denúncies de Versalles que vaig escoltar durant aquells anys, no crec que sentís mai mencionar -- (i, no cal dir-ho tampoc) la pregunta "Que hauria passat si Alemanya hagués guanyat"? La mateixa cosa passa amb les atrocitats. Sembla que la veritat esdevé mentida quan és l'enemic -- qui la denuncia. Recentment he observat que la mateixa gent -- que va empassar-se totes i cada una de les històries d'horror

que corrien dels japonesos a Nanking el 1.937, és negaven a creure exactament les mateixes històries sobre Hong-kong el 1.942. Fins i tot hi havia una tendència a creure que les atrocitats de Nanking havien esdevingut, com si diguéssim, falses retrospectivament perquè ara el govern britànic se n'ocupava.

Desgraciadament, però, la veritat sobre les atrocitats és - força pitjor que el fet a que se'n diguin mentides i s'utilitzin com a propaganda. La veritat és que passen. El fet que sovint és adduït com una raó per l'escepticisme - que les mateixes històries es repeteixen guerra rera guerra - no fa més que acabar de posar en evidència que aquestes històries son veritables. Evidenment hi ha fantasies molt esteses, i la guerra és - una bona oportunitat per posar-les en pràctica. També encara - que ja ha deixat d'estar de moda dir-ho, hi ha pocs dubtes que els que hom pot anomenar aproximadament "blancs" cometen més i pitjors atrocitats que els "rojos". No hi ha, per exemple, el - més mínim dubte sobre la conducta dels japonesos a la Xina. Tampoc hi ha massa dubtes sobre la llarga llista d'ultratges - feixistes durant els ultims deu anys a Europa. El volum de testimonis és enorme, i una proporció respectable prové de la rà - dio i la premsa alemanyes. Aquestes coses van succeir realment i això es el que cal no oblidar. Varen passar encara que Lord - Halifax digués que van pasar. Les violències i matances a les ciutats xineses, les tortures en els cellers de la Gestapo, els - vells professors tirats a les cisternes, l'ametrallament de refugiats per les carreteres espanyoles... tot això va passar, i no va passar menys perquè el Daily Telegraph ho hagi descobert - sobtadament ara, quan és cinc anys massa tard.

Dos records. El primer no prova res en concret; el segon - em penso que pot donar una certa penetració en l'ambient d'un

període revolucionari:

Un matí, de bona hora, un altre home i jo havíem sortit per vigilar feixistes a les trinxeres dels afores d'Oscà. La seva línia i la nostra estaven separades per unes tres-centes iardes, una distància en la qual els nostres rifles - tan entrats en edat - no podien disparar acuradament, però camuflant-nos cap un lloc a cent iardes de la trinxera feixista hi havia la possibilitat, si tenies sort, de tocar-ne algun a través d'una obertura en la barricada. Desgraciadament, el troc per arribar-hi era un camp planer de remolatxa sense cap protecció excepte uns quants raguerons, i calia anar-hi mentre encara era fosc i retornar just després de l'albada, abans que la llum fos massa bona. Aquesta vegada no aparegué cap feixista, i ens hi varem quedar massa estona de manera que l'albada ens hi sorprengué. Erem en una trinxera, però darrere nostre teníem dues-centes iardes de terreny planer amb prou feines cobert per un conill. Encara estàvem animant per fer la corredissa, quan hi hagué una cridoria i soroll de xiulets a la trinxera feixista, alguns dels nostres avions arribàvem. En aquest moment, un home que suposo que portava un missatge per a un oficial, va saltar de la trinxera i es posà a córrer a plena vista pel damunt de la barricada. Anava mig vestit i mentre corria s'anava aquantant els pantalons amb les dues mans. Em vaig estar de disparar-li. És cert que tinc mala punteria, i és molt poc probable que toqués un home corrent a cent iardes, i també que més que res estava pensant d'aprofitar que els feixistes tenien l'atenció fixada en els avions per poder tornar a la nostra trinxera. Tot i això, en part no vaig disparar degut al detall dels pantalons. Havia vingut aquí a disparar contra els "feixistes", però un home que s'està aquantant els pantalons no és un "feixista", sino que és visiblement una criatura humana, semblant a tu mateix, i hom no sent les ganes de disparar-li.

Què demostra aquest incident? No massa res, perquè és la me

na de cosa que pasa contínuament en totes les guerres. L'altre és diferent. No suposo pas que explicant aixó faci emocionar a qui llegeix-hi, però us demano que cregueu que m'emociona a mi, com un característic incident de l'ambient moral d'un moment concret en el temps.

Un dels reclutes que es va allistar mentre jo estava a les casernes era un noi d'aspecte ferotge que provenia dels barris baixos de Barcelona. Anava esparrecat i descalç. Era també extremadament bru (sang aràbica, gosaria dir) i feia gestos poc corrents en un europeu; un, en concret-el braç allargat, el palmell vertical-era un gest característic d'Indi. Un dia, un grapat de cigarrets, que encara es venien molt barats en aquell temps, em fou robat de la llitera. Vaig comunicar-ho més aviat nèciament a un oficial, i un d'aquells bergants que ja he mencionat va venir ràpidament dient, amb tota falsetat, que l'hi havien robat vinticinco pessetes de la llitera. Per alguna raó, l'oficial decidí que el noi bru havia d'ésser el lladre. A la milícia eren molt severs respecte al robar, i en teoria podies ésser afusellat per fer-ho. L'infortunat noi va deixar-se portar al cuarto de guàrdia per ser registrat. El que més em va xocar fou que el noi no fa fer practicament cap intent per protestar de la seva innocència. En el fatalisme de la seva actitud podia notar-se la desesperada pobresa en la qual havia estat criat. L'oficial li ordenà que es tregués la roba. Amb una humilitat que em semblà horrible el noi va despullar-se, i li registraren les robes. Naturalment, ni els cigarrets ni els diners hi eren de fet no els havia robat. La cosa més dolorosa de tot fou que ell no semblava pas menys avergonyit un cop la seva innocència fou demostrada. Aquella nit me'l vaig endur al cine i vaig comprar-li conyac i xocolata. Però aixó també fou horrible vull dir, el fet d'intentar d'esborrar una injúria amb diners. Durant uns minuts havia mig cregut que era un lladre, i aixó no podia esborrar-se.

Doncs bé, al front, unes setmanes després, vaig tenir problemes amb un dels homes a la meua secció. Llavors jo era un "cabo" i tenia dotze homes a les meves ordres. Era un estat de guerra estàtic, terriblement fred, i la feina més important consistia a mantenir desperts els sentinelles en els seus llocs. Un dia un home va refusar sobtadament d'anar a un cert lloc de guàrdia aduïnt, amb tota veritat, que era exposat al foc enemic. Era una criatura feble, i vaig agafar-lo i vaig començar a arrossegar-lo cap el seu lloc. Aixó va posar els altres en contra meua, ja que, em penso, els espanyols es ressentien que se'ls toqui molt més que nosaltres. Inmediatament vaig trovar-me voltat d'un cercle d'homes que cridaven: "Feixistas! Feixistas!. Deixa marxar aquest home! Aixó no es un exèrcit burgés! Feixista!" etc...etc.. Tan bé com vaig poder en el meu pobre espanyol, vaig contestar cridant que les ordres havien d'ésser obeïdes, i la discussió va convertir-se en una d'aquelles enormes baralles a conseqüència de les quals la disciplina acaba per desaparèixer dels exèrcits revolucionaris. Alguns deien que tenia raó, altres que estava equivocat. Però alló que importa es que un dels que va pendre la meua part amb més entusiasme fou el noi de la cara bruna. Tan aviat com va veure el que estava passant, va saltar al mig del cercle i començà a defensar-me apassionadament. Amb el seu gest indi, estrany i salvatge, anava exclamant, "No hay cabo como él!". Més tard va demanar permís per poder passar a la meua secció.

Perquè trobo emocionant aquest incident? Perquè en circumstàncies normals hauria estat impossible restablir uns febles sentiments entre aquest noi i jo. Els meus esforços per disculpar-me, haurien més aviat empitjorat que no pas arranjat l'acusació implicada de robatori. Un dels efectes de la vida segura i civilitzada és el d'una hipersensibilitat extrema que fa que trobem les emocions primàries repugnants fins un cert punt. La generositat és tan dolorosa com la mesquinesa, la gratitud tan odiosa com la ingratitude. Però a Espanya el 1.936 no estàvem vivint un temps normal. Eren uns temps en què els detalls i senti

ments de generositat es produïen amb més facilitat que d'ordinari. Podria explicar una dotzena d'incidents similars, que no són realment comunicables però que tinc al cap relacionats estretament amb l'ambient d'aquell temps, els vestits deslluïts i els posters revolucionaris amb alegres coloraines, l'ús universal del mot "camarada", les balades anti-feixistes impreses en paper primíssim que es venien per un penic, les frases com "solidaritat proletària internacional" repetides patèticament per homes ignorants que creïen que allò significava alguna cosa. Seria possible sentir amistat per algú, i defensar-lo en una baralla, si l'hagués sin registrat ignominiosament en la seva presència acusat d'haver-li robat alguna cosa? No, no ho seria; però potser sí que ho seria si haguéssiu passat tots dos per la mateixa experiència emocional. Aquest es un dels sub-productes de la revolució, encara que en aquest cas només eren els principis d'una revolució, i evidentment, predestinada al fracàs.

4

La lluita pel poder entre els partits republicans espanyols és una cosa desgraciada i llunyana que no desitjo revivre en aquest moments. Ho menciono només per dir que no creieu res, o quasi res, del que vareu llegir sobre assumptes internacionals per part del govern. Vingui d'on vingui, és tot propaganda de partit, es a dir, mentides. La gran veritat respecte a la guerra és força simple. La burgesia espanyola veïé l'oportunitat d'ensorrar el moviment obrer, i l'aprofità, convenientment ajudada pels Nazis i les forces reaccionàries d'arreu del món. Es dubtós pensar que mai no s'arribarà més enllà d'això.

Una vegada, parlant amb L'Arthur Koestler, vaig dir-li, "la Història va parar-se el 1.936", a la qual cosa ell assentí amb una comprensió immediata. Tots dos pensàvem en el totalitarisme en general, però més concretament en la guerra civil espanyola. Aviat, en la vida, em vaig adonar que no hi ha cap esdeveniment

que surti correctament reproduït en un diari, però a Espanya, per primera vegada, vaig veure cròniques als diaris que no tenien cap mena de relació amb els fets, ni tan sols la relació que hi ha implicada en una mentida normal i corrent. Vaig veure les e cròniques de grans combats on no hi havia hagut la més mínima lluita, i un silenci absolut on s'havien matat cents d'homes. Vaig veure com s'acusava de covards i traïdors a tropes que havien lluitat bravament, i com s'honorava a herois d'imaginaries batalles que no havien vist disparar un tret: i vaig veure diaris de Londres detallant aquests fets i intel·lectuals impacients que construïen suprestructures emocionals sobre esdeveniments que no havien passat mai. De fet, vaig veure com s'escribia la història en termes no d'allò que havia passat realment, si no d'allò que hauria d'haver passat segons les diverses "linies de partits". Malgrat tot, horrible tal com era des d'un punt de vista, no tenia cap importància. Tenia a veure amb problemes secundaris: com era la lluita pel poder entre el Comintern i els partits espanyols d'esquerres, i els esforços del govern rus per evitar la revolució a Espanya. Però l'àmplia imatge de la guerra que el govern espanyol presentava al món no era pas falsa. La problemàtica principal era el que deien que era, Però, com podien els feixistes i els seus mantenidors arribar ni que fos tan a prop de la veritat? Com haurien pogut ni tan sols mencionar els seus propòsits reals? La seva versió de la guerra, era pura fantasia, i en aquelles circumstàncies no hauria pogut ésser d'altra manera.

L'única forma de propaganda oberta pels nazis i feixistes era d'apareixer com a patriotes cristians salvant Espanya d'una dictadura russa. Això comportava pretendre que la vida a l'espanya governamental no era més que una llarga massacre (vide el Catholic Herald o el Daily Mail - però això era un joc de maïna da comparat amb la premsa continental feixista), i comportava exagerar immensament l'escala de la intervenció russa. De l'enorme piràmide de mentides que va construir la premsa catòlica i reaccionària de tot el món, deixeu-me agafar només un punt: la-

presència d'un exèrcit Rus a Espanya. Tots els partidaris de -
vots d'en Franco ho cregueren; consideracions sobre la seva for-
ça arribaren a l'altura de mig milió. Doncs bé, a Espanya no hi
havia exèrcit rus. Hi podien haver un grapat d'aviadors i d'al-
tres tècnics, uns centenars a tot estirar, però de cap manera hi
havia un exèrcit. Alguns milers d'estrangers que lluitaren a -
Espanya, per no mencionar els milions d'espanyols, n'eren testi-
monis. Bé, el seu testimoni no causà la més mínima impressió en
els propagandistes d'en Franco, cap dels quals havia posat els
peus a l'Espanya governamental. Simultàniament aquesta gent re-
fusava totalment d'admetre el fet de la intervenció Alemanya o
Italiana i al mateix temps la premsa Alemanya i Italiana cele-
brava obertament les proeses dels seus "legionaris". He escu-
llit només un punt per esmentar; de fet, però, l'entera propagan-
da feixista sobre la guerra estava a aquest nivell.

Aquesta mena de coses m'espanta, perquè sovint em fa tenir
l'impressió que el concepte de la veritat objectiva està desa-
pareixent del món. Després de tot, el que és més possible és que
aquelles mentides, o sigui com sigui, mentides semblants, passaran
a la història. Com s'escriurà la història de la guerra espanyo-
la? Si Franco roté el poder, els seus anomenats escriuran els -
llibres d'història, i (mantenint-me en el punt que he escollit)
l'exèrcit rus que no va existir mai esdevindrà un fet històric
que els escolars apendran durant generacions. Però suposem que
el feixisme és finalment vençut i que en un futur més o menys
pròxim es produeix la restauració d'alguna mena de govern demo-
cràtic a Espanya; llavors, amb tot, com s'escriurà la història d
de la guerra? Quina mena de documents haurà deixat Franco al -
seu darrera? Suposem que fins i tot els documents del govern -
poden ésser recuperats; tot i així, com s'escriurà una vertadera
història de la guerra? Perquè, com he senyalat, també el govern
va tractar extensivament amb mentides. Des d'un angle anti-fei-
xista es podria escriure una història de la guerra ampliament

veritable, però seria una història partidista, poc fidedigna en tots els punts menors. Malgrat això, i d'après de tot, alguna mena de història s'escriurà, i quan aquells que recordin veritablement la guerra siguin morts, serà acceptada universalment. De manera que per tota mena de finalitats pràctiques la mentida haurà esdevingut veritat.

Jo sé que està de moda dir que, de tota manera, la major part de la història registrada no es res més que mentida. És típic disposat a creure que en la seva major parts aquesta història és poc acurada i parcial, però el que és característic a la nostra pròpia època és el refús de la idea que "podria" escriure's una història vertadera. En el passat, la gent mentia deliberadament, o bé tonyia inconscientment allò que escrivia, o bé s'esforçava per trobar la veritat, sempre sabent molt bé que havien de caure en nombrosos errors; però en cada cas, ells creien que els "fets" existien i que era més o menys possible de descobrir-los. En la pràctica sempre hi havia una part considerable dels fets en que quasi tothom estava d'acord. Si consulteu la història de l'última guerra a la enciclopedia Britannica per exemple, trobareu que una considerable part del material prové de fonts Alemanyes. Un historiador britànic i un d'alemany discrepen profundament en moltes coses, fins i tot en socs fonamentals, però sempre hi haurà aquesta part de, digem-ne, fet natural sobre el qual cap dels dos desafiaria seriosament a l'altre. És justament aquesta base comú de concordància, amb la seva implicació que tots els homes són una mateixa espècie animal, allò que el totalitarisme destrueix. En realitat, la teoria nazi nega específicament que existeixi una cosa anomenada "la veritat". La "ciència", per exemple, tampoc existeix. Només hi ha "ciència alemanya", "ciència jueva", etc.. L'objectiu que aquesta mena de pensament comporta és la construcció d'un món angoixat en el qual, el líder, o una trepa de governants, controla no només el futur sinó també "el passat". Si el líder diu que tal cosa o l'altra no va passar mai, doncs bé: mai no va passar. Si diu -

que dos i dos fan cinc, dons bé: dos i dos fan cinc. Aquest prospecte em fa molta més basarda que les bombes-i després de les nostres experiències en aquest darrers anys, aixó no es cap afirmació frívola.

Però és que potser és infantil o morbós que hom s'aterroïtzi amb visions d'un món totalitari? Abans de considerar que el món totalitari és un malson que no pot tornar-se realitat, -recordeu que tan sols el 1.925, el món d'avui hauria semblat un malson que no podria convertir-se en realitat. Només hi ha dues proteccions contra aquest canviant món fantasmagòric en el qual el negre pot ésser blanc demà i on pot canviar-se el temps d'ahir per decret. Una és que per més que hom negui la veritat, -la veritat continua existint, digem-ne, darrere la teva esquena i, consegüentment, no pot violar-se per mitjans que menys tinguin l'eficiència militar. L'altra és que mentre quedi alguna part de la terra per conquerir-se, es mantindrà la tradició liberal. Deixeu que el feixisme o possiblement fins i tot una combinació de diversos feixismes s'apoderi de la terra sencera, i aquestes dues condicions deixin d'existir. Nosaltres, a Anglaterra, menys preem el perill d'aquesta mena de cos, perquè les nostres tradicions i la seguretat del passat ens han donat la sentimental creença que al final tot acaba bé, i que alló que més es tem no passa mai en realitat. Criats durant segles en una literatura en la qual el "bé" triomfa invariablement en l'últim capítol creiem mig instintivament que a la llarga el mal es derrota a si mateix. El pacifisme, per exemple, està fonamentat àmpliament en aquesta creença. No oposa resistència al mal i d'una manera o altra es destruirà a si mateix. Però per què hauria d'ésser així? Quines proves hi ha que passi així? I quin exemple hi ha de l'enderrocament d'un estat modern industrialitzat si no es conquerit per força militar des de fora?.

Considerem, per exemple, la re-institució de l'esclavatge. Qui podia haver imaginat vint anys enrere que l'esclavatge retornaria a Európa? Doncs bé, l'esclavatge ha estat restituit da

vant els nostres nassos. Els camps de treballs forçosos escampats per tot Europa i el Nord d'Àfrica on polonesos, rusos, jueus i presoners polítics de totes les races, s'escarrasen per fer carreteres o s'enfanguissin a les clavegueres per meres racions, són esclavatge pur i simple. El màxim que es pot dir és que la compra i venda d'esclaus per individus no s'ha permès encara. En altres aspectes, la descomposició de les famílies per exemple, les condicions són probablement pitjors que a les plantacions de cotó americanes. Mentre qualsevol dominació totalitària aconsegueix d'aguantar-se, no hi ha cap raó per creure que aquest estat de coses canviarà. No ens adonem de totes les implicacions perquè en la nostra manera mística, creiem que un règim fonamentat en l'esclavatge s'ha de col·lapsar "necessàriament". Però val la pena comparar la duració dels imperis esclavistes de l'antiguitat amb la de qualsevol estat modern. Civilitzacions fonamentades en l'esclavatge han durat períodes de, fins i tot, quatre mil anys.

Quan penso en la antiguitat, el detall que més m'espanta és que aquells cents de milions d'esclaus sobre les espatlles dels quals ha reposat la civilització, generació rera generació, no han deixat el més mínim document. No sabem ni tan sols els seus noms. Quants noms d'esclaus coneixeu de tota la història grega i romana? Només puc recordar-ne dos, o tres possiblement. Un és Espàrtac i l'altre es Epíctet. A la sala romana del Museu Britànic hi ha una guerra de vidre que porta a sota l'inscripció de l'autor, "Felix fecit". Tinc una imatge mental del pobre Fèlix (un gal de pèl roig amb el collar de metall al voltant del coll) però de fet, potser no era un esclau; així que, amb certesa, només sé els de dos esclaus, i probablement no gaire gent en recorda d'altres. La resta s'ha esvït en el silenci absolut.

La classe obrera era la medul·la de la resistència contra Fran

co, especialment els membres dels sindicats urbans. A la llarga - és important de recordar que només a la llarga- la classe obrera resta l'enemic més segur del feixisme, simplement perquè en una reconstrucció honesta de la societat la classe obrera és la que hi té més a guanyar. A diferència d'altres classes o categories, no pot ésser subornada permanentment.

Afirmar aixó no és pas idealitzar la classe obrera. En la llarga lluita que ha seguit la revolució russa, els treballadors són els que han estat derrotats, i és impossible deixar de pensar que va ésser el seu propi error. Un cop i un altre, en un país i en un altre, els moviments organitzats de les classes - treballadores han estat esclafats per una violència oberta i - il.legal, i els seus companys a l'estranger, units a ells per una teòrica solidaritat, ho han simplement mirat i no han fet res; i - per sota d'aixó, la causa secreta de moltes traicions, ha romàs el fet que entre els treballadors blancs i els de color ni tan sols hi ha hagut solidaritat de paraula. Després dels fets que s'han produït en els darrers deu anys, qui pot creure en una conciència de classe internacional? A la classe treballadora brità nica, les matances de companys seus a Viena, Berlin, Madrid, o allà on sigui li semblava menys interessant i menys important que el partit de Futbol del dia anterior. Aixó, però, no altera el fet - que la classe treballadora continuarà lluitant contra el feixis me, quan els altres ja s'hagin ensorrat. Una característica de la conquesta nazi de França, fou la sorprenent quantitat de deser - cions que varen produir-se entre la intel.lectualitat política - ment d'esquerrers. Els intel.lectuals són la gent que xisclen - més fort contra el feixisme i malgrat aixó, una proporció ben - respectable d'ells cau en el derrotisme quan els hi arriba el - pessic. Tenen la vista prou llarga per veure les probabilitats en contra d'ells, i a més se'ls pot governar perquè és evident - que els nazis creuen que val la pena subornar intel.lectuals. Amb la classe obrera passa al revés. Massa ignorants per adonar

se de la trampa que se'ls hi para, s'empassen fàcilment les promeses del feixisme, però més aviat o més tard sempre tornen a la lluita altre cop. Ho han de fer així, perquè descobreixen en els seus propis cossos que les promeses del feixisme no poden realitzar-se mai. Per conquerir la classe treballadora d'una manera permanent, els feixistes haurien d'aixecar el divell de vida general, cosa de que no són capaços, ni probablement hi estan disposats. La lluita de la classe treballadora és com el creixement d'una planta. La planta és cega i nècia, però sap prou bé com fer-ho per anar empenyent amunt, cap a la llum, i ho continuarà fent malgrat inacabables desenganys. Per què lluiten els obrers? Simplement per una vida decent que saben que es, cada dia més, tècnicament possible. La consciència d'aquesta finalitat va i ve. Durant un temps, a Espanya, la gent actuava conscientment dirigint-se vers un objectiu que volien assolir, i creient que podien aconseguir-lo. Això explica l'ambient, curiosament animat, que es vivia a l'Espanya governamental durant els primers mesos de la guerra. La gent del carrer sabia en la seva pell que la República era la seva amiga, i Franco el seu enemic. Eren conscients de tenir la raó, perquè lluitaven per quelcom que el món els devia i podia donar-los.

Cal recordar això, per veure la guerra espanyola en la seva autèntica perspectiva. Quan un pensa en la crueltat, la misèria i la futilitat de la guerra -i en aquest cas concret, en les intrigues, persecucions, mentides i malentesos- ve sempre la temptació de dir: "tan dolent és un cantó com l'altre". Jo soc neutral". No obstant, a la pràctica, hom no pot ésser neutral, i no deu poder gairebé existir una cosa com una guerra en la qual no importi qui guanyi. Quasi sempre uns estan a favor del progrés i els altres a favor de la reacció. Per demostrar la situació de la terra, seria suficient l'odi que la República espanyola va provocar en milionaris, ducs, cardenals, play-boys, Blimps, i que sé jo. En essència fou una guerra de classe. Si hagués estat guanyada,

la causa de la gent normal i corrent de tot arreu s'hauria afermat. Es perdé, i els caixers de dividends de tot el món es fregaren les mans. Aquesta fou l'autèntica qüestió. Totes les altres coses foren xerrameca inútil.

6

El resultat de la guerra espanyola, fou decidit a Londres, - París, Roma, Berlín, de cap manera a Espanya. Després de l'estiu - del 1.937, aquells que tenien ulls a la cara s'adonaren que el - govern no podia guanyar la guerra si no es produïa algun canvi profund en la situació internacional, i la decisió de lluitar amb Negrín i els altres podia haver estat influïda en part degut a la perspectiva que la guerra mundial, que de fet és va iniciar el 1.939, anava a començar el 1.938. La idea tan propagada de la desunió en el cantó del govern, no fou una causa principal de la derrota. Les milícies del govern varen formar-se a la correuguda, - estaven mal armades i la seva visió militar era poc imaginativa; però encara que des del principi hi hagués hagut un total acord polític, les milícies haurien estat les mateixes. Al començament de la guerra, el treballador de fàbrica normal i corrent no sabia ni tan sols disparar un fusell (a Espanya mai no hi havia hagut sevei militar obligatori), i el pacifisme tradicional de l'esquerra era un handicap important. Els milers d'estrangers que serviren a Espanya, feien una bona infanteria, però hi havia molts - pocs experts de mena entre ells. La tesi Trostkista que si no s'hagués sabotajat la revolució, la guerra s'hauria guanyat, era probablement falsa. Nacionalitzar fàbriques, ensorrar esglésies, i editar manifestos revolucionaris no hauria servit per fer tornar els exèrcits més eficients. Els feixistes varen guanyar perquè eren els més forts; ells tenien armes modernes, i els altres no - en tenien. No hi havia cap estratègia política que pogués compensar això

La cosa més frustant a la guerra d'Espanya fou la conducta de les grans potències. En realitat, la guerra li van guanyar a

Franco els alemanys i els italians, que tenien motius suficientment obvis. Els motius de França i Gran Bretanya no són tan fàcils de comprendre. El 1.936, tothom tenia molt clar que si Gran Bretanya ajudés al govern espanyol, ni que fos amb uns quants milions de lliures en armament, Franco es col.lapsaria i l'estratègia alemanya quedaria seriosament desarticulada. En aquells moments, no calia ésser un clarividant per preveure que la guerra entre Alemanya i la Gran Bretanya estava a punt d'esclatar; fins i tot, en un o dos anys, ho podia predir quan es produïa exactament. Però de la manera més mesquina, covarda i hipòcrita, la classe dominant Britànica va fer tot el que va poder per entretenir Espanya a Franco i als nazis. Per què? Perquè eren pro-feixistes. Aquesta és la resposta òbvia. No hi ha dubte que ho eren, però malgrat això quan va arribar el moment decisiu, finalment van triar anar contra Alemanya. Encara és molt incert saber quina mena de pla tenien per seguir ajudant a Franco, i potser no tenien cap pla clar en absolut. Una de les més difícils qüestions del nostre temps, i en alguns moments una qüestió molt important, és decidir si les classes dominants britàniques són perverses o merament estúpides. Quant als russos, els seus motius en la guerra espanyola són completament inescrutables. Van intervenir a Espanya, tal com creien els "rojillos", per defensar la democràcia i desbaratar els nazis? I si fos així, per què intervengueren en una escola tan rànica i finalment abandonaren Espanya en els moments crucials? O bé van intervenir, tal com creien els catòlics, per tenir cura de la revolució espanyola? Si fos així però, per què van fer tot el que van poder per aixafar els moviments revolucionaris espanyols, i per què van defensar la propietat privada i donar poder a la classe mitjana en lloc de donar-lo a la classe obrera? O van intervenir, tal com els troskistes suggerien, simplement per "prevenir" una revolució espanyola? Però, llavors, per què no van ajudar Franco? Veritablement, és molt fàcil explicar les seves accions si hom assumeix que actuaven d'acord amb diversos motius contradictoris.

Crec que en el futur arribarem a creure que la política exterior de Stalin, en lloc d'ésser tan diabòlicament intel·ligent com se sol dir, ha estat merament oportunista i estúpida. De qualsevol manera, però, la guerra civil espanyola va demostrar que els nazis sabien què és feien, i els seus oponents no ho sabien. Es va lluitar a un nivell tènic baix, i l'estratègia millor era molt simple. El cantó que tingués armament guanyaria. Els nazis i els italians donarà armes als seus amics feixistes espanyols, i les democràcies occidentals i els russos no donaren armes a aquells que haurien hagut d'ésser els seus amics. Així, doncs, la república espanyola va sucumbir, havent "guanyat el que cap república perdé".

Una pregunta difícil de respondre és de saber si era encertat, tal com tota la gent d'esquerrers d'altres països creia sense dubte d'animar els espanyols a continuar la lluita quan no podien guanyar-la de cap manera. Personalment, penso que era encertat, perquè des del punt de vista de la supervivència, crec que sempre és millor de lluitar i ésser dominant que no pas rendir-se sense lluita. Encara no poden valorar-se els efectes en la gran estratègia de la lluita contra el feixisme. Els espartans i desarmats exèrcits de la república van aguantar dos anys i mig, que era sense dubte molt més del que els seus enemics esperaven. Però si això va desarticlar el programa feixista o bé, per altra banda, això va retrasar la guerra gran i va donar temps extra als nazis per posar la seva màquina de guerra a punt, està encara per veure.

7

Mai penso en la guerra espanyola sense que em vinguin al pensament dos records. Un és la sala de l'hospital a Lleida i les veus, més aviat tristes, dels milicians ferits cantant alguna canço amb una tornada que acabava.

una resolución,
luchar hasta el fin!

I tan que varen lluitar fins al final! durant els últims -

divuit mesos de la guerra, els exèrcits republicans devien haver lluitat quasi sense cigarrets, i amb molt poc menjar. Àdhuc quan vaig marxar d'Espanya a la meitat del 1.937, la carn i el pa anaven escassos, el tabac era una raresa i era gairebé impossible - d'aconseguir cafè i sucre.

L'altre record és el del milicià italià que vaig encaixar a la sala de guàrdia el dia que vaig allistar-me a la milícia. Al començament del meu llibre sobre la guerra espanyola (1) ja vaig parlar d'aquest home i no vull repetir el que vaig dir allà. Quan recordo -oh, amb quina vivesa!- el seu uniforme deslluït i la cara ferotge, petètica, innocent, les complexes qüestions de partits de la guerra semblen esvaïr-se i veig clarament que no hi podien haver dubtes de cap manera sobre qui tenia la raó. Malgrat les politiquetes de poder i les mentides dels diaris, la qüestió central de la guerra era l'intent de gent com aquesta de guanyar-se una vida decent que sabien que els pertocava com un dret de naixement. És difícil pensar en la probable fi d'aquest home en concret, sense sentir diverses classes d'angoixa. Com que el vaig conèixer als barracons Lenin suposo que era probablement troskista o anarquista, i en les peculiars condicions del nostre temps, quan a gent d'aquesta mena no els mata la Gestapo, els mata generalment el G.U.P. Però això no afecta els resultats a la llarga. La cara d'aquest home, que només vaig veure durant un o dos minuts, resta amb mi com una mena de recordatori visual d'allò en què consistia la guerra veritablement. Per mi, ell simbolitza la flor de les classes treballadora europea, assetjada - per la policia de tots els països, la gent que omple les massives tombes dels camps de batalla espanyols i que ara, a raó d'algun milions, s'estan podrint en camps de concentració.

Hom queda astorat, quan hi pensa, en adonar-se de la diversitat de la gent que ajuden o han ajudat el feixisme. Quina trepa! Penseu en un programa que, almenys per una temporada, podria ajuntar Hitler, Pétain, Montagu Norman, Pavelitch, William Randolph Hearst, Streicher, Bucham, Ezra Pound, Juan March, Cocteau, Thyssen, -

Father Coughlin, els Mufti de Jerusalem, Arnold Lunn, Antonescu, Spengler, Beverley Nichols, Lady Houston, i Marinetti tots a la mateixa barca! Però la clau és molt simple, Són gent que tenen alguna cosa a perdre, o gent que desitjen una societat jererquit~~z~~^{zad}~~la~~ i tenen la perspectiva d'un món amb éssers humans iguals i lliures. A darrere tot l'enrenou que es fa parlant de la Rússia "sense Déu" i el "materialisme" de la classe treballadora, s'hi troba la simple intenció d'aquells que posseeixen riqueses o privilegis d'adherir-s'hi. Passa el mateix, encara que conté una veritat parcial, amb tot el que es diu sobre el fet que la reconstrucció social no té sentit si no va acompanyada d'un "canvi de cor". Això del "canvi de cor" és l'especialitat dels piamtosos, des del Papa fins als yoguis de Califòrnia, que ells consideren molt més tranquil·litzador que un canvi en el sistema econòmic. Pétain atribueix la caiguda de França a l'amor al Plaer" de la gent del carrer. Hom veu això en llur correcta perspectiva si es para a preguntar-se quina quantitat de plaer conté la vida del treballador o la del pagès francès corrent comparada amb la pròpia d'en Pétain. La maleïda impertinència d'aquests polítics, copellans, literats, i tota la resta que sermonegen el treballador socialista pel seu "materialisme"! Tot el que el treballador demana és el que aquests altres consideren el mínim indispensable sense el qual la vida humana és impossible. Suficient per menjar, alliberar-se de l'obsessionant terror que produeix la manca de feina, saber que els teus fills tindran una oportunitat justa, un bany un cop al dia, llençols nets amb freqüència raonable, un teulat sense goteres, i que la jornada de treball sigui prou curta de manera que us deixi amb una mica d'energia quan el dia s'ha acabat. Ni un d'aquells que prediquen contra el "materialisme" consideraria suportable la vida sense aquestes coses. I amb quina facilitat podria aconseguir-se aquest mínim si tan sols decidíssim de dedicar-hi els nostres pensaments només durant vint anys! Posar l'el nivell de vida de tot el món a l'altura de Gran Bretanya no seria pas

una tasca més gran que la guerra que acabem de lluitar. No vull pas defensar, i no sé de ningú que ho vulgui, que això tot sol no solucionaria res. El que passa simplement és que cal abolir la privació i el treball irracional abans de poder abordar els --- problemes reals de l'humanitat. El problema més greu del nostre temps és la decadència del concepte de l'imortalitat personal, i no pot solucionar-se mentre la persona normal i corrent s'està escarrasant com un bou, o està tremolant de por per la policia secreta. Quanta raó tenen les classes treballadores en el seu "materialisme"! Quanta raó tenen en adonar-se que primer és l'estomac que l'ànima, no en una escala de valors però sí en un moment donat! Enteneu això, i la llarga horrorosa situació que hem estat suportant esdevé, al menys, intel·ligible. És probable que totes les consideracions us facin defallir: les vós de sirena d'un Petain o d'un Gandhi, el fet inescapable que per lluitar cal degradar-se, l'equivoca posició moral de Gran Bretanya, amb les seves frases democràtiques i el seu imperi, el sinistre desenvolupament que s'ha produït a la Rússia Soviètica, la fraga escanyolida dels polítics d'esquerra - tot això desapareix i hom veu només la lluita del poble cada cop més despert, contra els còccics i els seus mantiders i adoloradors llogets. La qüestió és molt senzilla. ¿Aconseguirà la gent com aquell soldat italià de tenir accés a una vida decent, una vida enterament humana que ara és tècnicament possible, o no ho aconseguirà? Aconseguiran de tirar l'home del carrer al fang un altre cop, o no ho aconseguiran? Personalment crec, potser sense proves suficients, que l'home del carrer guanyarà la seva lluita més tard o més aviat, però jo vull que sigui més aviat i no més tard: diguem que en els pròxims cent anys, i no en els pròxims deu mil anys. Aquesta era la qüestió central de la guerra espanyola, i de l'última guerra, i potser d'altres guerres que han de venir.

No vaig veure el milicià italià mai més. No mai vaig saber com se deia. Es pot suposar amb força certitud que és mort. Quan si dos anys més tard, quan la guerra estava visiblement perduda, vaig escriure aquests versos en la seva memòria:

The Italian soldier shook my hand
Beside the guard-room table;
The strong hand and the subtle hand
Whose palms are only able

To meet within the sound of guns,
But oh! what peace I knew then
In gazing on his battered face
Purer than any woman's!

For the flyblown words that make me spew
Still in his ears were holy
And he was born knowing what I had learned
Out of books and slowly

The treacherous guns had told their tale
And we both had bought it,
But my gold brick was made of gold-
Oh! who ever would have thought it?

Good luck go with you, Italian soldier!
But luck is not for the brave;
What would the world give back to you?
Always less than you give

Between the shadow and the ghost,
Between the white and the red,
Between the bullet and the lie,
Where would you hide your head?

For where is Manuel Gonzalez,
And where is Pedro Aguilar,
And where is Ramon Fenellosa?
The earthworms know where they are.

Your name and your deeds were forgotten
Before your bones were dry
And the lie that slew you is buried
Under a deeper lie;

But the thing that I saw in your face
No power can disinherit:
No bomb that ever burst
Shatters the crystal spirit. (1)

(1): El soldat italià m'estrenyè la mà/ al cantó de la taula de la sala de guàrdia;/ la mà forta i la mà subtil/ amb palmells només capaços/ de trobar-se entre el soroll de fusells/ però, oh! quina pau vaig sentir llavors/ fixant-me en la seva cara apallisada/ més pura que la de qualsevol dona!/ perquè els mots corromputs que a mi em feien vomitar/ a ell encara li semblaven sagrats/ i ell havia nascut sabent el que jo havia après/ dels llibres i lentament./ Els fusells traïdors havien explicat llur conte/ i tots dos l'haviem comprat,/ però el meu engany era fet d'or-/ oh! qui ho hauria pensat mai?/ Que la sort t'acompanyi, soldat italià!/ però la sort no és per als valents;/ Què et donaria el món a canvi?/ sempre menys del que tu vas donar./ Entre l'ombra i el fantasma./ Entre els blancs i els rojos./ Entre la bala i la mentida/ on amagaries el cap?/ Perquè, on és Manuel Gonzalez,/ i on és Pedro Aguilar,/ i on és Ramon Fenellosa?/ els cucs saben on són./ El teu nom i les teves obres foren oblidades/ abans que se t'assequessin els ossos,/ i la mentida que va matar-te és enterrada/ sota una mentida més profunda./ Però allò que vaig veure en el teu rostre/ no ho pot esborrar cap poder;/ Mai l'explosió d'una bomba/ esquinça l'esperit cristal·lí.

SPILLING THE SPANISH BEANS.

(CANTANT les veritats sobre Espanya).

La guerra espanyola ha produït probablement una collita de mentides més rica que cap altre esdeveniment d'ença de la Gran Guerra del 1.914-18, però malgrat totes aquelles calamitats de monges que han estat violades i crucificades davant els ulls dels corresponsals de Daily Mail, jo honradament dubto que hagin estat els diaris pro-feixistes els que més mal han fet. Han estat els diaris d'esquerra, el News Chronicle y el Daily Worker, amb els seus mètodes de distorsió molt més subtils els que han evitat que el públic britànic copssés la veritable natura de la lluita.

El que aquest diaris han enfosquit amb tanta cura és el fet que el govern espanyol (incloent-hi el semi-autònom govern Català) està molt més espantat de la revolució que dels feixistes. Es quasi segur ara, que la guerra acabarà amb alguna mena de com promís, i hi ha fins i tot raons per dubtar que el govern, que va deixar caure Bilbao sense aixecar un dit, dessitgi sortir-ne massa victoriós; en canvi, no hi ha el més mínim dubte sobre la mi núsciositat amb que està esclafen els seus propis revolucionaris. En els últims temps un regne de terror ha estat en progrés - su pressió forçosa de partits polítics, censura asfixiant de la premsa, inacabables espionatges i empresonaments massius sense judici. A finals de juny, quan vaig marxar de Barcelona, les presons estaven botides; en realitat, les ~~presons~~ presons regulars ja feia temps que estaven desbordades i als presoners se'ls apilonava en botigues buides i racons temporals qualsevol que es poguessin trobar per aquesta finalitat. Però allò del que cal adonar-se és que la gent que ara és a la presó no són feixistes sinó revolucionaris; no hi són perquè llurs opinions siguin massa de dretes, sinó perquè són massa d'esquerres. I la gent responsable de posar-los allà són aquests revolucionaris espantosos dels

quals Garvin no pot sentir el nom sense que li vinguin tremo -
lors; els Comunistes.

Mentrestant la guerra contra Franco continua, però, llevat dels pobres diables a les tinxeres del front, a l'Espanya governamental ningú creu que es tracti d'una guerra autèntica. La veritable lluita és entre revolució i contra-revolució; entre els treballadors que estan intentant de conservar la poca cosa que varen guanyar el 1.936, i el bloc liberal-comunista que els hi està prenent amb tant d'èxit. És una llàstima que hi hagi tant poca gent a Anglaterra que s'adoni del fet que el Comunisme avui dia és una força contra-revolucionària; que a tot arreu els comunistes estant aliats amb el reformisme burguès i utilitzen enterament la seva poderosa maquinària per esclafar o desacreditar qualsevol partit que mostri signes de tendències revolucionàries. D'aquí l'espectacle grotesc dels intel·lectuals de dretes, que estan bàsicament d'acord amb ells, acusant-los de "rojos" perversos. Almenys per a una temporada, al Sr. Wyndham Lewis, per exemple, li haurien d'encantar els comunistes. A Espanya, l'aliança liberal-Comunista ha sortit quasi totalment victoriosa. De tot allò que els treballadors espanyols guanyaren el 1.936 no en resta res de sòlid, llevat d'unes quantes granges col·lectives i d'una certa quantitat de terra agafada pels pagesos l'any passat; i cal suposar que fins i tot els pagesos seran sacrificats més tard, quan ja no hi hagi cap més necessitat d'apaivagar-los. Per veure com va produir-se la present situació cal revisar els orígens de la guerra civil.

La proposta de poder de Franco diferia d'aquelles de Hitler i Mussolini en el fet de que la seva era un insurrecció militar, i per tant no tenia massa suport popular, si bé, des de llavors, Franco ha estat intentant d'aconseguir-ne. Apart d'alguns sectors dels grans negocis, els seus partidaris principals eren l'aristocràcia terratinent i l'enorme, parasítica Església. És obvi, que un aixecament d'aquesta mena provoca en contra d'ell una composició de forces diverses que no s'avenen en cap -

altre punt. El pagés i l'obrer odien el feudalisme i el clericalisme; però també ho odia el burgés "liberal", que no està en absolut oposat a una versió més moderna de feixisme, almenys mentre no se'n digui feixisme. El burgés "liberal" és autènticament liberal fins al punt en què s'aturen els seus propis interessos. Ell representa el grau de progrés que hi ha implicat en la frase "la carrière ouverte aux talents". Perquè és ben clar que no té oportunitat de desenvolupament en una societat feudal on el treballador i el pagès son massa pobres per comprar béns, on es carrega l'indústria amb enormes impostos per pagar les vestimentes dels bisbes, i on es troba natural que totes les feines lucratives es donin a l'amic de la catamita del fill il·legítim del duc. D'aquí que, davant d'un reaccionari tan descarat com Franco, es produeix momentàniament una situació en la qual el treballador i el burgés, enemics a mort en realitat, estan lluitant un al costat de l'altre. Aquesta preocupant aliança es coneix com el Front Popular (o com a la premsa comunista per donar-li un to falsament democràtic, el Front del Poble). És una combinació amb tanta vitalitat i amb tant dret a existir com un porc de dos caps a qualsevol altre monstruositat.

De segur que en cas d'una emergència seriosa, la contradicció que hi ha implicada en el Front Popular es farà sentir. Perquè fins i tot quan el treballador i el burgés estan lluitant contra el feixisme, no estan pas lluitant per les mateixes coses: el burgés està lluitant per una democràcia burgesa, és a dir, pel capitalisme, el treballador, en tant que entén la qüestió pel socialisme. I al principi de la revolució, el treballadors espanyols compregueren la qüestió molt bé. A les àrees on el feixisme fou derrotat, no en varen tenir prou empenyent les tropes rebels fora de les ciutats; també aprofitaren l'oportunitat d'apoderar-se de terra i de fabriques i d'establir els aspres inicis d'un govern de treballadors mitjançant comitès locals,

milícies de treballadors, forces policials, i tot això. No obstant, cometeren l'error (possiblement perquè la majoria dels revolucionaris actius eren anarquistes que desconfiaven de qualsevol parlament) de deixar el govern Republicà en control nominal. I, malgrat diversos canvis de personal, cada govern subsegüent havia estat aproximadament del mateix caràcter reformista-burgés. Al començament semblava que això no tenia importància perquè el govern, especialment a Catalunya, es trobava pràcticament sense poder i, la burgesia havia de restar amb poques aspiracions o fins i tot (això encara passava quan vaig arribar a Espanya el desembre), disfressar-se de treballadors. Més tard, quan el poder passà de les mans dels anarquistes a les mans dels comunistes i socialistes de dretes, el govern pogué reafirmar-se, la burgesia sotí dels amagatells i reaparegué no massa modificada - la vella divisió de la societat entre pobres i rics. A partir d'això, cada moviment, llevat d'un quantes dictaminats per emergència militar, fou dirigit a desfer el treball dels primers mesos de la revolució. Dels molts exemples que podria escollir, en citaré només un: la dissolució de les velles milícies de treballadors, que s'organitzaren amb un sistema autènticament democràtic, amb la mateixa paga pels oficials i els soldats i barrejats en termes de completa igualtat. Aquestes foren substituïdes per l'exercit Popular (una vegada més, "l'exercit del Poble" en argot comunista), que seguia al màxim el model d'un exercit burgés normal i corrent, amb una casta privilegiada d'oficials, amb immenses diferències de paga, etc.etc. No cal dir que això s'anuncia com una necessitat militar, i es gairebé segur que, almenys durant un curt període representa -- una millor eficàcia militar. Però el pròposit indubtable del canvi fou engegar un bon cop a l'igualtat. S'ha seguit la mateixa política a cada departament, amb el resultat que, havent passat només un any d'ençà de l'esclat de la guerra i la revolució, ens trobem amb el que és de fet, un corrent Estat burgés

amb, a més a més, un regne de terror per preservar l'estatus quo.

Si no hi hagués hagut interferència estrangera en la lluita, probablement aquest procés no hauria arribat tan lluny. Però això fou impossible degut a la debilitat militar del govern. Davant els mercenaris estrangers de Franco es veieren obligats a dirigir-se a Rússia per demanar ajut, i encara que la quantitat d'armes que Rússia va subministrar ha estat molt exagerada (durant els meus tres primers mesos a Espanya només vaig veure una arma russa, una solitària metralleta), l'efet de la seva arribada va portar els comunistes al poder. D'entrada, els fusells i aeroplans russos i la bona qualitat de les Brigades Internacionals (no necessàriament comunistes però sota control comunista), van elevar el prestigi Comunista en gran manera. Però encara més important, ja que Rússia i Mèxic eren els dos únics països que subministraven armes obertament, els russos no només aconseguiren d'obtenir diners per les seves armes, sinó també posar condicions. Posat de la manera més crua, les condicions eren "Esclafeu la revolució o no obteniu més armament". Normalment, la raó que es dona per explicar l'actitud russa és que si Rússia hagués aparegut com a còmplice de la revolució, el pacte Franco-Soviètic (i l'esperada aliança amb Gran Bretanya) hauria estat en perill; pot ésser també, que l'espectacle d'una revolució autèntica a Espanya hagués provocat ressons indesitjables a Rússia. Els comunistes, naturalment, neguen que el govern rus hagi exercit cap mena de pressió directa. Però això, encara que fos veritat, té molt poca rellevància, ja que es dona per entès, que els partits Comunistes de tots els països segueixen la política russa; i és segur que El Partit Comunista Espanyol, més els socialistes de dretes controlats pels Comunistes, més la premsa Comunista de tot el món, han utilitzat tota la seva immensa i sempre creixent influència per afavorir la contra-revolució.

A la primera part d'aquest article, he suggerit que la ver

tadera lluita a Espanya al cantó del govern, ha estat entre revolució i contr-revolució; que el govern, malgrat estar nequitós per impedir d'esser derrotat per Franco, ha estat encara més nequitós per desfer els canvis revolucionaris que acompanyaren l'esclat de la guerra.

Qualsevol comunista refusaria aquesta suposició per errònia o intencionadament deshonest. Us diria que és una ximpleria parlar del govern Espanyol intentant d'esclafar la revolució, perquè la revolució no va produir-se mai; i que la nostra tasca, en aquests moments, és derrotar el feixisme i defensar la democràcia. I en aquest context és d'una gran importància veure exactament com treballa la propaganda anti-revolucionària comunista. És un error creure que això no té rellevància a Anglaterra, on el Partit Comunista és petit i comparativament dèbil. En veurem la seva rellevància prou ràpidament si Anglaterra s'alia amb la U.R.S.S.; o potser fins més aviat, ja que la influència del Partit Comunista és segur que creixerà - està -- creixent visiblement - perquè la classe capitalista s'adona cada cop més que el comunisme de l'última hora està jugant el seu joc.

Parlant en termes generals, la propaganda comunista és basa en aterroritzar la gent davant dels (ben autèntics) horrors del feixisme. També té cura de pretendre amb no tantes paraules, - però per implicació - que el feixisme no té res a veure amb el capitalisme. El feixisme, és només, un tipus de perversitat sense sentit, una aberració, "sadisme de masses", la mena de cosa que passaria si, tot de cop, deixéssiu obertes les portes d'un manicomí ple de maníacs homicídes. Presenteu el feixisme d'aquesta manera, i podreu mobilitzar l'opinió pública en contra, almenys per un temps, sense provocar cap moviment revolucionari. Us podeu oposar al feixisme en nom d'una "democràcia" burgesa, que significa capitalisme. Però, mentrestant cal desembarassar-se de la molesta persona que senyala que el feixisme i la "demo -

cràcia"burguesa són carn i ungla. Tot primer, això es fa acusant -la de visionari poc pràctic. Se li diu que està confonent la qüestió, que està partint les forces anti-feixistes; que aquest no és el moment de fer fraseologia revolucionària, que de moment cal lluitar contra el feixisme sense demanar amb massa detall a quina és l'exacta finalitat de la lluita. Mes tard, si és que en cara refusa callar, es canvia la tonada i se l'acusa de traïdor. Per ésser més exactes se l'acusa de trotskista.

I què és un trotskista? a Anglaterra, aquesta terrible paraula tot just ara comença d'ésser divulgada per tot arreu; en aquest moment, a Espanya pel sol rumor d'ésser trotskista (o trotsky-feixista) generalment s'utilitza per designar un feixista disfressat que fa el paper d'ultra revolucionari amb la intenció de dividir les forces d'envermellar. Però el seu poder peculiar deriva del fet que pot significar tres coses distintes. Pot voler dir un que, com Trotsky, desitja una revolució mundial; o un membre de l'autèntica organització de la qual Trotsky n'és el cap (l'únic ús legítim de la paraula); o el feixista disfressat que ja hem mencionat. Els tres significats poden endollar-se un amb l'altre a voluntat. El significat nº1 pot o no pot comportar el significat nº2, i el significat nº2 quasi invariablement comporta el nº3. D'aquesta manera: "S'ha sentit a X parlant favorablement de la revolució mundial; per tant és un trotskista; per tant és un feixista". A Espanya, i fins a cert punt també a Anglaterra, qualsevol que professi el socialisme revolucionari (és a dir, que professi les coses que el Partit Comunista professava fa uns quants anys) és sospitós d'ésser un trotskista perquè per Franco o Hitler.

L'acusació és molt subtil, perquè en qualsevol cas concret podia ésser vertadera, llevat que resultés que un sabia el contrari. És molt probable que un espia feixista es disfressi de revolucionari. A Espanya qualsevol que tingui opinions més cap a l'esquerra que les del Partit Comunista és acusat, tard o a viat, d'ésser un trotskista o, almenys, un traïdor. Al començament de la guerra el P.O.U.M., un partit /.

ment de la guerra el P.O.U.M., un partit comunista de l'oposició que correspon aproximadament al I.L.P. Anglès, era un partit legal i un dels seus membres era ministre en el govern Català; més tard fou expulsat del govern; llavors fou denunciat de troskista; després fou suprimit, i cada membre que la policia enxampava era enviat a la presó.

Fins fa uns quants mesos, els anarco-sindicalistes eren descrits com gent que "treballava lleialment" al cantó dels comunistes. Llavors, els anarco-sindicalistes foren expel·lits del govern; després va semblar que no treballaven tant lleialment; ara estan en procés d'esdevenir traïdors. Després d'això vindrà el torn dels socialistes d'esquerres. Caballero, l'ex-primer ministre socialista, que fins al Maig del 1.937 fou l'ídol de la premsa comunista, ja és ignorat i se'l considera troskista i "enemic del poble". I així, el joc continua. El lògic final és un règim en el qual quansevol diari i partit de l'oposició és suprimit, i qualsevol dissident d'alguna importància és empresonat. Naturalment, un règim així serà feixisme. No serà com el feixisme que Franco imposaria, serà fins i tot millor que el feixisme de Franco fins el punt que valgui la pena de lluitar-hi però serà feixisme. Només que, essent operat per comunistes i liberals, se'n dirà alguna altra cosa.

Mentrestant, pot guanyar-se la guerra? La influència comunista s'ha utilitzat contra el caos revolucionari i, per tant, a més de l'ajuda russa, ha servit per produir una més gran eficàcia militar. Si els anarquistes van salvar el govern des de l'agost fins a l'octubre de 1.936, els comunistes l'han salvat de l'octubre endavant. Però en organitzar la defensa han aconseguit de matar l'entusiasme (a dins d'Espanya, no pas a fora). Van fer possible un exèrcit de reclutes militatitzat, però també el van fer necessari. És significatiu que el reclutament voluntari ja havia parat pràcticament el gener d'aquest any. A vegades un exèrcit revolucionari pot guanyar per entusiasme, -

però un exèrcit de reclutes ha de guanyar amb armes, i és poc probable que el govern pugui tenir mai una gran quantitat d'armes si França no intervé, o si Alemanya i Itàlia no decideixen d'emportar-se les colònies espanyoles i abandonar Franco. En general la cosa més probable sembla ésser un punt mort.

I el govern, intenta seriosament de guanyar? No intenta perdre, aixó és cert. Per altra banda, una victòria completa amb Franco a l'escapada i italians i alemanys arraconats cap el mar, provocaria difícils problemes, alguns d'ells massa obvis perquè calgui mencionar-los. No hi ha proves reals i només es pot jutgar pels esdeveniments, però sospito que el govern està jugant de cara a un compromís que deixaria la situació de la guerra essencialment tal com està. Totes les profecies són errònies, però tant aquesta també ho serà, però provaré sort i diré que encara que la guerra pot acabar-se ben aviat o pot allargar-se per anys, acabarà amb una Espanya dividida, bé en autèntiques fronteres, bé en zones econòmiques. Naturalment, un compromís d'aquesta mena pot considerar-se una victòria per qualsevol de les bandes, o per totes dues.

Tot el que he dit en aquest article semblaria perfectament normal a Espanya, o fins i tot a França; en canvi a Anglaterra, malgrat l'intens interès que ha despertat la guerra Espanyola, hi ha molt poca gent que s'hagi assabentat de l'enorme lluita que s'està portant darrere les línies del govern. Naturalment, aixó no és casualitat. Hi ha hagut una conspiració perfectament intencionada (podria donar exemples detallats) per evitar que s'entengui la situació espanyola. La gent que deuen saber-ho millor, s'han deixat emportar per la decepció dient que si es diu la veritat sobre Espanya serà utilitzada com a propaganda feixista.

Es fàcil veure cap on porta aquesta covardia. Si el públic britànic hagués rebut una informació veritable sobre la guerra espanyola, hauria tingut l'oportunitat d'aprendre què es

el feixisme i com se'l pot combatre. Tal com ha anat, la versió del feixisme del News Chronicle, és a dir, una mena de mena homicida típica del Colonel Blimps bombardejant en el buit econòmic, ha estat establerta més fermament que mai. I d'aquesta manera - ja ens trobem un pas més aprop de la gran guerra "contra el f*ei*xisme" (cf. 1.914), "contra el militarisme" que permetrà al feixisme, varietat britànica, de cargolar-se als nostres colls a la primera setmana.

New English Weekly, 29 de juliol i 2 setembre 1.937.

LES MILICIES DEL P.O.U.M.: Notes.

Nota petita

(Aquestes notes foren trobades entre els papers d'Orwell - després de la seva mort. Mai les va mencionar i és extremade - ment difícil de saber quan foren escrites, encara que és clar - que no foren quan ja havia marxat d'Espanya. Es probable que - fossin escrites el 1.939 quan Orwell era al Marroc.)

A finals de 1.936 vaig allistar-me a la milícia del P.O.U.M. Les circumstàncies que hem van portar a llistar-me en aquesta milícia foren les següents: havia plantejat anar a Espanya per reunir materials per articles de diari etc., i també tenia al - guna vaga intenció de lluitar si semblava que valgués la pena, però això no veia molt dubtós degut a la meua pobre salut i a la meua experiència militar que era comparativament escassa. Just abans que comences a fer gestions, algú em va dir que no - podria travessar la frontera si no tenia papers d'alguna orga - nització d'esquerrres (això no era cert en aquell moment, encara que targes de partits, etc. reien, sens dubte, les coses més fa - ciles). Vaig consultar John Stratchey que em va portar a veu - re en Pollitt. Pollitt, després de fer-me unes quantes pregun - tes va decidir evidentment, que políticament jo no era de fiar, - i també va provar de fer-me venir por perquè no hi anés, par - lant-me del terrorisme anarquista durant molta estona. Final - ment va preguntar-me si m'avindria a allistar-me a la brigada Internacional. Vaig dir-li que no podia avenir-me a llistar - me a res fins que no veiés el que estava passant. Llavors va - refusar a ajudar-me però em va aconsellar que obtingués un - salconduit de l'Embaixada Espanyola a Paris, cosa que faig fer. Poc abans de marxar d'Anglaterra vaig telefonar, també, l'I.L.P., amb que tenia alguns lleugers contactes, principalment persones per demanar-los alguna mena de recomanació. Van enviar-me a - Paris una carta adreçada a John Mc.Nair per Barcelona. Quan - vaig travessar la frontera, la gent dels passaports i d'altres

que en aquell temps eren anarquistes no feren massa cas del meu salconduit però semblaven molt impressionats per la carta amb el segell de L'I.L.P.(1), que evidentment coneixien de vista. Fou això el que em va decidir d'entregar la carta a Mc.Nair, (a qui no coneixia) i fou a través d'això que vaig ailiar-me a la milícia del P.O.U.M., Després de donar un cop d'ull a les tropes a Espanya vaig veure que havia tingut relativament una bona quantitat de preparació com a soldat, i vaig decidir d'ailiar-me a la milícia. Em aquell temps només tenia una idea més aviat vaga de les diferències entre els partits polítics, que havien estat ocultades a la premsa esquerrana anglesa. Si hagués tingut coneixement complet de la situació probablement m'hauria ailliat a la milícia de la C.N.T.

Si bé teòricament les milícies seguien el model d'un exercit corrent, en aquest moment estaven encara organitzades en columna, centuria, secció. La centuria se centrava al voltant d'algun individu i sovint s'anomenava dient "bandera d'en tal". El cap de la centuria solia tenir el rang de capità, però sota d'ell no hi havia cap altre rang definit llevat del de caporal i soldat ras. A Barcelona la gent portava galons, etc, de rang, però al front "no quedava bé" portar-los. En teoria s'ascendia per elecció, però en realitat els oficials N.C.O.S. eren designats des de dalt. Tal com assenyalaré més endavant, això no tenia massa importància a la pràctica. No obstant, una característica peculiar era que es podia escollir la secció a la qual es volia pertànyer i, per regla general, si es volia també podia canviar de bandera. Aquells dies s'enviaven al front homes amb només uns quants dies d'entrenament, del tipus de plaça d'armes i en molts casos sense haver disparat mai un fusell. Havia portat amb mi les idees militars de disciplina. Naturalment, és sempre difícil de fer obeir ordres als reclutes, i encara ho és

(1) I.L.P. Independent Labour Party.

més quan es troben clavats a les trinxeres i havent d'aguantar el fred, etc., sense estar-hi acostumats. Si no han tingut l'oportunitat de familiaritzar-se amb les armes de foc estan sovint molt més espantats de les bales del que caldria, i això és una altra font d'indisciplines. (Dire de passada que les mentides publicades als diaris d'esquerrers sobre les bales explosives que usaven els feixistes van fer mal. Que jo sàpiga les bales explosives no existeixen, i els feixistes certament no'utilitzaven). Al principi s'aconseguia fer obeir ordres de dues maneres: a) apelant a la lleialtat al partit, b) per força de personalitat, i durant les dues primeres setmanes vaig fer-me completament impopular. Al cap d'una setmana, mes o menys, un home me va refusar planament d'anar per força a un cert lloc que segons ell estava exposat al foc enemic, li vaig fer anar per força - sempre un error, per descomptat, i encara més greu tractant-se d'un espanyol. Inmediatament vaig trobar-me envoltat per una rotllana d'homes que em deien feixiste. Hi hagué una tremenda discussió; no obstant la majoria dels homes estaven d'acord amb mi i vaig adonar-me que fins hi havia gent que competia per entrar a la meua secció. Després d'això, durant setmanes o mesos, aquesta mena de discussió es repetia una i altra vegada, tant entre els espanyols com entre els pocs anglesos que hi havia en aquest front; això és: disciplina, discussions sobre el que era justificable i el que era "revolucionari", ... però en general existia l'opinió que calia una disciplina estricta combinada amb igualtat social. Hi havien sempre moltes discussions - per veure si era justificable d'afusellar homes acusats de desertió i desobediència, i en general la gent deia que sí, que ho era, encara que alguns deien que no ho farien mai. Molt més tard pel Març, prop d'Osca, uns 200 homes de la C.N.T. van decidir d'abandonar el front. Dificilment se'ls podia culpar, ja que hi havien estat uns cinc mesos, però, obviament, una cosa així no es podia permetre i es va demanar a algunes tropes del P.O.U.M. -

que anessin a parar-los. Encara que no massa content hi vaig anar voluntari. Afortunadament els seus delegats polítics o al gú altre els va persuadir perquè tornessin, de manera que no calgué arribar a la violència. Hi va haver molta discussió sobre aquest fet, però, un cop més, la majoria opinava que si era necessari era justificable disparar a homes que fessin això. Durant tot aquest període, es a dir, Gener-Abril 1.937, va conseguir-se una millora gradual en la disciplina gràcies quasi totalment a la "difusió de la consciència revolucionària", això és: inacabables discussions i explicacions sobre perquè això altre era necessari. Tothom estava fanàticament preocupat a mantenir l'igualtat social entre soldats i oficials, ni títols militars ni diferències en el menjar, etc., i això sovint arribava a extrems més aviat ridículs, encara que no ho semblaven. ttant al front on diferències mínimes de comoditat eren molt apreciables. Quan les milícies foren tòricament incorporades a l'exèrcit popular s'esperava de tots els oficials que donessin la seva paga extra, és a dir tot el que passés de 10 pts. per aria, per ampliar el capital del Partit, i tothom hi va estar d'acord, encara que no se si mai va arribar a produir-se el fet, perquè no estic segur que ningú comencés realment a cobrar la paga extra abans que la milícia del P.O.U.M. fos redistribuïda. No obstant, ja es donaven càstigs per desobediència quan vaig arribar al front. Castigar homes que ja estan a la línia del front és extremadament difícil perquè, llevat de matar-los, cos ta trobar maneres de fer-los sentir més incòmodes del que ja aestan. El càstig habitual era doblar les hores del torn de guardia - molt poc satisfactori perquè tothom ja ^{va} prou curt son. Ocasionalment s'afusellava algú. Un home que intentava passar-se a les línies feixistes i que era clarament un espia fou afusellat. Un altre a qui van enxarpar robant d'altres milicians fou enviat amb l'intenció de fusellar-lo, encara que no crec que ho fessin realment. Els tribunals militars havien de

ser formats per un oficial, un N.C.O. i un milicià, si bé jo no en vaig veure mai cap en acció.

Periòdicament, el Partit solia enviar delegats polítics a visitar els homes del front i, quan era possible, engegar alguna mena de discursos polítics. A més cada centúria tenia en les seves propies files un o més homes que eren anomenats delegats polítics. Mai vaig copsar quina havia estat originàriament la funció d'aquests homes perquè és evident que havien tingut alguna funció al principi, de la qual no hi havia cap necessitat després. Quant estava amb l'I.L.P. anglès, vaig ésser anomenat el seu delegat polític, però aquest cop el delegat polític era simplement un recordar a qui s'enviava als cuartells generals, era simplement una qüestió d'escollir entre els pocs homes que parlaven espanyol. Els anglesos eren més estrictes que els espanyols a l'hora d'elegir oficials; en un o dos casos van canviar un N.C.O. per elecció. També van anomenar un comitè de 5 homes que havien d'encarregar-se de regular tots els assumptes de la secció. Encara que em van votar per ser del comitè, em vaig oposar a la seva formació adduint que ara erem part d'un exercit que era manat des de lluit en la manera més o menys corrent, i per tant un comitè d'aquesta mena no tenia cap funció. Realment no tenia cap funció important però ocasionalment era útil per la regulació dels assumptes de poca transcendència. Contràriament al que generalment es creu, els caps polítics del P.O.U.M. eren molt hostils a aquesta idea de comitè i desitjaven evitar que l'idea s'escampés dels anglesos cap als espanyols.

Abans d'entrar a formar part d'una bandera anglesa, vaig estar algunes setmanes en una bandera espanyola, i d'uns 80 homes que hi havia uns 60 eren soldats completament "novatos". Durant aquestes setmanes la disciplina va millorar molt, i des de llavors fins al final d'Abril la disciplina ~~autota~~ ^{autota} ~~ba~~ ^{ba} mili-

univ

cia va sofrir una millora lenta però força regular. Per l'Abril, quan una unitat de milícia havia de desfil·lar a qualsevol lloc encara "semblava" una retirada de Moscou, però això, en part era degut al fet que els homes només havien experimentat la guerra de trinxeres. Però llavors, ja no hi havia cap dificultat per aconseguir que s'obeís una ordre i tampoc hi havia el temor que fos desobeïda tant punt et gressis d'esquena. Externament, les especials característiques "revolucionàries" van continuar iguals fins a finals de Maig, però de fet en aquells moments ja es podien apreciar certes diferències. Pel Maig quan jo comandava una "sección" (que ara volia dir un pelotó) els espanyols més joves em deien de vostè. Provava de fer-los canviar de costum, però evidentment el mot tornava, i no hi ha dubte que l'ús universal del "tú" en els primers mesos de la guerra era una afectació i semblaria d'allò més artificial a la gent italiana. Una cosa que es va acabar abruptament pels vols de Març fou el costum de cridar slogans revolucionaris als feixistes. Això no va practicar-se a Huesca, malgrat que en molts casos les trinxeres eren molt aprop una de l'altra. Al front de Saragossa s'havia practicat regularment i probablement va tenir la seva importància a l'hora de portar desertors que allà eren molt nombrosos (en un temps determinat, uns 15 per setmana en una secció del front defensada per uns mil homes). Però l'ús universal de "camarada" i la noció que en principi tots erem iguals persistí fins que va redistribuir-se la milícia (2). En les primeres quintes de l'exercit popular que arribaren al front, s'observava una conformitat amb això. Entre les milícies del P.O.U.M. i les del P.S.C.U., fins al moment que vaig veure per última vegada ^{als darrers} ja principis de Març, no hi havia diferències perceptibles en l'estat de disciplina i l'atmosfera social.

L'organització general era molt bona en algunes coses, però en d'altres era ben innecessàriament incompetent. Una carac

(2) El meu certificat de baixa signat per un metge de Monzon (un bon tros darrere la línia) cap el 18-VI va adreçat a "Camarada Blair". (nota de l'autor).

terística xocant d'aquesta guerra era la bona organització del menjar. Fins el Maig de 1.937 quan certes coses van començar a escassejar, el menjar fou sempre bo, i fou sempre regular, una cosa gens fàcil d'arranjar fins i tot en una guerra molt estacionària. Els cuiners eren molt complidors, a vegades portant el menjar sota un foc intens. Vaig quedar impressionat per l'organització del menjar que hi havia darrere les línies i per la manera com va aconseguir-se la cooperació dels pagesos. La roba dels homes es rentava de tant en tant, però no pas molt bé ni amb molta regularitat. Els arranjaments dels correus eren bons i les cartes que havien sortit de Barcelona arribaven sempre en poc temps al front. No passava així amb un nombre extraordinari de cartes enviades a Espanya que s'extraviaven en algun lloc pel camí cap a Barcelona. Les idees de sanitat pràctica - ment no existien, i no hi ha dubte que fou gràcies al clima sec que s'evitaren epidèmies. Fins que no s'arribava a unes deu milles darrere les línies no hi havia cap servei mèdic que valgui la pena esmentar. Això no importava mentre el vítim de baixes era petit, però malgrat tot es van perdre moltes vides innecessàriament. Al principi, les trinxeres eren extremadament primitives, però cap al mes de Març es va organitzar un batalló de treball. Aquest fou molt eficient i capaç de conservar llargues seccions de trinxera molt ràpidament i sense fer soroll. No obstant, fins el Maig no hi havia massa idea de les trinxeres de comunicació, fins i tot quan la línia del front era a prop de l'enemic, i no era possible, per exemple, endur-se homes ferits sense haver de portar-los sota el foc enemic. No es va fer cap esforç per mantenir les carreteres de darrere el front en reparació encara que, sens dubte, es disposava de mà d'obra per fer-ho. L'Ajuda Roja del P.O.U.M., a la qual era voluntari-obligatori d'apuntar-s'hi, feia molt bona feina a l'hora de tenir cura dels ferits a l'hospital, etc. Referent als queviures, hi hagué probablement alguna malversació i favoritisme, però em penso que molt poc. Quan les cigarretes van començar a escasse

jar, la petita secció anglesa en rebia bastant més del que era la porció justa, un tribut al caràcter espanyol. El gran i inexcusable error que es va cometre en aquesta guerra fou mantenir els homes a la línia durant períodes innecessàriament llargs, si més no al front d'Aragó. Per Nadal del 1.936 la guerra estava quasi completament estacionària i durant llargues temporades, - en els sis mesos següents hi hagué molt poca lluita. Per tant, hauria estat perfectament possible organitzar el sistema dels quatre dies de servei i quatre de descans, o fins i tot quatre de servei i dos de descans. D'aquesta manera no és que realment s'aconsegueixin més hores de descans però periòdicament poder dormir-se algunes nits en llits, o si més no, hi ha la oportunitat de treure's la roba. Tal com anava, a vegades hi havia homes que havien d'estar-se cinc mesos seguits a la línia. A vegades passava que les trinxeres eren força lluny de l'enemic, 1000 iardes per exemple, però això es mes avorrit, i per tant pitjor per la moral, que estar a 50-100 iardes. Mentrestant dormien a les trinxeres amb una incomoditat intolerable, generalment brutes i fins a l'Abril quasi sempre fredes. A més, fins quan s'està a 1.000 iardes de distància de l'enemic s'està exposat als trets de fusell i a ocasionals canonades que causen una pila d'accidents i, per tant, por, que es acumulativa. En aquestes circumstàncies no es pot fer gaire més que anar aguantant. Durant Febrer-Març, el període en què hi havia poca lluita als voltants d'Osca, van fer-se alguns intents d'entrenar els homes en diverses coses: ús de l'ametralladora, senyalització, exercicis d'ordre (avançant amb escomeses etc.). Bàsicament tot això va ésser un fracàs, perquè tothom podia de son i estaven massa esgotats per aprendre res. Per aquella època jo mateix vaig provar de dominar el mecanisme de l'ametralladora Hotchkiss i em vaig adonar que dormir poc en privava de la capacitat d'aprendre. A més no hi dubte que hauria estat factible de donar permisos més sovint, però les raons per las quals això no es feia eren probablement, altres, apart de la incompetència. Però hau -

ria estat ben fàcil d'organitzar serveis i descansos de les trinxeres tal com he indicat, i oferir algun tipus d'amenitats a les tropes que no eren a primera línia. Fins a llocs tan allunyats del front com Barbastro, la vida de les tropes era molt més desagradable del que calia. Amb una mica d'organització hauria estat possible d'arranjar immediatament banys calents, desinfeccions, entreteniments d'alguna mena, cafès (en realitat es feren alguns febles intents per aconseguir-los), i també dones a darrere les línies. Les poques dones que eren a la línia o a prop i que eren accessibles, eren simplement una continuïtat font de gelosies. Entre els espanyols més joves, els casos de sodomia es produïen amb una certa freqüència. Dubto que es pugui engatjar les tropes en una guerra de trinxeres i simultàniament entrenar-los per la guerra de mobilitat, però és ben cert que s'hagués pogut fer més d'entrenament si s'hagués posat més cura a l'hora de planificar el descans dels homes, tal com anava, estaven esgotats per res en un període en què la guerra estava estancada. Tot recordant-ho, m'adono que van resistir extremadament bé, i àdhuc llavors, el fet que no es disgreguessin ni provoquessin avalots en aquestes condicions intolerables, fou el que em va convertir (fins a cert punt) a la noció de "disciplina revolucionària". No obstant, l'esforç a què foren sotmesos era, en part, innecessari.

Pel que fa referència a les gelosies entre les distintes milícies, entre els soldats no en vaig apreciar de serioses fins al Maig del 1.937. Suposo que més tard o més aviat sabrem fins a quin punt fou sabotejat el front d'Aragó. Per motius polítics. No sé quina importància hauria tingut la captura d'Osca, però no és gaire dubtós que amb una artilleria adequada s'hauria pogut capturar el Febrer o el Març. El que va passar és que va rodejar-se la ciutat, llevat d'una obertura d'un km. d'amplada, i això amb tan poca artilleria que era impossible de realitzar un bombardeig preliminar, ja que només haurien servit d'avis. Això significava que només podien fer-se atacs per sorpresa amb un màxim d'un quants cents d'homes. A principis d'Abril, Osca sembla

va estar perduda, però l'obertura no es va acabar mai de tancar, els atacs disminuïren i poc després va fer-se evident que les trinxeres feixistes eren defensades amb més força, i que les seves proteccions havien millorat. A finals de Juny es va organitzar el gran atac sobre Osca, amb motius clarament polítics, per facilitar una victòria al Front Popular i desacreditar la milícia de la C.N.T.. El resultat fou el que es podia haver previst: pèrdues importants i un autèntic empitjorament de la posició. Però entre els soldats, l'afecció al partit no va anar generalment més lluny d'uns vagues rumors que "ells", que normalment volia dir el P.S.U.C., havien robat armes, etc, que anaven destinades a nosaltres. Al front de Saragossa, on les milícies del P.O.U.M. i del P.S.U.C. havien estat distribuïdes més o menys alternativament, les relacions eren bones. A Osca, quan el P.O.U.M. va encarregar-se d'un sector del P.S.U.C., es produïren alguns signes de gelosia, però em sembla que eren purament militars, ja que les tropes del P.S.U.C. no havien pogut capturar Osca i els del P.O.U.M. presumien que ells ho farien. La victòria de Guadalajara, al febrer, podia considerar-se, i de fet ho era, com una victòria comunista, però tothom n'estava imparcialment content, en realitat, molt entusiasmada. Poc després d'això, un dels nostres aeroplans, probablement rus, va equivocar-se de lloc en deixar caure una bomba i va matar uns quants milicians del P.O.U.M.. Sens dubte, si el fet s'hagués produït més tard, s'hauria dit que es va fer "expressament", però en aquell moment la possibilitat no va passar pel cap de ningú. Al Maig, potser com a resultat de les dificultats de Barcelona, les relacions van empitjorar. A Lleida, on estaven entrenant noves formacions de l'exercit popular, quan desfilaven destacaments de l'exercit Popular, vaig veure milicians de no sé quina milícia donant-los gerdons i belegant com xais. Quant a les represalies contra homes coneguts per haver servit amb el P.O.U.M. dubto que comencessin abans dels descobriments d'algunes legacions d'espionatge. Immediatament després d'aquests, sembla que van -

produir-se un o dos incidents seriosos. Cap a finals de Juny, sembla que un destacament de la milícia del P.S.U.C. fou enviat, o hi anaren pel seu propi acord, a atacar una de les posicions del P.O.U.M. a les afores d'Oscà i els homes que hi havia van haver de defensar-se amb les seves ametralladores. No sé la data exacta ni en sé més que els detalls generals, però les fonts que m'han servit d'informació em deixen sense cap dubte sobre la veracitat del fet. No hi ha dubte que això fou la conseqüència d'afirmacions irresponsables de la premsa sobre espionatge, deserció etc., que ja havia causat problemes en ocasions anteriors, o hi havia estat a punt.

A partir d'una certa data el fet que les milícies estessin organitzades i fossin lleials a diferents partits va causar efectes dolents. Al principi, quan tothom estava ple d'entusiasme, la rivalitat entre partits no era potser mala cosa - almenys aquesta és la impressió que vaig endur-me d'aquells que van es ser als primers combats quan foren ocupats Sietamo etc., Però quan les milícies anaven disminuint davant l'exercit popular i l'efecte fou que cada partit estava neguitós per mantenir la seva força al peu que fos. Crec que aquesta és una de les raons que expliquen el fet, que he esmentat més amunt, que no es donessin permisos tant sovint com hauria calgut. Fins cap al mes de juny no hi havia en realitat cap manera de fer reincorporar a la seva unitat un home que havia marxat de permís, i el reclutament per l'exercit popular, quan va convertir-se en llei (no recordo exactament quan) era completament ineficaz. Per tant, un milicià, un cop de permís podia simplement anar-se'n a casa i tenia bons motius per fer-ho, ja que acabava de cobrar una bossa plena amb les pagues endarrerides, o podia aïllistar-se en una altre organització, cosa que era corrent en aquells temps. A la pràctica, la majoria d'homes tornaven del permís, però no pas tots, de manera que cada interval de permís significava una disminució de números. Estic segur que el desig de mantenir el número de soldats va provocar en els comandants locals el ne -

guit que no es produïssin baixes, quan no podien guanyar "éclat" a base de produir-ne. Mentres que aquestes baixes de la manera que es produïen no tenien cap sentit, al front de Saragossa, degut a això, es perdien oportunitats menors, però prou estimables -el tipus de coses que no haguessin sortit als diaris però que tenien la seva importància. També, la xusma inútil que arribava a un cinc o deu per cent, que es troba a totes les tropes i que s'hauria de suprimir sense contemplacions, no eren, aquí, mai o gairebé mai expulsats. Quan al Gener vaig a anar a quedar-me a un oficial major sobre l'estat de la disciplina, en respongué que la seva opinió era que totes les milícies competien en la bandó de la disciplina per així atreure reclutes de les altres milícies. No sé si això era veritat, o és que m'ho digué en un momentani estat d'estar-ne fins el capdamunt.

En quant al personal de la milícia del P.O.U.M., no crec que fos molt diferent dels altres. El seu nivell físic, que és un test força aproximat, era més o menys igual que el del P.S.U.C. Per entrar al P.O.U.M. no calia estar afiliat al partit sens dubte perquè essent un partit minoritari era difícil de captar reclutes. Quan els homes eren al front s'intentava fer-los inscriure al partit, però cal dir en veritat que no s'exercia cap mena de pressió. Hi havia la normal proporció de xusma, i a més un cert nombre de pagesos i gent molt ignorant que no tenia cap tendència política en concret i que, probablement, s'havien alllistat en el P.O.U.M. més o menys per casualitat. A més hi havia un cert nombre de gent que s'havia alllistat simplement per tenir una feina. En gran part, l'explicació d'això es troba en el fet de que al desembre del 1.936 hi havia una esssetat seriosa de pa a Barcelona i, en canvi, els milicians en rebien en abundància. No obstant, alguns d'aquesta gent indefinita es convertien després en soldats força aprofitables. A part d'un nombre força elevat de refugiats alemanys, hi havia uns quants estrangers de moltes racoes fins i tot alguns portuguesos. Els millors soldats, deixant de banda els alemanys, eren

generalment els artillers, que estaven organitzats en grups de sis i es mantenien l'orga a part dels altres. L'actitud fetixista que els homes en aquesta situació desenvolupen cap a la seva arma, com si fos un déu, és interessant i s'hauria d'estudiar. Alguns dels artillers eren soldats vells que havien fet el servei una i altra vegada per culpa del sistema substitutiu espanyol, però la majoria d'ells eren "bons homes del partit", i alguns eren homes d'un caràcter i una intel·ligència extremadament alts. Vaig arribar a la conclusió, contra la meua voluntat fins a cert punt, que a la llarga els "bons homes del partit" acabaven essent els millors soldats. El destacament d'uns 30 anglesos i americans enviats per l'I.L.P. estaven dividits en dos grups perfectament diferenciats: vells soldats sense cap afiliació política concreta, i "bons homes del partit" sense experiència militar. Com que jo estic més aprop del primer tipus que del segon, puc dir, probablement sense prejudicis, que crec que el segon és millor. Els soldats vells són, per descomptat, més útils al principi d'una campanya, i van bé mentres hi ha lluita, però tenen més tendència a enfonsar-se sota els efectes de l'inactivitat i l'esgotament físic. Un home que estigui absolutament identificat amb un partit polític, es de fiar en "totes" les circumstàncies. En cercles d'esquerrers hom tindria problemes si digués això, però el sentiment que molts socialistes tenen vers el seu partit és molt semblant al que solen tenir els antics alumnes més cretins d'una Public School cap a la seva antiga escola. Hi ha individus que no tenen sentiments polítics concrets, i són d'una total confiança, però generalment són d'origen burges. A la milícia del P.O.U.M. existia una tendència, lleu però perceptible, a escollir com a oficials a gent d'origen burges. Donada l'estructura de classes existent en la societat, això no trobo inevitable. Generalment la gent provinent de les classes mitjana i alta, tenen més confiança en ells mateixos en circumstàncies poc familiars, i a països on no exis

taix el servei militar obligatori solen tenir més tradició militar que les classes treballadores. Aquest es clarament el cas a Anglaterra. Quant a l'edat adequada per a soldats de la primera línia, sembla ésser de 20 a 35. Llevat que fos d'una reconeguda confiança política, al front no em refieria de ningú que passés dels 35, ni com a soldat ni com a oficial junior. Quant al límit de joventut diré que nois que no tenen més de 14 anys són sovint molt valents i de confiança, però simplement no poden suportar de dormir poc. Fins i tot arriben a adormir-se - drets.

Referent a traïcions, confraternitzacions etc., els rumors que circulaven eren suficients per suggerir que aquestes coses ocorrien ocasionalment, i son de fet inevitables en una guerra civil. Hi hagueren rumors ambigus que en algunes ocasions s'havia arranjat treves per tal de fer intercanvi de diaris. No sé de cap cas que passés així, però una vegada vaig veure alguns diaris feixistes que es poden haver obtingut d'aquesta manera. Les històries que circulaven per la premsa Comunista sobre pactes de no-agressió, i gent que anava i venia lliurement de les nostres línies a les feixistes, eren tot mentides. Indubtablement hi havia traïció entre els pagesos. El fet que en aquest front no es va produir mai cap atac en el moment que s'havia previst era sens dubte, degut parcialment a la incompetència, però també es deia que si es fixava l'hora d'atac amb unes quantes hores d'antelació, els feixistes se n'assabentaven invariablement.

Sempre semblava que els feixistes sabessin el número exacte de tropes que tenien davant seu, mentres que nosaltres només sabíem el que podíem deduir de patrulles etc.. No sé quins mètodes utilitzaven els espies per obtenir missatges de dintre d'Osca, però per enviar missatges feien servir senyals de llum. A una determinada hora de cada nit, hi havia senyals de Morse. Sempre quedaven registrades, però, a part de slogans del tipus "Viva Franco", tot era transmés en clau. No se si eren disxifrades correctament. Malgrat molts intents, no es van capturar /.

mai els espies de la reraguarda. Les desercions eren molt poc - freqüents, encara que fins al Maig del 1.937 hauria estat fàcil de fugir del front o, amb una mica de risc, passar-se als feixistes. Vaig assabentar-me d'algunes desercions entre els nostres homes, i d'algunes entre el P.S.U.C., però el nombre total hauria estat insignificant. Cal observar que els homes en un cos d'aquesta mena retenen un sentiment polític contra l'enemic que no tindrien en un exercit corrent. Quan vaig arribar al front es donava per entès que els oficials-presoners que es capturaven havien d'ésser afusellats, i es deia que els feixistes afusellaven tots els presoners - una mentida, sens dubte, però era significatiu que tothom ho cregués. Encara pel març del 1.937 vaig saber que afusellaven un oficial-presoner que havíem capturat una vegada més la cosa significativa era que ningú semblava pensar que això no estés bé.

Referent a l'actuació real de la milícia del P.O.U.M., tot el que en sé ho sé principalment a través d'altres, jo que vaig ésser al front durant el període més inactiu de la guerra. Prenqueren part en la presa de Sietamo i en l'avanc cap a Osca, i després d'això la divisió quedà dividida, alguns a Osca, alguns al front de Saragossa i uns quants a Terol. Crec que també hi havia un grapat d'homes al front de Madrid. A finals de febrer tota la divisió va concentrar-se a la banda est d'Osca. Tàcticament, aquest era el cantó menys important, i durant Març-Abril l'activitat del P.O.U.M. es limità a incursions i defensa d'atacs, assumptes que implicaven com a màxim dos cents homes i poques baixes. En algunes d'aquestes incursions s'obtingueren alguns èxits, especialment els refugiats alemanys. En l'atac sobre Osca a finals de Juny la divisió va sofrir greus pèrdues, 400-600 morts. No hi vaig ésser-hi, però vaig saber per altres que les tropes del P.O.U.M. van portar-se bé. Llavors, les campanyes a la premsa ja havien començat a produir una certa quantitat de ressentiments. Pel mes d'Abril, fins i tot els que políticament eren més indiferents s'adonaren que, fos quina fos la seva actuació real, no es -

diria res de bo d'ells a la premsa, llevat de la seva pròpia i -
 l'anarquista. Això, en aquells moments, només va produir una cer-
 ta irritació, però se que més tard, quan la divisió va ésser re -
 distribuïda, alguns homes que podien espapar-se del reclutament
 ho feren i obtingueren feines civils arquant que estaven tips -
 d'ésser difamats. Alguns homes que eren a l'atac d'Osca m'asse-
 guraren que el general Pozas havia fet retirar l'artilleria de-
 liberadament amb l'intenció de deixar morir quantes més tropes
 del P.O.U.M. millor, cosa falsa sens dubte, però que mostra l'efec-
 te que produeixen campanyes com la que va portar la premsa comu-
 nista. No sé el que va passar amb la divisió un cop redistribui-
 da, però em sembla que la majoria van anar a la divisió 26. Con-
 siderant les circumstàncies i les seves oportunitats, guaria -
 dir que encara que de cap manera brillant, l'actuació de la mili-
 cia del P.O.U.M. fou notable.

FEBRER 1.939

BIBLIOGRAFIA:I

- "Down and Out in Paris and London", London. 1.933; New York 1.933.
- "Burmese Days" New York, 1.934; London, 1.935.
- "A Clergyman's Daughter", London 1.935; New York 1.936.
- "Keep the Aspidistra Flying", London, 1.936; New York, 1.956.
- "The Road to Wigan Pier" London, 1.937; New York, 1.958.
- "Homage to Catalonia" London, 1.938; New York, 1.952.
- "Coming up for Air" London, 1.939; New York, 1.950.
- "Inside the Whale" London, 1.940
- "the Lion and the Unicorn" London, 1.941.
- "The Betrayal of the Left", per Victor Gollancz, George Orwell. - John Strachey i altres, London 1.941.
- "Victory or Vested Interest? per G.D.H. Cole. George Orwell i altres London 1.942.
- "Talking to India" publicat amb una introducció de George Orwell London 1.943.
- "Animal Farm" London 1.945; New York 1.946.
- "Crytical Essays", London, 1.946; Dickens, Dali i altres" (Títol americà). New York, 1.946.
- "James Burnham and the Managerial Revolution" London, 1946 (pamflet).
- "Love of live and others Stories" de Jack London amb introducció de George Orwell, London, 1.946.
- "The English People" London, 1.947.
- "British Pamphleteers" Vol.1, editat per George Orwell i Reginald - Reynolds. Introducció de George Orwell, London 1.948.
- "Nineteen Eighty-Four", London, 1.949; New York, 1.949.

PUBLICACIONS POSTUMES:

- "Shooting an Elephant" London 1.950, New York, 1.950.
- "Such, Such Were the Joys", New York, 1.953.
- "England Your England" London, 1.953.
- "The Orwell Reader" editat per Richard H. Rovere, New York, 1.956.
- "The Collected Essays, Journalism and Letters of George Orwell" (4 Volumes), editat per Sonia Orwell i Ian Angus, London, 1.968.

TRADUCCIONS CATALANES

- "La revolta dels animals", Trad. E. Cardona i J. Ferrer, Vergara, Barcelona 1.964, col. Isard 16. Exhaustit.
- "Mil nou-cents-quatre" trad. Joan Vinyes, Vergara, Barcelona 1.965, - col. Isard 29
- "Homenatge a Catalunya" trad. R. Folch i Camarasa, Ed. Ariel, Esplugues de Llobregat, Barcelona 1.965 col. Hores de Catalunya.

BIBLIOGRAFIA:II

ESTUDIS CRÍTICS SOBRE GEORGE ORWELL
.....

- CALDER, JENNIE "Chronicles of Conscience". London, Secker and Warburg, 1.968.
- GROSS, MIRIAM (Ed.) "The World of George Orwell". London. Weindenfeld and Nicolson, 1.971.
- HOPKINSON, TOM "George Orwell". London, Longmans. Green, 1.953.
- KALECHOFKY, ROBERTA "George Orwell". New York. Frederic Ungar- 1.973.
- REES, RICHARD "George Orwell - fugitive from the camp - of victory". London, Secker and Warburg. 1961
- SANDISON, ALAN "The Last Man in Europe". London, Macmillan, 1.974.
- STANSKY, P and ABRAHAMS, W "The Unknown Orwell" London, Constable, - 1.972.
- WILLIAMS, RAYMOND "Twentieth Century Views: George Orwells"- New Jersey, Prentice Hall, 1.974.
- WILLIAMS, RAYMOND "Orwell", London, Fontana Modern Masters/- Collins, 1.971 (1).
- WOODCOCK, GEORGE "The Crystal Spirit". London, 1.971.

(1): La traducció castellana d'aquest llibre-una de les introduccions més serioses i reixides sobre Orwell-és un dels volums en preparació de la col.lecció "Maestros del Pensamiento Contemporaneo", que publica Editorial Grijalbo.

NOTA
....

L'únic estudi crític publicat en català sobre Orwell és l'introducció de Lionel Trilling a l'edició catalana d'Homenatge a Catalunya". Aquest assaig és una traducció de l'introducció a l'edició americana de "Homage to Catalonia" (New York, Harcourt, Brace and Company, 1.952). El mateix assaig és un dels nou que formen el volum "The opposing self: Nine Essays in Criticism" de Lionel Trilling publicat, també a New York i que l'editorial Taurus va publicar l'any 1.974 a Madrid amb el títol "El Yo Antagónico."